

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

Decisiones quæ in fine 6. partis sunt adscriptæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

DECISIONES NOVISSIMÆ
SACRÆ ROTÆ
ROMANÆ

Qua in diversis Tractatibus à P. Diana advocata sunt, in gratiam
studiosorum per extensum impressæ.

DECISIO PRIMA

Sacræ Rotæ Romanæ coram R. P. Coccino
Decano.

Barchinonen. exemptionis.

Luna 20. Iunij 1636.

§. 1. **D** VBITAVI pro quibus rebus sit
præstanda exemptio Capitulo, & quo-
modo in casu, & ad effectum de quo
agitur. Et Domini censuerunt esse
distinguentium inter bona separabi-
lia, hoc est, quæ extant apud ipsos Clericos, & in-
separabilia, videlicet, quæ sunt penes venditores, &
in eorum dominio; firmarunt quantum ad bona se-
parabilia, nullam adesse difficultatem, quod illa sint
exempta à quibuscumque gabellis cap. non minus &
oapaduesus, de immunit. Eccles. quamquam de censib.
in 6. cap. tributum, & cap. secundum 23. quæst. 8. capi-
benè quidem distinct. 96. cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ,
de Const. cap. novem, de sentent. excomm. quod & ius
ciuile prius agnouit, l. Sancimus, C. de Sacros. Eccles.
& admittunt etiam leges Hispaniarum partit. vt in l.
50. & 51. tit. 6. part. 1. & l. 11. tit. 3. lib. 1. & l. 6. tit. 18.
lib. 9. in noua recopilat. & late Barbof. de iure Eccles.
lib. 2. cap. 31. §. 5. num. 3. & seq. Comitoli, respons.
moral. lib. 1. quæst. 92. & 93. & fuit non minus do-
ctè, quam latissimè deductum in caus. Alben. Gabella,
seu Onerum §. 28. Iunij 1630. coram R. P. D. meo
Merlino. Ita vt exigentes tales gabellas incurrant
sententiam excommunicationis Cœnæ Domini, vt ad-
mittit Sanchez consil. moral. to. 1. lib. 2. cap. 4. consil. 49.
in princ. Gutt. de gabell. quæst. 92. numer. 22. Nauart. in
Manual. cap. 27. num. 128. & cap. 17. num. 201. in vers.
83. Azuced. in l. 3. num. 2. tit. 3. lib. 1. nouarum recopilatio-
num, Roder. in explicat. Bullæ Cruciatæ, §. 9. dub. 8. fol.
mibi 142. in vers. exto, Beia respons. casuum consc. 10. 1.
casu 26. in princ. Suarez de censur. disp. 21. de excom.
Pape reseruat in Bulla Cœnæ num. 99. cum seq. Do-
minus, & Præceptor meus Ludouicus Carbo de restit.
quæst. 33. in vers. septima dubitatio in primo dicto, addens
in tertio dicto, quod Episcopi obligati sunt ad denun-
ciandum eos, qui in censuras Ecclesiasticas incedunt ob
hanc causam. Neque suffragatur in isto casu exactio
animo restituendi in fine mensis, Alterius de censur.

Tom. P. III.

lib. 5. disp. 19. c. 3. ad finem vers. 6. Duardus ad Bullam
Cœnæ can. 18. q. 1. §. n. 3. & q. 20. c. n. 2. vsque ad quintam.

2. Et prædicta verissima sunt, quia agitur de immuni-
tate Ecclesiastica, quæ Dei ordinatione, & canonicis
functionibus constituta est, vt dixit Concil. Trid. sess. 25.
cap. 20. de reform. & est de iure diuino, vt clarè innuunt
illa verba, Dei ordinatione vt considerat Gerunda de
privileg. n. 1030 Guttier. dist. quæst. 91. n. 20. vs. sc. Non
itaque. Neque valet consuetudo etiam longissimi tem-
poris in contrarium, vt tenent quam plures Doctores
quos allegat Cenedus q. canon. quæst. 1. n. 1. Nec est
curandum, quod Conar. lib. 2. var. cap. 20. num. 1. quem se-
quitur Tiberius Deciarus 2. tom. criminal. lib. 6. cap. 25.
n. 2. post princip. Farinae. tom. 1. Criminal. q. de carcere, &
carcerat. q. 8. n. 1. teneat contrarium. Quia communis
opinio nedum Doctorum Italorum, sed etiam Ultra-
montanorum est in contrarium, vt videre est ex allega-
tis per Gerundam loco modo allegato, & per Cenedum
loco pariter supra citatos, num. 1. & latissimè Guttier. de
Gabell. d. q. 92. allegato n. 20. vbi cumulat plures Doctores
id tenentes, & per totam quæstionem multa dicit,
quæ optimè faciunt.

3. Quantum verò ad bona inseparabilia, quæ sunt pe-
nes venditores venalia, vt puta panem, carnem, & simi-
lia: Domini firmarunt, quod si itis imponatur gabella,
vtique ad illam soluendam Clerici, & personæ Eccle-
siasticæ non teneantur per supradicta, & in puncto di-
cit Nauart. in Manual. cap. 16. num. 203. vers. rogatus à
multis. Candelabrum aureum in explicat. Bullæ in Cœ-
næ Domini n. 116. rom. 2. Guttier. de tract. de gabell. dicta
quæst. 92. num. 23. vers. quod Rectors & populi. Lau-
rent. Portel. in dub. regularibus in secunda impressione in
vers. tributum, n. 8. in fin. vers. addo præterea; Gratian.
discep. 390. num. 16. Azor. insit. moral. par. 2. lib. 4. c. 11.
vers. in dubium veniens. Ferdinandus de Castro Pa-
lao de Relig. part. 2. disp. 2. punct. 9. num. 10. Hieron.
Rodriguez in compend. q. regular. resolut. 63. num. 32.
vers. & Azor. Barbof. de iure Ecclesiast. c. 39. §. 5. n. 12.
Vnde quicquid dicant aliqui in contrarium ista est
communis, & vera sententia.

4. Remanebat solum videndum quomodo istæ exem-
ptiones essent practicandæ, nec ciuitas defraudaretur:
& Domini dixerunt quoad bona separabilia si inter
Ciuitatem, & Clericum oriatur quæstio, an dicta bona
sint ipsius Clerici, & non causa negotiatoris: quod
stetur iuramento Clerici Gloss. in Clem. present. in
vers. non negotiandi, vbi etiam Vitalis. n. 26. de censib.
Iason. in Leaterra, §. Sed & si quis num. 10. post Baldum
S. quæst.

quem allegat ff. de legat. 1. & consentit Abbas in c. ex part. 27. in primo notabili. num. 2. de privileg. ubi quod clericatus probatur iuramento, Carolus de Grass. de effectibus Clericatus effectum primo, num. 258. Claudius Turtius alleg. 19. n. 1. & quando est locus præstationi iuramenti adeundus est index Ecclesiasticus, & non procurator Cæsaris, cum sit Laicus, Bertacchin. in tract. de gabell. in 7. quæ colum. 5. versic. nec præerea. Roland. conf. 71. n. 25. lib. 4. Carolus de Grass. de effectibus Clericatus effectum primo n. 1268. & effectum 3. n. 258.

Quoad bona inseparabilia præter alia remedia à iure, & à Sede Apostolica permilla placuit Dominis sequi Azorium institum. moral. dista part. 2. lib. 9. cap. 11. in 5. privilegio. Qui dicit in multis locis vltu receptum esse, vt Ecclesiasticis soluentibus gabellam intra annum ad exitum, & finem anni reficiatur damnum pecuniaria compensatione; ita tamen vt conceat consensus Clerici, & præcedat beneplacitum eiusdem Sedis Apostolicæ, & si oriatur aliqua controuersia super isto de falcio terminetur iuramento Ecclesiasticorum, vt in istis terminis dicit Ferrerius de gabellis. n. 174. quod iuramentum debet pariter præstari coram iudice Ecclesiastico per superius deducta.

Et ita conclusum vtraque parte informante.

DECISIO II.

Sacra Rotæ Romanæ coram R. P. Cocchino
Decano.

In causa Hispalen. Sponsalium.

Veneris 6. Marij 1637.

§. 1. **F**ranciscus Antonius contraxit sponsalia, cum Barbara eius consanguinea, in secundo gradu, sub conditione, si Papa dispensauerit, vt constat ex testibus in causa examinatis. Quare dubitauit, an ex talibus sponsalibus, Franciscus possit cogi contrahere, cum fuerit obtenta à Sanctissimo Domino Nostro dispensatio. Et quia pro vtraque parte adfuerunt Doctores, & quorum multi loquuntur de matrimonio ante Concilium Tridentinum, quod solo consensu contrahebatur, absque præsentia Parochij, & duorum testium, & dubitant dicti Doctores, An illud valeat sub illa conditione, si Papa dispensauerit; ita vt non requiratur nouus consensus, & alij tenent affirmatiuam, alij negatiuam, sunt tamen in eo concordēs, quod matrimonium contractum per verba de presenti, si non valet vt i matrimonium, puta ex defectu ætatis, iuris interpretatione resoluitur in sponsalia, quamuis ex conceptis verbis matrimonium censendum foret. cap. unico §. 1. de desponsat. impub. in 6. & idem probatur in capit. à nobis secundum Præpositum; ubi n. 3. & in cap. arrestationes, & in cap. fin. eod. tit. & quamuis in alijs contractibus hæc conclusio posset habere aliquam difficultatem, tamen secus est in matrimonio; quia sub contractu matrimonij etiam sponsalium conuentio comprehenditur, latè Couar. in epitome de sponsal. part. 1. cap. 1. per tot. ubi ita concludit, & part. 2. cap. 3. num. 7. Propterea nos videbimus, an vera sit opinio, quod matrimonium ante Concilium Tridentinum post dispensationem sustinebatur absque alio consensu, nam sustinebuntur etiam sponsalia, si verò non sustinebatur, nec etiam sponsalia hodie sustinebuntur absque nouo consensu. Et ista æquiparatio inter matrimonium & sponsalia non est noua, sed elicitæ ex DD. vt patet ex Innocent. in cap. super eo 5. in princ. de condit. apposit. inquit enim si quis contraxit matrimonium sub conditione si Papa dispensauerit, quidam credunt valere, subdit tamen, quod alij dicunt, non tenere sponsalia, ex quo requirebatur dispensatio, Alexand. de

Neuo ibi. n. 3. Et sic apparet DD. eandem rationem considerare in matrimonio, & in sponsalibus, idem sentit Sanchez de matrim. lib. 5. disp. 5. num. 1. & hanc sententiam, ubi querens, an valeant sponsalia inter contrahentes contracta cum conditione, si Papa dispensauerit allegat sine distinctione DD. loquentes de matrimonio ante Concilium Trid.

2. Hoc prænotato, quod ista sponsalia valeant, sequitur dispensatione absque alio consensu tenet Butr. in dicto cap. super eo. num. 8. de condit. apposit. Mouetur, quia hoc commercium non est prohibitum, sed solum inis contractus confertur in conditionem euentus possibilis, & ideo valet, allegat notata in cap. nisi cum prædem, de renunciat. ubi Innocent. dicit, quod electio nulliter facta ex defectu personæ inhabilis, ratificatur si postea superueniat dispensatio. DD. plenus in cap. monitus, de elect. & idem Butr. in c. at si Clerici, §. 1. de iudic. & in cap. in causis de elect. dicit, quod talis actus respectu potentia disponendi habet aliquid esse à sui principio, & hoc dictum sequitur Gaspar. de Calderin. & dicit Præpositus in d. cap. super eo. num. 5. circa medium, & sic tenent opinio Domini Antonij, referens rationes huius partis, licet ipse postea relinquat cogitandum, quod hæc opinio potest sustineri per textum in simili, in l. rem meam §. 1. ff. de verbor. oblig. ubi licet quis non possit rem suam stipulari pure, si nemo rem §. 2. ff. eod. tit. tamen si stipulatur sub conditione, & tempore venientis conditionis non reperitur sua, cum esset impedimentum sublatum, valebit stipulatio, ergo si per dispensationem cesset impedimentum, valebit matrimonium, & subdit, quod facit l. 4. in l. fin. de opere publica. Nam opus publicum sine permisso Principis est prohibitum fieri à priuato, & tamen si mandat priuatus fieri opus, Principe postea annuente valebit. Multa alia exempla deducit Pontius de Leon. de matrim. lib. 3. cap. 15. n. 4. videlicet textum in l. quidam relegatus, ff. de rebus dubijs, ubi legatum relictum à testatore in hunc modum: si aliquis ex meis heredibus, vel amicis restitutionem mihi impetrauerit, & ante decessero, quam ei gratias egerim, volo eidem dari centum; impetravit vnus ex eis restitutionem prædictam, & antequam sciret testator, ille decessit, respondit T. C. legatum deberi, & tamen relictum dependebat à conditione, quæ erat in voluntate Principis. Et prædicta comprobantur. Primo, quia valet institutio filij spurij sub ea conditione, si Princeps legitimauerit, vt per DD. in l. Gallus, §. vt institutus, ff. de liber. & posthum. latè Couar. in epitome de sponsalibus part. 2. c. 8. §. 2. num. 17. & est textus in l. in tempore 61. in princip. ubi Angel. de Persio, ff. de hereditate in fi. ubi de benignitate magis quam de rigore iuris potest legari incapaci, vel potest institui, cum capax erit, & tamen potest esse incapaci, quæ pendet à sola voluntate Principis, provt est casus noster. Comprobantur etiam secundo, quia quando inter duos de aliquo beneficio lis est, licet illis inter se pacisci, & promittere pensionem, si Papa dispensauerit, quod sine illa conditione illicitum esset. Tertiò comprobantur, quia si quis contrahat cum infideli sub conditione, si conuertatur ad fidem, validus erit contractus, vt habetur in l. 4. Partiar. tit. 4. & docent Soto, & alij, vt notat Pontius loco præcitato.

3. Et hanc sententiã ponderando prædictas rationes, tenent vltra Butr. Calderin. & Pont. quamplures alij DD. quos allegat Sanchez de matrim. lib. 5. disp. 5. num. 1. licet Angel. in verb. matrimonium tertio, impedim. 5. n. 4. Dec. in l. ea, quæ ratione 14. ff. de regul. iur. Zacharias ad Abbatem in c. super eo, in verb. dispensauerit, de condit. apposit. Viuius commun. opin. p. 2. opin. 487. n. 2. & in contrarium, sub nomine Gabrielis allegatus à Sanchez. Et quod hæc opinio de consuetudine seruetur dicit Boët. decis. 263. n. 26. Couar. in Epitome de sponsal. 2. part.

2. part. cap. 3. num. 8. Nauarr. lib. 4. tit. de sponsal. consil. 25. num. 2. *versus tertius casus in prima editione, quoad sit in secunda editione consil. 5. num. 3. de consanguinit. Clar. recept. sent. lib. 5. verb. incestus, vers. sed quid. Tabien. in verb. sponsalia, quest. 8. num. 9. Armil. num. 11. & ex Theolog. Adrianus Sextus in 4. sententiarum de Sacramen. matrim. quest. 3. dub. 10. Filiarch. in summ. paru. de offic. Sacerd. de sponsalib. Veractuz append. ad specul. coning. super articulo. 19. de condit. Petr. de Ledesin. de marr. quest. 47. art. 5. dub. 2. conclusio 3. Ludouicus Lopez 2. part. instruct. Sacerd. cap. 42. de matrim. Angles floribus prima parte quest. 2. de matrimon. conditio. articulo. vnt. dub. 3. Bartholom. de Ledesina de matrim. dub. 25. & in hanc sententiam videtur inclinare Iason. in l. apud Iulianum, alias incipit Aphricanus §. constar. num. 11. ff. de legat. primo, & nouissime illum sequitur Petr. de Ochagaui de Sacram. tract. de Sacram. matrim. pari. 19. num. 7.*

4. His tamen non obstantibus DD. censuerunt sponsalia fuisse nulla stante dicto impedimento consanguinitatis inter contrahentes, etiam quod fuerint contracta sub conditione, si Papa dispensauerit, nec posse suffragari dispensationem obtentam, cum post illam, & illius executionem non interuenierit nouus consensus, & ratio est, quia ius perpetuo prohibet dicta sponsalia, & propterea, nec sub conditione contrahi poterunt, *inter stipulantes*, §. 2. §. Sacram. ff. de verb. oblig. vbi si res à commercio exinatur, super ea obligatio non contrahitur, & contracta extinguitur, nec reuocatur impedimento cessante, *l. continuis*, §. 1. §. cum quis, ff. cod. tit. vbi cum quis sub hac conditione stipulatus sit, si rem sacram, aut religiosam Titius vendiderit, vel forum aut Basilicam, & huiusmodi res, quae publicis vibus in perpetuum relictae sint, vbi omnino conditio iure impleri non potest, & si velit facere, ei non liceat, nullius momenti fore stipulationem, petinde ac si ea conditio, quae natura impossibilis est infetra esset. Nec ad rem pertinet, quod ius mutari possit, & quod nunc impossibile est, postea sit impossibile fieri. Non enim secundum futuri temporis ius, sed secundum praesentis estimari debet stipulatio, & notat *ibi glossa in verb. natura*, quod interest huius de natura, siue de iure impossibilitatis proueniat, *l. si stipulor*, ff. de verb. oblig. Siluest. in verb. matrim. 3. num. 9. in fin. & ista est ratio Innocent. in dict. cap. super eo. in princip. de condit. apposit. quem alij DD. ibi communiter sequuntur, & Card. *ibid.* nu. 2. *ver. quare*, assignat rationem dicti ab Innocent. nempe quia euentus dispensationis non habet facere, ut liceat contrahere super illicito, ut est matrimonium inter coniunctos, & ita dicit se contulisse, & bene, quia de hoc habetur in eius consil. 57. n. 2. vbi dicit, quod sponsalia sunt contracta sub conditione impossibili, cum dispensatio per solum Principem fieri possit d. 1. apud Iulianum 45. §. fin. ff. de legat. 1. Anchar. in d. c. super eo. n. 7. Prob. ad Menoch. in cap. unico. num. 11. de sponsalib. in sexto.

5. Et quamuis summa Angelica in dicto verb. matrim. 3. impedimento 3. num. 4. dicat quod textus in d. §. Sacram. loquitur de re, quae non erat in commercio, nec esse poterat, quod non est in matrimonio sublato impedimento per dispensationem, & ad rationem Cardinalis deductam ex d. 1. apud Iulianum respondet, eam debere intelligi, quod conditio sit impossibilis, quando pendet à voluntate Principis, in his, quae Princeps concedere non solet, secus in solitis concedi dispensatione, ut est *text. in l. intercedit*, ff. de condit. & demonstr. & allegans cateruam Doctorem dicit Sanchez de marr. d. lib. 5. disp. 5. n. 12. vbi quod pendens à voluntate Principis reputatur impossibile quando princeps id concedere non solet: secus quando solet. Attamen Summa Angelicae responderet Siluester in summ. in verb. matrim. 3. quest. 9. num. 9. nempe rationem differentiae deductam

Tom. VIII.

inter text. in d. §. sacram. & matrimonium de quo nos agimus, non tollere obiectum, quia etiam res publica sublato impedimento per publicam potestatem potest vendi privato & valebit stipulatio, & ad secundum motuum eiusdem Summae Angelicae respondet quod dicta lex apud Iulianum loquitur in omnibus in quibus sine consensu Principis non est commercium, & subdit, quod haec est ratio omnium exemplorum, quae ibi ponuntur ut patet in fine. Posset etiam dari alia responsio, videlicet, quod id, quod petitur à Principe, si pendet à mera gratia reputatur impossibile. Tiraquell. de retrah. lignag. §. 2. num. 59. si autem dependet à iustitia, & tunc dicitur possibile, idem Tiraquell. *ibidem* num. 63. & est de mente Probi ad Monach. in dict. c. unico. num. 11. de sponsal. in sexto. Sed non verlamur in dispensatione concedenda in secundo gradu, in quo iuxta dispensationem Concilij Tridentini sess. 24. c. 5. de reform. matrimonij, disponitur, quod nunquam in secundo gradu dispensetur, nisi inter magnos principes, & ob publicam causam, Enriquez in summ. lib. 12. cap. 3. num. 6. in Comment. littera X. Gattier. de matrim. cap. 128. num. 14. Sanchez de matrim. lib. 8. disputat. 19. n. 5. & licet Summi Pontifices possint, & soleant aliquando dispensare inter inferiores, Zerol. in prax. Erispinal. part. 1. verb. dispensatio §. secundò, hoc fit ex mera gratia, & propterea non cessat ratio impossibilitatis, ut modo dictum fuit.

6. Alias rationes assignat Abbas in dict. cap. super eo. n. 8. videlicet, ut actus retro extendatur, oportere, quod potuerit intercedere à principio *l. si is, qui pro empore*, ff. de vsu cap. Sed matrimonium, & sponsalia non potuerunt esse à principio temporis, quo fuerunt inita, obstante impedimento, ergo non potuerunt retraheri. Secundam affert rationem quod ex facto à iure improbatum non potest oriri aliqua obligatio *l. cum lex*, ff. de fideiussor. See in contractu conditionali sola spes est in obligatione, & propter illam spes contractus retrahitur, sed in nostris terminis nulla fuit obligatio ratione praedicta, ergo opus est nouo consensu.

7. Et istam sententiam, vltra Innoc. Cardinalem Abbatem, Anchar. Prob. ad Monach. & Siluestrum supra allegatos, tenuerunt Ioan. Andr. in dicto cap. super eo, in verb. assensum. Hostien. num. 1. Alex. de Neno num. 13. vsque ad 18 Henric. Boich. in cap. fin. num. 2. vers. aut est talis, eodem titulo. de condit. apposit. Franc. Arctin. in l. cum seruus. num. 11. post princ. vers. & ad materiam, vbi testatur opinionem Innocentij in dicto cap. super eo, esse communem, idem Franc. Arctin. in consil. 142. à num. 1. vsque ad quartum. Addit. ad Dec. in l. ea qua. num. 64. in littera A. ff. de reg. iur. Loazes de matrim. dub. 12. in princ. Rosell. in verb. matrimonium §. 9. vltima. Asten. in summ. lib. 8. titulo. 3. de mod. contrahen. sponsalia, Cucch. Instr. maior. lib. 5. tit. 1. de Sacramen. matrim. num. 56. Villalob. in ver. matrimonium, v. 40. & 41. Tell. ad l. 22. Theauri. num. 18. Mazient. lib. 5. recopilat. titulo. 6. lib. 6. gloss. 5. nu. 2. Et ex Theologis Victoria sum. de matrim. n. 258. Soto super 4. dist. 29. q. 2. art. 1. Ledesina secunda quartae, quest. 45. art. 1. col. 3. Veractuz prima parte Specul. art. 19. vers. quod si quis. Henric. lib. 12. de matrim. c. 10. n. 4. Vinald. in Candelayo de Sacram. matrim. pari. 1. n. 55. & hanc sententiam esse probabilem, dicunt Petr. de Ledesina de matrim. quest. 47. n. 1. dub. 1. & Vega in summa lib. 2. cap. 334. & verè esse probabilem dicit Sanchez de matrim. dict. lib. 5. disp. 5. n. 5. in fin. Et hanc sententiam tener Rota, ut in decis. Seraphini 1156. vbi reddit rationem, quia consensus impeditorum per se non valet, & Papa dispensando non validat actum, sed solum dat facultatem contrahendi, non autem approbandi, & ratum habendi, quod illicite gestum est, & prius dixit eadem Rota in causa Tauinen. sponsalium 2. Decemb. 1594. coram bon. men. Petro Francisco Gypcio, Cardinal. Manric. decis. 201. n. 4. Sim. Gregor. decis. 410. vbi

S 2 Add.

Add. & fuit resolutum in causa Vlixbonen. matrimonij 21. Iunij 1613. coram don. mem. Card. Salarato. & in causa Cölimbrisen. Sponsalium 26. Octobris 1616. coram bon. mem. Buratto. & in Bonon. transactionis 5. Decemb. 1607. coram me. quæ est decisio impressa 374. n. 6. & 7. ubi quod stante gradu prohibito deficiunt materia, & forma, & propterea requiritur nouus consensus, quod non est in alienatione rerum Ecclesiæ, quia ex eo non requiritur nouus consensus, quod alienatio habet implicitum statum validitatis Ecclesiæ non reclamante.

Non obstant in contrarium adducta, & præcipue illud, quod potest fieri institutio de filio spurio sub conditione si legitimabitur, quæ potestas legitimandi pendet sola voluntate Principis, & idem impossibilitas, quæ oritur ex dispensatione obtinenda à Principe non causat impossibilitatem; huic namque fundamento respondetur, quod impossibilitas dupliciter potest considerari, vel per naturam, vel de iure stipulandi, vt aduertitur, licet ad aliud propositum, Syluester in *dist. de reb. matrimonij 3. num. 9. in fin.* In casu institutionis spurij si legitimabitur, & in similibus casibus, non adest impossibilitas natura, nec de iure stipulandi, quia ex *dist. l. in tempus. in principio. de hered. insti. de benignitate magis quam de iuris rigore potest legari incapaci, & potest etiam institui, cum capax erit, & sic non adest incapacitas de iure prout est in matrimonio, vt aduertit Syluester loco præcitato *dist. nu. 9. in fin.* & patet ex prædictis, Franc. Aret. dat alias solutiones in *d. consil. 142. n. 3.* quæ potuerunt videri, licet visæ fuerint DD. satis subtiles & ex hac responsione tolluntur alia similia deducta in obiecto.*

Non obstat, quod electio nulliter facta ex defectu personæ inhabilis ratificetur, si postea superueniat dispensatio, quia respondetur, quod in matrimonio carnali nulliter contracto, & in sponsalibus nulliter contractis reperitur aliter dispositum, quia si matrimonium fuit simpliciter contractum inter inhabiles, quamuis postea esset inhabilitas, & impedimentum, non ratificatur ex priori consensu, sed ex nouo, propterea, quod nouum matrimonium contrahatur, & ita probatur in *c. penultim. de eo, qui cognouit consanguineam uxoris sue, & tenet gloss. & Doctores in c. 1. eod. tit. & potest esse speciale in causa electionis, ne Ecclesiæ diutius vacent, & prouisio fiat celebrior, ita respondet Franc. Aret. in *d. consil. 142. n. 1. vers. item electio, & insuper Butr. ipse vt aduertit Aretin. loco prædicto in d. c. innovat. de elect. nu. 11.* intelligit prædicta habere locum, quando causa nullitatis, vel inhabilitatis erat occulta, & contra conclusionem firmatam à Butrio in *d. cap. super eo est cogula, quod quando persona est ipso iure inhabilis à principio, quod geritur actus, habitas postea superueniens non ratificat actum, l. 1. §. si filius. & ibi per Bart. & alios ff. de legat. tertio. & in c. dudum. de elect. & in cap. si eo tempore. & ibi notatur de rescript. in sexto. Propterea, quæ dicuntur de electione non sunt trahenda in consequentiam, quatenus sunt contra iuris regulas, alioquin etiam dici posset, quod si matrimonium, & sic sponsalia purè contraherentur, & postea obtineretur dispensatio, ratificaretur matrimonium, quod nullus dicit, vt aduertit Aretin. loco citato, num. 2. & est verum, quod probat Sanchez de matrim. d. lib. 5. allegat. disp. 5. c. 26.**

Ex quibus, & ex aliis supra deductis cum sint sublatra obiecta, fuit conclusum non constare de talibus sponsalibus, ita vt Franciscus Antonius sit cogendus ad contrahendum matrimonium.

DECISIO III.

Sacra Rotæ Romanæ coram R. P. D. Mercurio

In causa Gerunden. Scribanie.

Mercurij 1. Iulij 1637.

§. 1. Insigni Iuriconsulto d. Ioanni Petro Fontanella, per Abbatem S. Patri Bisulduni. Ordinis S. Benedicti, de anno 1614. concessa fuit in Emphyteusim Scribania, de qua agitur, pro annua pensione librarum 70. quam concessionem cum impugnetur a nobis Abbas, pro iustificatione illius validitate, ab eodem Fontanella petita fuit remissoria, & DD. hodie denegandum censuerunt huiusmodi remissoriam.

2. Quo enim ad articulos in quibus asseritur Scribaniam istam ab annis 40. & ultra, solitam fuisse locari pro libris annuis 70. indeque tanquam rem solitam alienari, potuisse absque solemnitate, & beneficiato Apostolico concedes Cas. Graf. decif. 3. numer. 14. & decif. 4. numer. 8. de reb. Ecclesiæ non alien. cum alio. Visum fuit DD. non esse dandam remissoriam, quia solitum huiusmodi potest probari per scripturas, & instrumenta concessionum, unde non est indulgenda probatio remissoriæ per testes Rot. apud Card. Scraphin. decif. 1466. numer. 3. & in recent. decif. 14. numer. 1. p. 1. apud Card. Casuller. decif. 87. numer. 1. Et in terminis soliti, seu consuetudinis similis fuit dictum in Leonian. vsusfructus 28. Ianuarij 1628. coram Reuer. Regester. & in Romana, seu Spoletana successione 30. Maij 1631. coram me.

3. Quo verò ad alios articulos, in quibus explicantur merita laboris impensis, & patrocinij præstiti per ipsam Fontanellam in causis Ecclesiæ, necnon obligatio eiusdem Fontanellæ, & successorum, sedulam nauandi operam in futurum, pro tuendis iuribus in causis Ecclesiæ, sine vlla mercedis spe, quorum meritum motiuum esse solet causa sufficiens pro concessione bonorum Ecclesiæ, vt inuitentur homines ad beneficandum Ecclesiis Alexand. consil. 55. n. 6. lib. 1. Redon. de reb. Ecclesiæ. non alien. q. 22. n. 23. & 24.

4. Existimauerunt DD. merita expressa non esse æquivalentia, & cœqualia concessionem iustitiam, & damno inde resultanti ipsi Ecclesiæ, cum Scribania aliis ante hanc concessionem fuerit locata pro libris annuis 150. & Fontanella eam receperit solum pro annua pensione librarum 70. & sic cum damno Ecclesiæ ultra dimidiam antiquæ pensionis labor autem, & aduocatio impensa in causis eiusdem Ecclesiæ patrocinandis non tanti faciendæ videntur, vt dictam iacturam relatiue valeant, cum præsertim pro operis in præteritum nauatis patronus præsumi possit satisfactus, stante cursu quindecim annorum, per quod tempus præstitum fuerit patrocinium, vt asseritur in Inuestitura facta D. Fontanellæ de anno 1614.

5. Quod verò ad patrocinium pollicium pro causis in futurum, cum fieri possit Ecclesiæ in posterum nullas passuram esse forenses controouersias, & sic aduocatione promissa non egere, sequitur omnino incertum, & eventualem esse huiusmodi utilitatem, quæ tamen, vt suffragetur pro alienatione bonorum Ecclesiæ, debet esse clara, & euidentis, non autem turbida, ita vt conditio Ecclesiæ patenter melior fiat, & locupletior, vt per Abbat. in c. ad aures num. 4. de reb. Ecclesiæ. non alien. Rot. apud Cas. Graf. decif. 4. numer. 7. de reb. Ecclesiæ. non alien. & diuersif. decif. 165. numer. 4. & 23. & decif. 367. numer. 4. & 7. part. 5. regem. Merita autem gratis impensa, & beneficia in Ecclesiæ collata, eatenus sunt causa sufficiens pro concessione bonorum Ecclesiæ, quatenus sunt ad eam commensurata, & correspondencia, illorumque respectu adhuc

adhuc Ecclesia, non obstante tali concessione, seu alienatione remaneat cum lucro, & utilitate eadem iura tradita per Oldrad. *consil.* 126. num. 8. Ioan. Lop. *in re- pet. ubi de donat. in v. v. & v. x. s. 10. nu. 28.* & bene explicat Molin. *de iust. & iur. disp.* 145. *vers. de remeio: aso- riiis, & vers. de moderati.* Nec enim sufficit, si beneficia sint colorata, & in occasione sumpta: sed debent esse vrgentia, & insignia, vt monuit Io. And. *in addit. ad Spe- culat. in rub. de reb. Eccl. non alien.* Oldrad. *d. consil.* 126. n. 6. Ioan. Lop. *d. s. 50. num. 31.* Monach. *consil.* 112. n. 11. *vers. & ista.* Sanch. *de matrim. lib. 6. disp. 6. num. 5.* Adeo vt aliqui auctores existimauerint, si beneficia non præ- stent ius aliquod agendi, & beneficiatum nedum ex an- tidotali obligatione, sed & civilis, vt saltem officio Iudic- is compellant ad remunerandum, concessionem reman- nere liberalem, & gratuitam donationem, non autem propriè remuneratariam, ita Pencl. *in l. 1. part. 3. n. 60. vers. mihi semper placuit C. de bon. matern. Ceual. com. con. com. q. 237. n. 22.* Cost. *de portio: ras. quas. 5. num. 8.* Giurb. *ad consuetud. Messan. part. 1. cap. 14. num. 2.* Quæ opinio vbi agit de concessione facta per Ecclesiam, in qua semper requiritur euidens utilitas, videtur multum rationabilis, & bene scripsit Natr. *consil.* 295. *sub num. 4.* quod tunc Prælati remunerare potest si habeat tan- tundem, prudentèrque etiam monuit Rosental. *de feud. c. 4. concl. 39. n. 2.* conclusionem illam, vt Prælati ob bene merita possit condere, vel alterare in puncto iuris periculosam esse. Quæ magnitudo & qualitas merito- rum, & proportio cum alteratione pensionis à libris 150. ad 70. in casu præsentis nullo modo considerari potest ex supradictis, sed inde apparet euidens damnum ipsius Ecclesiæ vltra dimidium. Et propterea materia articu- lata apparet irrequiescens, & sic non est danda remis- soria, ad probandum id quod probatum non confert ad causam, & dispendium potius, quàm commodum adfert litigantibus. Mohe. *decis.* 5. *n. 8. de probat. Callad. dec. 2. n. 1. de dilatio. Cupituaq. decis.* 54. *n. 3. & decis.* 66. *n. 3.* & fuit dictum in Romana, seu Spoletana successione 30. *Maj.* 1631. *coram me.*

6. Præsertim, quia data sine veri præiudicio, etiam meritorum vrgentia, adhuc illa sola non suffragatur, cum non causa tantum, sed & solemnitas, hoc est bene- placitum apostolicum, copulatiuè exigatur in aliena- tionibus bonorum Ecclesiæ: Rot. *apud Card. Seraph.* *decis.* 108. *n. 1. & in recent. decis.* 430. *n. 4. part. 2. & de- nis.* 367. *n. 1. part. 5.* quæ solemnitas hic deficit, vt supra fuit deducum.

7. Neque dicatur, quod vbi probatum fuerit Scriba- niam esse solitam locari, tunc non sit necessaria solem- nitas beneplaciti Apostolici. Quoniam omisso, quod pro faciendâ ac probatione, remissoria non est opus, cum per instrumenta fieri possit, vt supra dictum est; quatenus etiam id legitime probaretur, non reuelaret, tum quia vbi solitum alteratur provt factum fuit in casu præsentis à libris annuis 150. ad 70. non potest adhuc res in emphyteusim concedi sine beneplacito apostoli- co iuxta doctrinam Dec. *in aubent. qui rem.* 22. & ibi- dem Cognal. *n. 58. Cod. de Sacrosanct. Eccl. Cur. Lun. de feud. part. 2. q. 6.* & sequuta fuit Rotâ in Rauennaten. emphyteusis 22. *Maj.* 1628. *coram Reuerendiss. D. meo Decano. quæ est decis.* 176. *n. 42. & seq. part. 5. recent.* Altercatio quippe est noua alienatio, vt post alios ad- uertit Ferdinand. à Castro Palao *de relig. tom. 2. trakt. 1. 1. §. 4. num. 4.* Et in concessione rei solite alienari debet adesse euidens utilitas Ecclesiæ etiam inspecto tempore præsentis, quo fit renouatio. non autem tempore, quo res cæpit alienari, seu in emphyteusim concedi primo lo- co *per text. in extrava. ambrosio ibi, tunc Ecclesiæ iuram euidens utilitate, de reb. Eccl. non alien. & tradunt Hqu- ded. consil.* 51. *n. 60. & 61. lib. 1. Borgnin. decis.* 30. *nu. 15. & 79. part. 2. Molin. de iust. & iur. disp.* 468. *n. 17. Gra- tian. discept. forens. c. 813. n. 37. & 41. Ferdinand. de Ca-*

Tom. VIII.

stro Palao *d. s. 4. n. 4. vers. secunda conditio.* Rot. *apud Cas. Graf. decis.* 3. *n. 16. & decis.* 4. *per coram de reb. Eccl. non alien. & decis.* 582. *ante n. 2. & decis.* 607. *num. 1. part. 1. diuers.* & in Romana domus 29. *Novemb.* 1587. *coram Blanchetto.* & in Vlixbonen. prædij 14. *Ianuarij* 1603. *coram Oriembergo.* & nuper in Ašina bonorum 27. *Martij præteriti coram R. P. D. meo Buccabella,* quæ utilitas deficit vbi solitum alteratur in præiudicium Ecclesiæ, & res conceditur vbi pro minori pretio, & cum deterioribus conditionibus, quam antea fuit con- cessa, vel tunc possit concedi alteri, vt per Gabr. *de iur. emphyt. concl.* 1. *n. 28.* Honded. *d. consil.* 51. *n. 59. lib. 1.* Trentacinq. *var. resol. lib. 3. tit. 1. resol.* 5. *n. 8.* Marefcot. *var. resol. lib. 1. c. 3. n. 24.* Gratian. *discept. forens. c. 88. n. 36. & 37.* Rosental. *de feud. part. 7. concl. 24. n. 19. vbi addend. littera X. Ferdinand. à Castro Palao d. s. 4. sub. num. 4.* Rot. *decis.* 195. *n. 9. part. 2. diuers.*

8. Tum etiam quia ad hoc vt res solita alienari pos- sit sine solemnitate concedi, requiritur, vt duret eadem causa primæ concessionis, & res perseueret in statu pri- mo, neque sit mutata, secus autem si cessauerit, & fuerit mutata, vt per Abb. *in cap. vt super n. 1. vers. ego crede- rem de reb. Eccl. non alien.* Rebuff. *eodem tr. n. 33.* Bor- gnin. *decis.* 30. *num. 8. & 10. num. 48. & 53. & n. 85. & decis.* 31. *nu. 113. & sequent.* Schrader. *de feud. part. 4. c. 2. n. 20.* Rot. *apud Cas. Graf. decis.* 4. *num. 17. de reb. Eccl. non alien. & coram Card. Seraphin. decis.* 1490. *num. 7.* & in Mediolanen. bonorum 23. *Ianuarij* 1593. *coram Orano;* Quod requisitum neque fuit alteratum in casu præsentis.

9. Et demum quia quando res solita concedi fuit ap- plicata, & incorporata mensæ Prælati, tunc sine solem- nitate amplius concedi non potest, iuxta Guid. Pap. *dec.* 154. *Clar. in §. feudum q. 13. vers. bene verum.* Schrad. *de feud. part. 4. c. 2. n. 14.* Rosental. *de feud. c. 8. concl. 13. per tot.* Ferdinand. à Castro Palao *d. s. 4. n. 3. & sub n. 4. vers. tertia conditio.*

Ex quibus vtraque parte informante resolutum fuit denegandam esse remissoriam.

DECISIO IV.

Sacræ Rotæ Romanæ coram R. P. D. Merlino.

In causa Gerundenfî Scribania.

Veneris 27. Nouembris 1637.

§. 1. Domini steterunt in decisio, scilicet denegandâ esse remissoriam & permittebant tres conclu- siones in iure verissimas, & passim à Rota receptas.

Prima est conclusio quod non datur remissoria ad probandum per testes, quod potest probari per scrip- turas. Bellamer. *decis.* 9. vbi testatur de stylo pala- tij, & Romana Curia. Felin. *in cap. 1. num. 4. de ap- pellant. Rot. decis.* 271. *num. 2. part. 5. recent. & apud s. n. Gregorius XV. decis.* 153. *num. 2. & coram Reue- rendiss. Vgellen. decis.* 131. *num. 13.* præter allegatos in alia decisione huius causæ. Cum enim probatio per instrumenta sit sincerior, expeditior, & magis tuta, frustra recurrimus ad testes, qui vel obliuione, vel alio defectu labi possunt, & idè incertior redditur eorum depositio, & minus secuta probatio, vt per Bellam. *d. decis.* 9. & Bald. *consil.* 109. *in princ. lib. 4.* vbi quod in- strumentis lux veritatis assistit. Crauet. *consil.* 54. *n. 15. cum aliis.*

2. Secundam præmittebant conclusionem quod non admittuntur testes, & sic denegatur remissoria, vbi ar- ticulus non respicit factum, quod subiaceat oculis, seu notitia testium, si enim sit articulus iuris, & pendeat à iudicio, tunc iudex ex sua peritia, & ex dispositione

S 3 iuris

iuris depromit determinationem causa, non autem ex tertium opinione, vel credulitate, vt fuit dictum in Codb. ben. decimatum 26. *Martij 1607. coram Reuendiss. D. meo Cocino Decano, in Toletana Canonica* 13. *Novembris 1609. coram Card. Lan. elloro in Viterbien. honorum 10. Decembris 1613. coram bon. me. P. riazcha Manzanedo, in Hispalen. praeminentiarum 15. Nouembris 1617. coram bon. me. Andrea, que est decis. 593. n. 1. & 8. part. 4. recent. & in Valentina iuris sedendi 15. Decembris 1634. & 16. Martij 1635. coram R. P. D. meo Gbifierio.*

3. Tertia conclusio est quod non datur remissoria, quando materia articulata est irreuelans; conteritur enim tempus, & litigantes vexantur tadio, & expensis dum ad inanes probationes conuertuntur. *Rot. decis. 126. n. 2. & decis. 503. n. 1. part. 2. ac decis. 250. n. 1. & dec. 129. n. 1. part. 5. recent. & in dicta Valentina iuris sedendi coram R. P. D. meo Gbifierio.*
4. Ex his postea Domini inferebant non esse dandam in casu praesenti remissoriam, quia si respicimus primos articulos, illi continent, quod res solita fuit locari, & quod de hac Scribania facta fuerunt plures concessiones, pro annua pensione librarum 70. ex quibus deducunt informantes pro D. Fontanella potuisse etiam illi concedi pro eadem pensione absque alia solemnitate. Verum cum emphyteusis de sui natura requirit scripturam, nec aliter probari possit, secundam communionem sententiam de qua testatur Socin. sen. *consil. 120. n. 14. lib. 4. Rolan. consil. 87. num. 9. & 10. Surd. decis. 10. nu. 1. Valach. de iur. emphyt. quest. 7. num. 2. & 7. Molin. de contrah. disp. 47. n. 4. & sequens. Gratian. discept. forens. c. 188. n. 1. & 2. & dixit Rot. apud Card. Seraphin. decis. 627. n. 1. & in recent. decis. 400. nu. 10. & decis. 630. n. 6. part. 1. Et consuetudine vniuersali vbique locorum receptum est, vt fiant inuestiturae, & publica documenta super emphyteoticis concessionibus, praesertim in his, quae ab Ecclesia recipiuntur. Propterea si de articulatis per D. Fontanellam concessionibus, extant scripturae, debent illae in actis exhiberi, ad effectum probandi solitum, non autem super hoc testes induci.*
5. Quo vero ad articulos, qui concernunt valorem meritum patrocini praestiti à D. Fontanella; & periculum, quod subire poterit monasterium in futuris litibus, quas defendere promisit idem Fontanella indeque etiam an requiratur beneplacitum apostolicum, & an adit utilitas, bene intrat secunda conclusio, vt Rota haec omnia debeat diffinire ex iuris principijs, & iuxta Doctorem axiomata, non autem depromere resolutiones ex iudicio, & opinionibus.
6. Circa alios autem articulos intrat tertia conclusio de irreuelantia, quae est patens ex eo, quod in alienationibus bonorum Ecclesiasticorum requiruntur duo copulatiue, & solemnitas nempe beneplacitum apostolicum, & causa nempe necessitas, seu utilitas evidens, ac indubitata, vt colligitur ex c. 1. de reb. Eccl. non alien. in 6. ex Clem. 1. nec non ex extranag. ambigua eod. tit. *Dec. consil. 142. n. 4. Surd. consil. 181. nu. 14. Rot. decis. 160. n. 1. & decis. 178. n. 1. & 10. part. 2. diuers. & in recent. dec. 430. num. 1. & 4. part. 2. & decis. 367. n. 1. part. 5. & fuit firmatum in 1. decis. & praeter ibi allegatos ex recentior. comprobant Donat. Anton. Marin. quorid. resol. c. 6. per 101. Ferdinand. à Castro Palao et. 11. disp. vnic. §. 2. n. 1. & sequenti.*
7. Hic autem deficit vtrumque, solemnitas quidem deficit, quia licet ea non requiratur in re solita locari, quotiescumque docetur de vna locatione solemniter, ac legitime facta, nempe cum beneplacito apostolico, vel de duabus solemnibus per 40. annos effectum sortitis, iuxta doctrinam Alex. in consil. 2. n. 6. lib. 3. & consil. 189. n. 19. lib. 2. Rota apud Card. Seraph. decis. 434. n. 5. & in recent. decis. 367. n. 18. & 19. part. 5. & in Nucerna praedij 24. *Maij 1627. coram me, in praesenti casu duae quidem*

exhibeantur concessionibus, prima de anno 1570. & altera de anno 1590. vsque ad 1614.

8. Tamen huiusmodi solitum non suffragatur, quia dictae inuestiturae antecedentes non sunt conformes huius postremae inuestiturae receptae de anno 1614. per D. Fontanellam. Vna enim ex dictis antiquis concessionibus facta fuit ad vitam vnium tantum pensionem, altera vero est facta ad vitam vnium, & illius duntaxat successoris. Postrema autem haec inuestitura D. Fontanellae est ad tertiam generationem, cum facultate nominandi attributa tam ipsi D. Fontanellae, quam eius filio, seu nominando, vt in processu compulsoriali fol. 23. Et sic non leuis adest alteratio, ac proinde intrat inclusio, quod expediendum erat beneplacitum apostolicum, etiam si res ipsa materialis solita fuerit alias concedi, si in conditionibus, vel alio modo fuerit alteratum, tunc enim dicitur noua concessio, & noua alienatio, *Dec. in athen. qui rem n. 22. Cod. de sacrosanct. Eccles. Clarin. 6. emphyteusis q. 6. vers. scias tamen bene, vtil. ad Affili. decis. 305. n. 8. vers. primo quod ista & num. 9. vers. secundo. Cauagnol. ad Menoch. consil. 79. n. 2. & 3. & fuit firmatum in alia decisione atque etiam in Imolen. bonorum 21. *Maij. 1593. coram bon. me. Card. Pamphili. Et in terminis alterationi huiusmodi resultantis ex facultate nominandi concessa vltimo inuestitio, quae in antiquis concessionibus non legebatur, est Cardin. Seraphin. decis. 1499. n. 7. & Rot. decis. 367. n. 20. part. 5. recent.**

9. Neque applicantur *dec. 62. lib. 3. part. 3. diuers. & in Casar. augustin. officij notariatus 27. Nouemb. 1610. atque in Turriana Scribanie 1. Iulij 1633. coram Reuendiss. D. meo Decano. Quia ille decisiones emanantur in casu quo concessionibus facta fuerant ad vitam vnium tantum, haec vero de D. Fontanella est in tertiam generationem, & in defectum generationum ipse poterat tam in contractu, quam in vltima voluntate, etiam in articulo mortis nominare, & primo nominatus poterat eodem modo quodcumque alium nominare, unde non potest negari, quin hic agatur de maiori praedicio Ecclesiae, quae diuturniori tempore erit ptaata vtili dominio Scribaniae, quod non cadebat in casu dictae decis.*

10. Utilitas etiam deficit, imò evidens est damnum Ecclesiae, concessa enim fuit haec Scribania D. Fontanellae pro libris annuis 70. vt in processu compulsoriali fol. 22. & sequ. & tamen anno antecedenti locata fuerat pro annuis libris 150. dicto processu fol. 21. Quae locatio licet esset ad triennium, tamen nec in huiusmodi locatione ad breue tempus praesumitur quod conductor voluerit iacturam facere, & conuenit etiam quod Dominus Fontanella statim sublocaret per duo triennia, imò continuauit ab anno 1615. vsque ad annum 1628. semper pro annuis libris 150. vt in processu compulsoriali fol. 32. fac. 1. & fol. 34. fac. 2. & fol. 36. fac. 2. & fol. 66. fac. 2. & fol. 79. fac. 1. Ex quibus locationibus excluditur utilitas, imò probatur damnum Ecclesiae, quia si et ipsa locasset temporaliter, non autem in emphyteum concessisset, longè duplo plus perciperet quam perciperet ex hac concessione emphyteotica, & utilitas ad hunc effectum debet considerari de tempore renouationis, siue vltimae concessionis factae D. Fontanellae, vt in verbis dispositum est in extranag. ambigua de reb. Eccl. non alien. ibi, tunc Ecclesiarum evidenti vtilitate. *Rot. apud Cas. Graf. decis. 4. per 101. eod. tit. Gratian. discept. forens. c. 379. num. 22. & 23. & fuit in alia decisione firmatum, nec non etiam in Bononiens. deuolutionis 15. Decemb. 1621. coram Reuendiss. D. meo Decano. Et huiusmodi utilitas requiritur etiam in concessione rei solitae in emphyteum concedi, vt post alios aduertit Honded. consil. 51. n. 62. lib. 2. & consil. 37. n. 12. lib. 2. Gratian. discept. forens. c. 415. n. 5. & 6.*

11. Nec dicatur patrociniū D. Fontanellae recipi polle

annuæ illi præstationi lib. 150, & sic excludi damnum, & lacionem Ecclesiæ. Quoniam si pro tempore præterito consideratur patrociniū, potest intrare præsumptio factisfactionis, non est enim, verosimile, quod D. Fontanella per spatium quindecim annorum, post tot impensos labores, vt alleritur in inuestitura, & obtentus in causis monasterij fauorabiles sententias, nullam salarium exegerit, & hic potius videtur color quaesitus pro cohonestanda concessione emphyteotica facta à patruo, qualis erat ille Abbas monasterij in fauorem D. Fontanellæ nepotis ipsius Abbatis, quæ sanguinis coniunctio oicitantiam in scrutanda Ecclesiæ utilitate solet inducere, & suspicionem concessionis, vt notant Doctores in *authen. quibuscumque C. de sacrosanct. Eccles. Alciat. de presump. reg. 1. presump. 29. n. 1. & segg. Rot. decis. 181. n. 1. & decis. 360. nu. 16. part. 1. & decis. 18. n. 5. & decis. 65. n. 18. part. 2. diuers. & post Cinc. de censur. decis. 8. n. 9. & decis. 36. n. 11. Nec assertio contrahentium in hoc attenditur, vt bene in his terminis per Iason *consil. 73. per tot. lib. 3. Federic. de Sen. consil. 143. & Rolan. consil. 25. num. 19. lib. 1. Rot. decis. 27. n. 4. & decis. 28. n. 1. ac decis. 36. n. 9. & decis. 37. n. 6. & 7. post Cinc. de cens. & decis. 160. n. 4. part. 2. diuers.**

12. Pro futuro autem tempore patrociniū erat omnino incertum, & an D. Fontanella esset superuicturus, & an monasterium passurum esset vexationes forenses, ita vt opus fuerit pollicito patrociniū, quæ incertitudo tollit utilitatem requisitam pro alienationibus bonorum Ecclesiæ, quæ utilitas de tempore contractus debet esse certa, & euidens, adeo vt non sufficiat Ecclesiæ remanere sine damno, sed opus sit ipsam fieri euidenter locupletioiorem, & lucrum consequi à concessione, ex traditis per Archidiacon. in *cap. sine exceptione n. 15. Bellam. n. 6. & 12. q. 2. Rot. decis. 65. n. 4. part. 2. diuers. Card. Seraphin. decis. 433. n. 2. & decis. 508. n. 12. & in d. Bononien. deolutionis 15. Nouembr. 1621. coram Reuerendiss. D. meo Decano*; semperque obstat defectus solemnitaris, nempe beneplaciti apostolici, quod vt supra fuit ostensum, requirebatur propter alterationem; & demum quatenus concurreret utilitas hoc pendet à Iudicio Rotæ proferendo, secundum Iuris conclusiones, non autem ab assertionibus testium.

Et ita vtraque parte informante resolutum fuit standum esse in decis. i.

DECISIO V.

Sacræ Rotæ Romanæ coram R. P. D. Merlino.

In causa Geronden. Scribania.

Veneris 26. Februarij 1638.

1. **B**Is Rota resoluit, denegandam esse remissoriam Domino Fontanellæ, & quamuis Rota non solet multiplicare in disputationibus super remissoriis, attamen cum agatur in causa commissa appellatione remota, & in articulo huiusmodi denegationis remissoriæ opus fuerit tangere nonnulla, quæ etiam ad decisionem negocij principalis conferre videntur Domini indulserunt vt tertio super iam decis. Informantes pro Domino Fontanella audirentur, quibus auditis, & strenue per eos impugnat. decisionibus, adhuc Domini vnanimiter tertio steterunt in decis. pro denegatione remissoriæ.

2. Inevitabile enim visum fuit motiuum quod in alienatione bonorum Ecclesiæ duo copulatiue requiruntur. Primum necessitas seu utilitas euidens, alterum solemnitas, scilicet beneplacitum Apostolicum, & sine exceptione 12. q. 2. c. nulli, de reb. Eccles. non alien. & c. i.

ead. tit. in 6. latè Couart. var. resolut. lib. 2. c. 17. num. 22. Rot. in impress. coram Reuerendissimo Domino meo Decano decis. 374. num. 3. & decis. 145. num. 1. & 3. & in Messanen. seu melius fendi 15. Februarij 1636. coram me.

3. At esto millies D. Fontanellam per 15 annos egregium patrociniū impendisse pro Monasterio, quodque per tantum tempus nullum salarium percipisset, quod tamen admodum inuehensimile videtur, nedum attenta diuturnitate temporis, sed & quia D. Fontanella, qui pro suis clientibus tam acer Aduocatus fuit, non præsumitur propriam causam mercedis sibi à Clientibus debita deseruisse, argumento *Presles C. de seru. rus. & a. cap. si non licet 23. q. 5. & cap. non satis 80. dist. 1. B.ild. consil. 312. n. 3. lib. 4. Crauet. consil. 6. n. 25. & consil. 8. num. 17. & dato etiam sine veri præiudicio quod hæc merita D. Fontanellæ illam concessionem ad tertiam generationem meruerint, attamen semper requirebatur beneplacitum Apostolicum, quod cum deficiat, hinc irreuelantia omnium articulorum resultat, & sic deneganda est remissoria, *l. ad probationem. C. de probat. Rot. coram sancta mem. Gregorio XV. decis. 81. n. 5. & decis. 456. n. 1. & alia cumulantur in decisionibus huius causæ 1. Iulij 1637. & 27. Nouembris eiusdem anni coram me.**

4. Nec obstat, quod hæc Scribania fuerit aliàs per duas Inuestituras concessa, & propterea non sit opus beneplacito Apostolico tanquam de re solita locari; quoniam iam fuit in vtraque decisione responsum, hoc suffragari, si nedum eadem res materialis fuisset tertio locata, sed etiam cum illdem conditionibus, & pro eisdem personis, sed cum fuerit alteratum solitum & quidem notabiliter opus erat beneplacito Apostolico, quia stante alteratione censetur noua concessio, & alienatio vltra allegatos in primis decisionibus bene Redoan. *de reb. Eccles. non alien. q. 1. c. 6. n. 19. & pluribus sequentibus, Decian. consil. 73. n. 43. lib. 2.*

5. Alteratio autem est patens, vt in prima decisione *vers.* neque dicatur & in secunda decisione *vers.* tamen huiusmodi solitum; fuerunt enim additæ plures generationes in hac vltima Inuestitura, quæ non fuerunt in primis concessionibus appositæ, & quod sufficiat talis alteratio ad effectum, vt opus sit beneplacito Apostolico vltra allegatos in aliis decisionibus docent *Molin. de Iust. & Iur. c. 468. n. 19. Ferdin. de Castro Palao moral. part. 2. ty. 12. punct. 15. §. 4. n. 4.*

6. Neque virget, sedulum illud, & doctū patrociniū D. Fontanellæ exposcere hanc alterationem; Quoniam hæc merita respiciunt primū requisitum necessarium pro alienatione bonorum Ecclesiæ, nempe, utilitatem Ecclesiæ, non autem secundum requisitum, scilicet solemnitarē beneplaciti Apostolici; neque plus possunt operari hoc patrociniū, & labores impensi pro Monasterio, quàm si ingentem pecuniæ summam erogasset, & tamen si pecunia emisset hanc Scribaniam, adhuc opus fuisset beneplacitū Apostolico, licet euidens fuisset utilitas Ecclesiæ. Idem ergo est dicendum, dum loco pretij D. Fontanella in acquisitionem Scribania exposuit patrociniū, & labores.

7. Ad decisiones autem 622. lib. 3. p. 3. diuers. & Reuerendiss. D. meo Decani in *Casar Augustana officij Notariatus 27. Nouemb. 1620. & in Turriana Scribania 1. Iulij 1633. fuit responsum in secunda decisione vers. neque applicatur*, quæ responsio, & hodie Dominis placuit; non enim sunt amplianda, & extendenda conclusiones in materia alienationis bonorum Ecclesiæ, vt cū huiusmodi officia non possint per ipsos Monachos exerceri, si possunt ad vitam vnus concedi sine beneplacito Apostolico, possunt etiam concedi ad tres generationes cum facultate etiam in articulo mortis attributa extraneos nominandi tam Domino Fontanellæ, quàm eius filijs, & etiam primo nominato, vt fuit conuentum

in hac tertia concessione, & sic præsens casus toto celo distat ab illis decisionibus; Agitur quippe hic de maiori, & diuturniori præiudicio Ecclesiæ, & in illis decisionibus erat propemodum necessarium ad vitam vnius periti, & informati cedere Scribania, cum Monachi per seipos munus illud obire possint, res autem plena periculi foret tantam Scripturarum molem, & vniuersam illius regionis negotiorum notitiam, & custodiam modò vnius, modò alterius fidei committere viuenti primo informato; Quæ cautiones non militant in concessione ad tres generationes, & cum facultate nominandi etiam in articulo mortis extraneos, & ipsi Monachis ignotos, & fortasse minus officio idoneos.

8. Verum quod in concessionibus officij Scribania non requiritur beneplacitum Apostolicum, & alia similia non pendunt à depositione testium, sed à Iudicio Iudicis, & ideo non est super his concedenda remissoria, sed appositè cadunt sub dubio principali, & à Rota, non autem à testibus erunt definienda.

Postremò non obstat, quod stante illo patrocinijs eredito vtile fuerit Ecclesiæ concedere hanc Scribaniam, & obligatio Ecclesiæ videatur posse sustineri, si illis sit vtilis, vt dicimus de contractu minoris, qui sustinetur etiam sine solemnitatibus si minori sit vtilis, Socin. sen. consil. 80. n. 28. & segg. lib. 4. Rota decis. 599. n. 3. part. 1. recent. Et idem dicunt nonnulli de pupillo, & de aliis personis priuilegiatis.

9. Quoniam quicquid sit in contractibus minorum, & pupillorum in quibus terminis nec desunt qui contradicunt, certum est, in alienatione bonorum Ecclesiæ duo requiri copulatiuè, & vtilitatem, & beneplacitum Apostolicum, & vnum sine altero non suffragari, vt in primis decisionibus, & in foro externo nemo contradicit, ita vt alienatio etiam vtilis sine beneplacito non sustineatur, nec beneplacitum sine vtilitate, seu necessitate sufficiat, Couar. val. resol. d. lib. 2. c. 17. n. 2. Redoan. de reb. Eccles. non alienan. q. 5. l. c. 7. n. 21. vbi de comuni; q. 35. p. 101. & q. 36. nu. 19. & omnium melius Sarmien. de redditib. honor. Eccles. c. 2. n. 2. part. 1. Surd. consil. 301. n. 25. Molin. de iust. & iur. cap. 468. concl. 6. n. 4. & millies dixit Rota, & nuper in Bononien. transactionis 14. Iunij 1628. coram R. P. D. Ghislerio. & nouissimè explicat Ferdin. de Castro Palao in Moral. part. 2. tract. 12. §. 6. punct. 15. n. 5. & in vers. finis autem. bene respondet motiui, quod stante vtilitate fuerit satisfactum intentioni Canonis prohibentis alienationem bonorum Ecclesiæ, Canon enim voluit consulere in vniuersum vtilitatibus Ecclesiæ, non autem in aliquibus casibus particularibus, & alias daretur ansa Prælati quotidie faciendi alienationes sub prætextu vtilitatis (preto beneplacito Apostolico, & assiduis vexarentur litibus Ecclesiæ, dum omisso beneplacito Apostolico opus esset postea inquirere de hac vtilitate; & rationes etiam differentia inter prohibitionem alienationis bonorum pupilli, & minorum, & bonorum Ecclesiæ notat Bero in c. que in Ecclesiæ n. 35. & segg. de Constit. Villagut. de reb. Eccles. mal. alienat. reuoc. lib. 2. c. 5. n. 189. & segg. Sarmien. de redditib. honor. Eccles. part. 1. c. 2. n. 5. 10. & 12. Hocque tantum operatur vtilitas, quod si deficiat beneplacitum Apostolicum, tunc contractus nullitas non potest opponi, nisi ab ipsa Ecclesia, non autem à contrahente cum ipsa, & hoc est priuilegium Ecclesiæ, vt favore illius detur claudicatio, & possit Ecclesia ratum habere quod à principio non ritè contractum fuit, Sarmien. de redditib. Eccles. part. 1. c. 2. n. 14. 18. & 29. vbi loquitur in terminis extrauagantis Ambitiose n. 20. Quarant. in summa Bullar. in verb. Alienatio rerum Ecclesiæ n. 34. vers. declara. Redoan. d. tract. q. 20. n. 193. Ferdin. de Castro Palao d. §. 4. n. 5. vers. ex his manat. & dixit Rota in Romana Censùs vitalitij 22.

Maj 1626. & 29. Ianuar. 1627. coram me Socin. vers. d. consil. 8. lib. 4. n. 8. & segg. loquitur in contractu pupilli, & ad effectum vt pupillus possit stare contractum vtili licet à se nulliter initi à principio, vt in n. 11. & Socinum allegat.

10. Amplius in alienatione bonorum Ecclesiæ est particularis ratio, quia defectus beneplaciti Apostolici nedum dicitur defectus solemnitatis, sed est etiam defectus formæ substantialis contractus, nempe consensus veri Domini; Papa enim vt totius Ecclesiæ gubernator supremus, & Dei Vicarius est Dominus bonorum omnium Ecclesiæ, & habet liberam, & plenam administrationem super his bonis Ecclesiæ, Bald. consil. 165. n. 2. post med. vers. præterea Dominum Papa, lib. 2. Castr. consil. 287. n. 3. lib. 2. & sequitur Peregr. de her. ff. lib. 1. tit. vlt. n. 85. & segg. Redoan. de reb. Eccles. non alien. q. 44. n. 6. & q. 19. n. 120. & inferiores Prælati dicuntur habere administrationem ab ipso Papa, Innoc. in c. cum super. num. 3. de caus. poss. & resp. de Hostien. ibi n. 4. Ioan. Andr. num. 4. Imol. n. 7. Turcrem. in c. videntes. n. 4. & 5. caus. 12. q. 1. & potest liberè alienare dicta bona concurrente, vel præsentando inferiores Prælatos, vt latè, & doctissime fuit explicatum in Forolempnion. emphyteusis 16. Iunij 1636. coram Reuerendiss. D. meo Decano; Iaco dum Paulus Secundus in extrauag. Ambitiose, iussit ne fierent alienationes bonorum Ecclesiæ in consilio Papa, censetur admissæ facultatem prius attributam inferioribus Prælati, & quod ipsius Papa tantam potestatem, & Supremi Domini, & immediati dispensari, expectaretur consensus; & sic dum deficit beneplacitum Apostolicum, contractus caret nedum solemnitate à iure postituiuo inducitur, vt sit consilium vtilitati Ecclesiæ, sed caret etiam consensu veri Domini, in quo consensu consistit potissima substantia contractus etiam attento iure naturali, & beneficiunt tradita per Abb. in c. 1. n. 19. vers. ultimo hic quo 20. de restit. in integr. Redoan. de reb. Eccles. non alienan. q. 46. n. 34. & 35. & melius per Villagut. de reb. Eccles. mal. alienat. reuoc. lib. 2. part. 2. n. 24. & 25. & Sarmien. d. tract. de reddit. Eccles. c. 2. n. 12. 14. & segg. que ratio cessat in alienationibus bonorum minorum, & aliorum, quia in his solum deficit solemnitas iuris postituiui, & si sola vtilitas sufficeret sine isto beneplacito, sequeretur quod Ecclesia data vtilitate posset compelli ad vendendum, & alios contractus peragendos, quod est absurdissimum, vt per Sarmien. d. c. 1. n. 2. part. 1.

Et ita tertio Domini vnanimitè steterunt pro derogatione remissoria vtraque parte informante, &c.

DECISIO VI.

Sacræ Rotæ Romanæ coram R. P. D. Carillo.

In causa Corduben. Decimarum de Lucena.

Veneris 29. Februarij 1638.

§. 1. Pro confirmatione sententiæ Rotalis responderunt Domini, attenta eius validitate, contra quam nihil est quod obici possit, & iustitia clare patet ex decisionibus in hac causa factis coram Illustrissimo D. meo Decano, in quibus firmatur priuilegia per Romanos Pontifices Panlum III. Pium IV. & Gregorium XIII. Venerabili Societati I. E. S. V. concessa pro exemptione à solutione decimarum, vt potè amplius derogationum clausulis concepta suffragari aduersus immemorabilem possessionem, quam vna cum fama priuilegij habet in iure decimandi pro se Excellentissimus D. Dux de Cadona.

Primo

2. Primò enim Paulus III. de anno 1549. concessit huiusmodi exemptionem Societati I. E. S. V. verbis amplissimis, & clausulis prægnantibus à solutione quarumcumque decimarum predialium, personalium, ac etiam Papalium, cum clausula generali derogatoria, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus ac iuramento, confirmatione Apostolica roboratis, statutis, vel consuetudinibus. Guttier. consil. 5. n. 2.

3. Secundo, Pius IV. confirmans seu approbans, vel de nouo concedens, quatenus opus sit, prædictam exemptionem à solutione decimarum, & quarumcumque impositionum, pro potiori cautela, vniuersam Societatem I. E. S. V. omniaque & singula illius Domus Probationis, & Collegia vbi liberè existens, presens, & futura, eorumque personas, fructus, redditus, ac prouentus, etiam bonorum Ecclesiasticorum, secularium, & regularium quorumcumque illis pro tempore vniuersis, aliisque res, & bona quacumque exemit à quibuscumque decimis etiam Papalibus, prædialibus, personalibus, quaris, medietaribus, & aliis fructuum partibus, subditis etiam charitativis, & aliis ordinariis oneribus, etiam pro expeditione contra Infideles, defensione Patriæ, & aliis, quomodolibet ad instantiam quoque Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum pro tempore impositis, quauis in illorum impositione canuatur quòd nulla prorsus exemptio cuiuscumque aduersus illas suffragetur, cum clausulis, quòd de obreptione, subreptione, aut nullitate vitio, seu defectu intentionis, quouis prætextu, quouis colore impugnari non possent, cum clausula sublatæ, & de iure quæstro non tollendo.

4. Tertio, fel. rec. Greg. XIII. prædicta priuilegia confirmauit, & cap. nuper, de decimis derogauit, cui vsque tunc derogatum non fuerat, prout requirebatur; attento quòd in d. c. nuper extet Constitutio Conciliaris Rebuff. de decim. q. 14. n. 36. Rot. decif. 122. & 123. part. 1. Auerf.

5. Ex quibus priuilegijs sæpius à Rota canonizatis constat, prædictam Societatem habere exemptionem non decimandi, etiam aduersus habentem immemorabilem cù fama priuilegij, id enim importat illa verba, quibuslibet, & quacumque, quæ tanquam vniuersalia, omnia comprehendunt. l. omnes, C. sine consuet. vel relig. l. 1. §. quòd autem, de vi, & vi armat. Socin. consil. 297. num. 5. volum. 2. & habent vim specialis expressionis etiam in casibus, vbi nominatio specifica requiritur. Curt. senior. consil. 49. Crauet. consil. 234. & 297. Siluan. consil. 66. n. 13. & 14. lib. 2. Guttier. d. consil. 5. nu. 3. cum seqq. ponderatis illis verbis, vbi, etiam si decime sint Papales; quæ dictio etiam stat augmentatiuè, & ampliatiuè, l. 3. C. de testibus. Gemin. consil. 125. n. 10. & exprimit casum magis dubitabilem, etiam, ff. de verb. signif. Surd. consil. 445. n. 28. Seraph. decif. 530. num. 6. & cum tenor priuilegiorum in primis ponderandus, & inspicendus sit, cap. recipimus, c. parò, de priuileg. verba vniuersalia sunt proprie prout sonant intelligenda, vt notat Angel. in punct. de priuileg. exemptionis in l. fin. vers. tertio queritur, ff. de constit. Princip. quem sequitur Dec alios allegans consil. 113. n. 6. Vnde ab illis abhorret omnis interpretatio restrictiua. Bald. consil. 271. col. 2. vol. 1. Quia verba clara non mutant propriam significationem in priuilegijs, cap. ad audientiam, vbi Abb. n. 2. de decim. Rebuff. de benef. part. 1. tit. de decim. priuileg. & præscrip. n. 8. Sed extenduntur quoque in præiudicium tertij, cap. quauis, de rescript. lib. 6. cui Summus Pontifex præiudicare potuit, & voluit, Dec. d. consil. 113. n. 7. Rebuff. de decim. q. 14. num. finali, vt patet ex clausulis derogatorijs, præsertim regule de iure quæstro non tollendo.

6. Vnde licet aliàs Rota fenserit, quòd similia priuilegia præiudicarent tantum illis, ad quos spectas ius decimandi de iure communi, cuius Papa scientiam habere præsumitur. Cassad. dec. 1. de priuileg. n. 2. non autem illis, quibus tale ius competit ex priuilegio, vel ex

alio particulari titulo: & ratio est, quia prædicto iuri numquam censetur derogatum per secundum priuilegium, nisi facta de illo speciali mentione, propter præsumptam ignorantiam Pontificis, de curionibus, C. de silentiar. lib. 12. Suar. alleg. 28. n. 9. nouissimè Castill. de tertij reg. c. 36. tom. 7. n. 29.

7. Attamen re postea maturius, perpenla, & inter Dominos discussa, illis visum fuit contrarium, recedendo à decisionibus relatis in decil. huius causæ sub diebus 27. Februarij 1636. & 20. Ianuarij 1637. §. tamen, & ab alijs relatis per Castill. suprà nu. 40. & merito quia cum finis in decimis antiquis, non est faciendæ mentio in priuilegio exemptionis, ex eo quòd Papa sciebat, vel cogitabat has decimas ab aliquo percipi, & sic quòd præiudicabat iis, quibus de iure communi vel alijs debebantur. Verall. decif. 263. lib. 1. in manuscriptis, vbi allegat. Cassad. in decil. dec. 1. n. 2. de priuileg. Et ideo cum illa verba, aut alijs posita sunt post mentionem iuris communis, verificari non possunt in alio quam in iure speciali. l. ius singulare, vbi Ant. Fab. ff. de legib. gloss. in clem. 1. verb. debitis, de decim. & propterea concludunt cum Cassadoto interpretes, quòd censetur derogatum habenti ius speciale super exactione decimarum, cum id potuerit Papa cogitare. Abb. in cap. dudum, de priuileg. n. 1. Innoc. n. 4. Ioann. Andr. nu. 5. Ancharan. n. 3. Butr. n. 6. Rot. dec. 48. n. 1. & 2. part. 1. & decif. 614. num. 3. part. 2. recent. vbi firmatur, quòd quauis non fuerit facta mentio quòd decime de iure speciali poterant spectare ad aliquem, siue ex priuilegio, donatione vel præsumptione, censetur nihilominus derogatum, & ratio est, quia cum finis in materia de sui natura præiudiciali, iuxta d. decif. 1. Cassad. de priuileg. & Papa concesserit exemptionem à quibuscumque decimis, etiam impositis ad fauorem Imperatorum, Regum, & Ducum, ad quos spectare possunt de iure speciali; certum est, quòd cogitauit de Laicis, præsertim derogando priuilegijs Vniuersitatum, & quibuscumque consuetudinibus: indèque apparet voluisse eximere Societatem à prædictis decimis. Quòd verò potuerit, nefas est dubitare. Crauet. consil. 206. n. 4. & 241. nu. 5. vers. 2. cum alleg. in d. decif. Illustriss. D. mei Decani.

8. Nec obstat quòd Excellentiss. D. Dux habeat immemorabilem pro se cum fama priuilegij, & ita possit allegare infestationem ante Concilium Lateranense sub Alexandro III. de anno 1179. de quo tempore laici erant capaces, ex quo Episcopi, & alij Prælati inferiores poterant eis decimas in feudum concedere, c. cum Apostolica, de his, que sunt à Prælat. Hostie. in summ. tit. de decim. §. 3. quæritur, circa finem, c. 1. Episcopi, vel Abbatem in vsibus feud. Couarr. lib. 1. var. c. 17. num. 5. Guttier. lib. 1. practico q. 15. per 101. præcipue n. 4. Aragon. 2. 2. q. 87. art. 1. & propterea allegando titulum infestationis non fuerit ligatus priuileg. Ven. Societatis, ex doctrina Ioan. Andr. in c. nuper, n. 4. de decim. vbi Butr. n. 5. Anchar. n. 8. Rot. dec. 48. n. 9. part. 1. recent.

9. Quia cum D. Dux si Laicus, & consequenter incapax decimarum, cap. causam de presc. c. fin. de ver. permitt. Rebuff. in v. de decim. q. 10. n. 17. Monet. ead. tralib. c. 5. q. 3. n. 57. ex Theolog. D. Thomæ 2. 2. q. 87. art. 3. Azor. moral. part. 1. lib. 7. c. 34. q. 7. solum potest illas habere vel ex priuilegio, c. ex parte il terzo decim. c. à nobis, c. 1. §. statutus eod. tit. in 6. Guttier. lib. 1. practico. 14. n. 1. & Monet. de decim. d. c. 5. q. 3. n. 83. Valboa in d. c. causam, de prescript. n. 36. & 51. vel ex immemorabili cum fama priuilegij, Rip. in c. 2. colum. fin. de iud. idem Monet. d. c. 5. q. 5. & 6. n. 118. & q. 3. n. 74. vers. puero tamen Rot. dec. 215. part. 2. diuers. vel ex infestatione ante Cencil. Lateranense, aut alio aequipollenti titulo Rebuff. q. 11. de decim. n. 79. & 80. Couarr. lib. 1. var. d. c. 17. n. 5. Idem Monet. d. quest. 3. n. 66. cum seqq. De priuilegio non constat, & quatenus de eo cõstaret, censetur

conferretur illi derogatum, etsi in priuilegiis Ven. Societatis, illius nulla fuisset facta mencio, ex supra adductis in §. *aitamen* n. 7.

10. Immemorabilis verò cum fama priuilegij licet constet ex textibus pro parte d. D. Ducis examinatis, non tamen suffragatur: quoniam allegando immemorabilem non dicitur allegare meliorem titulum de mundo, sed titulum ex priuilegio, de quo extat fama, cuique clarè derogatum fuit per Pontificem, qui sciebat has decimas antiquas de iure communi, vel speciali ad aliquem spectare. *Castad. d. decis. i. de priuileg. is cum illis supra allegatis.*

11. Nec ex diimmemorabili cum fama priuilegij inferri potest ad infeudationem præsentem per D. Ducem, super qua olim, & hodie eius informantes insistebant. Quia ultra quod huiusmodi infeudatio in hoc casu videtur impossibilis, ex quo facultas infeudandi concessa Episcopis, siue fuerit prohibita per Concil. Lateranense sub Alexandro III. de anno 1179. siue secundum alios sub Urbano II. de anno 1088. vt notat *Valboa 2. decretal. in cap. causam 7. de prescript. n. 14. 15. & 16. cum segg. Ciaccon. de vit. Pontif. pag. in 430. & 566. & de vtroque tempore constat Cordubam & Lucenam, de cuius decimis agitur, fuisse in potestate Maurorum, à quorum manibus fuerunt recuperatæ de anno 1240. vt testantur historici, & præcipue Mariana de reb. Hispan. lib. 13. c. 1. & Stephan. de Garibay lib. 13. c. 2. & sic ad minus per 60. annos post infeudandi prohibitionem, cessat omnis difficultas, cum non doceatur de aliqua recognitione feudali: nec aliquid deducatur, ex quo appareat decimas fuisse possessas vti feudales: sed solum prætenditur hoc allegati posse vigore immemorabilis. Nec sufficit ista possibilitas, nisi etiam probetur quod D. Dux eas tenuerit vt feudum cum fama inuestituræ ante Concil. Lateranense; ad quem effectum requiritur saltem quod testes deposuissent esse famam quod Dux habuerit in feudum ab Episcopo has decimas ante Concil. Lateranense. *Couarr. lib. 1. var. d. c. 17. n. 6. Rebuff. de decim. q. 13. n. 70. Valboa lib. 2. decretal. in cap. causam 7. nu. 30. & 51. de prescript. & bene ratiocinatur Illustrissimus D. meus Decanus in prima decis. causa §. huic fundamento in fine Rot. decisione 215. part. 2. diuers. & decisione 702. num. 1. part. 2. recent. & ideo merito excluditur allegatio infeudationis.**

12. Nam eo ipso quod quis se restringit ad vnum titulum, prout fecit D. Dux, ad immemorabilem cum fama priuilegij, excluditur præsumptio alterius tituli, scilicet infeudationis Bellamer. *decis. 87. & 293. Rota dec. 731. n. 20. part. 1. diuers. Gregor. decis. 353. n. 19. vbi addent.* Maxime quando vnus titulus excludit alium, prout in præsentibus: quia dum obtinentur decimæ vigore immemorabilis cum fama priuilegij, tunc liberè, & tanquam allodiales possidentur à laico: quando verò possidentur iure feudi, tunc dominium directum remanet penes Ecclesiam, quæ etiam similiter possidet, & dominium vile cum possessione naturali dumtaxat transfertur in laicum, qui possidere dicitur non in Ecclesia. *Berous consil. 11. n. 1. vol. 1.*

13. Nec suffragatur D. Duci, quod dicatur habere prædictas decimas ex titulo oneroso, propter recuperationem terrarum factam à Mauris: cui priuilegio ex tali titulo prouenienti non est verisimile Papam voluisse derogare. *Gonzal. regul. 8. gloss. 25. & 28. Castad. dec. 1. de part. & dec. 4. de priuileg. nouissimè Castill. de tertius. reg. d. c. 36. n. 28. vers. responsio.* Nam quicquid sit, An priuilegium ex causa onerosa concessum censetur derogatum, non facta de eo in secundo mentione; de qua re idem *Gonzal. gloss. 9. §. 2. n. 18. 29. & 49. Carol. de Tap. in l. fin. ff. de constit. Princip. n. 119. cum segg. Greg. Acac. lib. 2. c. 5. ex n. 43. Ferrer. consil. 129. num. 2. lib. 3. Roland. consil. 13. num. 69. vol. 3. Cre-*

scnt. *decis. 285. de priuileg. Rot. decis. 47. nu. 3. lib. 1. latè Castill. supra n. 40. cum segg.* Non applicatur in n. 11 dum ipse Dux se restringit in suis probationibus ad probandam solam immemorabilem cum fama priuilegij: cui censetur derogatum ex supra citatis; & conlequenter non potest se fundare in titulo oneroso, qui censetur exclusus per electionem alterius tituli, ex traditis per addent. ad *Gregor. XV. in dicta decis. 353. num. 19.*

14. His igitur stantibus dixerunt DD. nihil reuelare renunciationem factam per Provincialem Priuilegij Societatis à solutione decimarum ad fauorem D. Ducis, Quia ultra quod dicta renunciatio fuit conditionalis ob pactum in ea adiectum, quod confirmari debet auctoritate Apostolica; & sic conditione non adimpleta, illa imperfecta remansit; diluitur penitus obiectum ex defectu potestatis in provinciali transigente, qui id facere non valuit absque consensu Reuerendissimi P. Generalis, penes quem tota residet Religiosis auctoritas. Vnde cum versemur in priuilegio concesso ad fauorem totius Ordinis, non autem persone private, statim eidem Ordini fuit ius quæsitum; vt in fortioribus terminis respondet *Rot. in decis. 14. 22. & 23. nu. 2. diuers.* vbi dicitur renunciationem factam priuilegio à solutione decimarum per Carolum Quintum Imperatorem tanquam nimis præiudiciale inuenerat militie non posse subsistere sine eiusdem Religionis seu militie consensu, quamuis fieret reditus ad ius commune: & propterea ex mera simplicitate d. Provincialis non debet præiudicium inferri inueteratæ Religionis, vt bene in decisione causæ coram Illustriss. D. meo Decano sub die 10. Maij 1625. §. Non obstat.

15. Nec aduertantur moderationes priuilegiorum factæ per Sanctæ mem. Leonem XI. & S. D. N. Quoniam emanarunt ad fauorem Ecclesiasticorum, & ita non extenduntur ad laicos, qualis est Excellentiss. D. Dux de Cadona.

Et sic conclusum vtraque parte informante.

DECISIO VII.

Sacra Rotæ Romanae coram R. P. D. Rotas.

In causa Formana Professoris.

Veneris 2. Decembris 1639.

§. 1. Introducto iudicio coram A. C. ad instantiam Pauli & Aurelij de Rolcis contra Conuentum Sancti Augustini Montis Fortini super successione q. fratris Ioannis de Rolcis, pro excludendo dicto Conuentu opponeretur de inualiditate professionis per Paulum, & Aurelium præfatos, & cum articulis esset exemplaris, placuit A. C. consulere Rotam, & dato dubio an collaret de validitate vel inualiditate professionis dicti fratris Ioannis, pro inualiditate adducebantur sequentia.

2. Primò, nullam esse professionem, vt factam non seruata forma Constitutionis Sixti Quinti in ordine la 71. super capienda diligenti informatione parentum, patriæ, vitæ, ac morum, cum approbatione in Capitulo Generali, vel Provinciali, quam Constitutionem inducere formam, annullando professiones alteræ factas, itaut forma ibi præscripta non potuerit alterari, nec immutari, vt firmavit Rota in recent. *decis. 175. n. 4. part. 1.* vbi refert ita fuisse decisum in vna Toletana professionis 27. *Februarij 1595. coram bon. mem. Hieronymo Cardinali Pamphilio.*

3. Secundò, non costare de professione secuta, ex quo scriptura existens in libro Monasterij, ex qua probatur professio, contineat castaturam circa diem antecessoræ

annum, cum apostilla superlineata, in qua aderat 20. Octobris, in praesenti adesse 20. Nouembris, absque approbatione Notarij; quae cassatura, & apostilla in parte substantiali, prout est dies, mensis, & annus, videntur Instrumentum per text. in l. si unus, ubi Bart. Bald. & alij DD. de resibus Bero. cons. 90. n. 7. & 14. vol. 3. vltius cassaturam esse diuersi aramenti, propterea reddatur suspecta fides illius, & inaequabilis, cum in Ciuilibus sola suspicio falsitatis admittatur pro retardanda cuiuscumque Instrumenti executione, aut tollenda illius fide, Surd. 6. consil. 6. n. 4. Greg. XV. decis. 546. num. 11.

4. Tertio, Instrumentum datum continens professionem esse sumptum de sumpto, non ex protocollo Notarij Rogati, sed ex libro Religionis, in quo sunt registrata Instrumenta continentia interesse Monasterij, nec reperiri registratum in Protocollo, seu matrice Notarij, à quo dicitur confectum hoc Instrumentum professionis.

5. Quarto, non probati dictum fratrem Ioannem fecisse annum probationis, iuxta formam Sacri Concilij Tridentini, & eiusdem Regulae Sancti Augustini, nec quod permanferit in Monasterio per annum continuum, vt requiritur, religiose viuendo, vt firmavit Rot. decis. 175. n. 1. part. 1. recent.

6. Quinto, obseruantiam anni nouitatus remanere exclusam per testes deponentes, fratrem Ioannem passum fuisse solum vagari per Terram Montis Fortinij; vltius non apparere vquam interuenisse in Capitulis nec fecisse aliquem actum conuenientem professis, nec constare de continuatione in Religione, imò nec apparere vbinam fuerit post quatuor annos, itaut potius veniat dicendum fratrem Ioannem obisse extra Religionem, quam in Religione, & cum frater transmittantur, de vno loco ad alium, & de tali transmissione non constet, ex hoc colligi dictum Ioannem non esse verè professum, & consequenter bona illius non spectare ad Monasterium, Gratian. discept. fore. 640. num. 5.

7. Supradictis tamen non obstantibus Domini hodie resolverunt, Professionem esse validam, ex dicendis infra.

8. Primo, & principaliter quia ex publico instrumento constat, dictum fratrem Ioannem de Roscis 20. Nouembris 1592. post annum probationis tria vota solemnia, Obedientiae, Castitatis, & Paupertatis emisisse; cum professione viuendi secundum Regularem Sancti Augustini, ex quorum emissione inducitur solemnis, & expressa professio iuxta text. in c. cum ad Monasterium in fine, de stat. Monach. c. omnes femina 27. qu. 1. de Ruff. consil. 2. nu. 11. Nauarr. consil. 10. n. 6. de Regul. Rot. decis. 216. n. 3. part. 2. diuers. & decis. 579. n. 1. part. 1. recent. Cavaler. decis. 271. n. 2. vltius dicta vota fuisse emissa in manibus Prioris Monasterij, prauius fratrum Capitulari consensu, quo casu validissima professio reputatur, quinimo si in manibus solius Prioris Monasterij emitatur, absque licentia alterius Superioris, illa sustinetur, ex gloss. in cap. vltimo in verbo perineat, de regul. in 6. P. Azor. instit. moral. lib. 2. c. 5. q. 3. in fin. Sanchez in precept. decalog. lib. 5. c. 4. q. 2. per rot. dictamque professionem remanere plenè probatam per dictum publicum Instrumentum, cum & illa etiam probetur per aliam authenticam scripturam, per text. in c. vidua 20. q. 1. gloss. in c. 1. §. postquam à verbo inscriptis de cens. in 6. Cavaler. decis. 271. n. 2. vers. minus videbitur.

9. Secundo, quia dictum instrumentum remanet adminiculatum, tum ex praecedenti admissione dicti fratris Ioannis ad habitum Religionis Sancti Augustini, biennio, ante emissionem professionem, vt in Summario dictum fuit. Tum ex testibus deponentibus, fratrem Ioannem per plures annos habitum Regularem

detulisse, & in Monasterio cum fratribus vitam duxisse. Tum & etiam ex alio publico Instrumento, celebrato de anno 1599, in quo de licentia Prioris Prouincialis fuit Monasterio ex persona fratris Ioannis reddita ratio, ac reliquatus bonorum eiusdem fratris Ioannis per Roscios, dum in saeculo viuabat administratorum.

10. Tertio, quia quaestio validitatis Professionis non vertitur principaliter inter fratrem Ioannem, & Religionem, sed accessorie, & incidenter inter consanguineos fratris, ac Conuentum, ad effectum successionis, nec frater est in causa, quo casu leuiore sufficiunt probationes, Gemin. consil. 27. Seraphin. dec. 132. n. 6. & fuit dictum in Bononiensi fidei commissi de Nascenariis 19. Nouembr. 1638. coram R. P. D. meo Ghislerio.

11. Quarto & vltimo, quia ab anno 1592. vsque ad litem motam elapsi fuerunt anni ultra 40. ex quo vel intrat tacita professio, & praecedentis approbatio, si frater Ioannes vixit, vel praescriptio Iuris succedendi, si deceffit, cum haec praescriptio 30. annis praescribatur ex gloss. in l. quamuis la prima, ff. de acqu. hered. Gozad. consil. 56. n. 1. cum aliis adductis in Romana Diuisionis 20. Iunii 1639. coram R. P. D. meo Bichio.

12. Nec obstare dictum fuit in contrarium adductas, & Primò, quod professio reputetur nulla ex non seruata forma Constitutionis Sixti Quinti la 71. quia obiectum tollitur ex verbis Instrumenti, ibi qui omnes informati de moribus, vita & qualitibus, &c. & credendum est assertioni fratrum de informatione capta, cum potuerint se extrajudicialiter, & absque aliquo processu informare, Zabara. consil. 139. n. 7. & fuit dictum in Narniensi, seu Romana fructuum Dotis 8. Februarij 1627. coram bon. mem. Card. Virili.

13. Minus facit quod huiusmodi informatio non fuerit approbata in capitulo Generali, vel Prouinciali prout requiritur in dicta Constitutio Sixtina. Quicquid enim sit, an ex hoc capite remaneat irrita professio, & negatiuam sententiam late tenet Rodriq. q. regul. rom. 3. q. 54. n. 1. dicta Bulla Sixti non annullat receptiones aliter factas, sed tantum imponit poenam Superiori, licet ibi annulletur professio ex aliis capitibus, vt videre est in §. 4. dictae Bullae, in simili Burat. decis. 688. nu. 11. & 13. In omnem casum cessat difficultas, stante Constitutione Greg. XIII. moderatoria dictae Constitutionis Sixtinae, relata per eundem Rodr. post dictam q. 54. fol. 190. in qua Gregoriana Constitutione disponitur, quod in Religionibus, in quibus Capitula Generalia, vel Prouincialia raro fiunt, prout accidit in Religione sancti Augustini, sufficiat informatio capta à Superiore & Capitulo Monasterij.

17. Nec obstant, quae in secundo adducuntur, desumpta ex cassatura Instrumenti etiam in apostilla, quia ultra quod testes dati in Summario Conuentus num. 2. deponunt, dictam apostillam fuisse scriptam manu eiusdem Notarij, quae propterea probat etiam absque eiusdem Notarij approbatione, Tob. Non. consil. 80. num. 1. & 5. ad 6. Farinac. de falsit. & simul q. 153. n. 10. Cavaler. decis. 122. n. 6. Reuerendissimus Dominus meus Decanus decis. 467. nu. 2. eò magis dum haec veritas aliunde comprobatur. Paris. consil. 28. numer. 45. cum seq. lib. 2. Bero. consil. 91. n. 4. lib. 3. Surd. consil. 61. n. 29. vltius hic non agitur de apostilla scripta diuerso aramento, quo appareret esse scriptum corpus scripturae, sed eodem, prout testes dicunt, ex quibus cessat omnis suspicio falsitatis, ex congestis per Farinac. de falsit. & simul. q. 153. n. 15.

15. Ultra quod dicta apostilla solum variaret tempus, in quo secuta fuit professio, non autem constaret de non facta: vnde cum aliunde, scilicet ex toto tenore Instrumenti constet professionem fuisse secutam post annum probationis integrè elapsam, non potest dubitari de illius validitate; & quae dicta sunt, non fuisse emissa vota cum eisdem verbis descriptis in formula, ac Constitutionibus

stitutionibus, nihil facit, dum Constitutiones non progrediuntur ulterius declarando irritam professionem aliter secutam, cum bene sufficiat, quibuscumque verbis ea facta fuerit, ut in terminis dixerunt Azor. *insti. moral. lib. 12. c. 5. q. 7. in fin.* Sanchez *in praecept. Decal. lib. 5. c. 3. n. 4.* qui allegant concordantes.

16. Minus obstant adducta in tertio quod sit sumptus de sumpto, & propterea non probet, quia dictum Instrumentum non est sumptus de sumpto, cum fuerit extractum ab ipso originali, prout iacet cum castatura, & apostilla, vigore litterarum compulsozialium, citata parte coram iudice compulsoziali, cum recognitione originalis facta per testes, cum interrogatoris partis etiam circa verba apostilla, quamuis fuerit extractum ex libro Instrumentorum originalium Conuentus, ubi extant, registrata Instrumenta concernentia interesse Conuentus in publica forma, massa Notariorum rogatorum, propterea cum habeat omnia instrumenta requisita, non fuit dubitatum, quin sit in forma probanti. Neuzan. *conf. 25. n. 2. & 3. Seraph. dec. 1236. n. 1. Greg. decif. 292. n. 2.* Quae vero dicuntur, illud non extare in protocollo Notarij, qui se rogauit, fuit responsum, dictum Instrumentum Monasterij tamen probare, cum potuerit per incuriam Notarij, protocollum non redigi, Causal. *decif. 122. n. 11.* & fuit factum in Nepefina Hereditatis 17. Nouembris 1600. coram bon. mem. Lancelloto.

17. Nec pariter obstant quae in quarto obiciuntur, scilicet quod probetur fratrem Ioanem fecisse annum probationis, nec integrè per annum permanisse in Monasterio, quia cum contrarium explicite dicatur in dicto Instrumento professionis ibi, cumque per annum iam continuum elapsum semper steterit vna cum alijs fratribus in dicto Monasterio, & confirmatur, quia probatur fuisse receptum ad habitum, fecisse ingressum in Religionem de anno 1590. vt ex partita extracta, in qua continetur, nedum decretum de recipiendo, sed ipsa actualis receptio, & ingressus, cum alioquin non fuisset subscripta à fratribus, ibi, *luti si sotto scriuauarano quando si fara à Frate.* Professio verò eiusque Instrumenta, est de anno 1592. vt in corpore ipsius Instrumenti, idè cessat obiectum cum illud habeat pro se praesumptionem veritatis. Crauet. *conf. 131. n. 7. Dec. conf. 423. n. 10. Causal. decif. 205. n. 10.*

18. Tandem non obstante quae in quinto, & ultimo fuerunt in contrarium allegata, desumpta ex non obseruantia anni Nouitatus, & fratrem Ioannem vagasse per Terram, alijs ibi enumeratis, quia placuerunt Dominis responsiones datae quod in illis Terris, ac paruis Cenobijs non seruetur iste rigor, cum bene sufficiat, nunquam fratrem reliquisse habitum Religiosum, & mansionem, & vitam duxisse in Monasterio, & licet Nouitatus ibi egrediatur, vel pro necessitatibus Monasterij, vel recreationis gratia, annuente Superiore, non propterea Nouitatus fiat irritus, ex Nauarr. *conf. 12. de regul. qui refert ita censuisse Sacram Congregationem.* Sanchez *super Decalog. disto lib. 5. cap. 4. num. 27.* Nec deambulatio per locum, siue Castrum excludit continuam habitationem in Monasterio: & quod facit cessare omnem difficultatem, est quod constat de permansione in Monasterio dicti fratris post susceptum habitum per tres annos, quo temporis spatio fuit inducta tacita professio, quae pariter sufficeret pro professione inducenda, ex quo tacita operatur sicuti expressa, etiam post Concilium Tridentinum: imo ex sola tacita professione bona spectare ad Monasterium secundo editu post annum professionis, dixit Menoch. *conf. 346.*

19. Quod dicitur, de tempore secuta professionis non adfuisse in Conuentu Montis Fortini nisi tres fratres, nihil facit, cum satis fuerit, quod superior, qui eum recepit, haberet potestatem incorporandi Religioni,

prout habebat iuxta notata in cap. porrellum de Repul. *Et que in cap. 1. n. 2. vers. & intellige de voti. Reul. conf. 128. n. 3. lib. 1.*

20. Quibus stantibus, cum praesumptio sit pro validitate professionis, & Nauarr. *conf. 13. num. 10. de regul. Sanchez super Decal. lib. 5. c. 4. n. 2. praecipit obseruantia postea secuta, praesumuntur omnia praecessisse requisita, quae debent concurrere pro validitate professionis, Menoch. conf. 396. num. 10. & constat de ingressu in Religionem, praesumitur in eodem continuasse vique ad obitum secutum longe post instrumentum professionis, praesertim non constando de contrario.*

Et ita resolutum vtraque parte informante, &c.

DECISIO VIII.

Sacra Rotæ Romanae coram R. P. D. Merlino.

In causa Maioricen. Indulcorum.

Luna 11. Aprilis 1639.

§. 1. **R**omani Pontifices Ioannes XXII. Eugenius IV. & nuper s. m. Pius V. propter beneuolentiam Incolatum Regni Maioricen. & ex alijs rationabilibus causis concesserunt, vt beneficia solum natiuitatis Incolis, & originarijs dicti Regni conferrentur, ac veteribus Episcopis, & alijs Collatoribus, ne de cetero exteris prouiderent, huiusmodique Papalia indulta inserta sunt inter Constitutiones Regni. Ortis postea dissidijs inter Episcopum, & Regnum Maioricen. & causa coram me in Rota introducta, informantes pro Episcopo dederunt articulos in quibus probare intendebant dicta Indulta Romanorum Pontificum non fuisse vsu recepta, & allegabant plurimas collationes factas exteris, & ideo petebant remissioriam, & domini eogendam esse dixerunt ex capite irrelevantia, & ex eo quod non sit necessaria huiusmodi prohibitio per testes.

2. Irrelevantiam deducebant DD. quoniam dato millies probari istas collationes factas exteris, attamen non inde infringebatur vis, & auctoritas Indulcorum Apostolicorum contra quae Indulta, & Constitutiones Apostolicas non potest dari de non vsu, Abb. *in cap. fin. n. 4. vers. Vnde ibi de iure. & pac. Felin. in c. 2. n. 6. vers. lex noua. eod. tit. Couar. var. resolut. lib. 2. c. 16. n. 6. vers. 5. sunt. Put. decif. 1. in fin. lib. 1. Card. Causal. decif. 77. n. 3. & 85. n. 2. & 91. n. 7. & 111. n. 1.* Ratio est, quia Principes saeculares auctoritatem habent à populo, & ab homine, ideo eorum leges eorum obligant, quatenus moribus vtentium, qui auctoritate contulerunt, approbentur, l. 1. *in f. ff. de Senator. Dec. conf. 162. col. pen. vers. vltimo non obstant, & egregie explicat, D. Thom. part. 2. quest. 97. art. 3. ad tertium.* Papa autem habet immediate, & solum à Deo auctoritatem absque vlla dependentia à consensu subditorum, & ideo non exigitur pro firmitate illius Constitutionum, quod alij vsu recipiendo, illas admittant, sed statim ac à Papa promulgatae sunt, & immoventes, etiam si in singulis Prouincijs non sint publicatae, vim habent, & auctoritatem, & obligant. Ita Præpos. *in cap. istis 8. leges, num. 3. vers. nisi dato consensu. Pa. pa. 4. dist. Archid. in cap. leges promulgantur. dist. 1. 4. & in cap. cum de benef. circa fin. vers. sc. nec miris. de preben. in 6. Franch. ibidem n. 4. Rot. apud Card. Causal. decif. 85. num. 2. & in Conchen. beneficij de Valde Indios 14. Nouembris 1611. coram Cardin. Sacrateo, & in dios 14. Nouembris 1622. coram bon. mem. Foroluien. Cens. 25. Februarij 1622. coram bon. mem. Manzanedo in fine, qua est dec. 365. post Cinc. de Cens. Molin. de contract. disp. 395. nu. 1. Cinc. de Cens. 34. n. 48. & 50. in vlt. impress. Nauarr. conf. 1. lib. 1. num. 10.*

in *infra. de Constitut. & omnium claris Suarez. de legibus. lib. 4. cap. 16. numer. 2.* & sic contrarius vltus Pontificiis Constitutionibus non illas elidit, nisi tamen cum tali contrario vltu populi concurreret etiam positua scientia Papae, & illius consensus, quia tali casu ipse Papa videretur abrogasse antecedentem suam Constitutionem, *Archid. d. loci. Felin. in d. c. 1. num. 6. de reug. & pac. Federic. consil. 117. num. 2. Vitalin. in Clement. 1. num. 26. de probat. Franc. Arct. consil. 11. num. 5. ante med. viden. Sor. de iustit. quest. 7. art. 2. vers. sic. ergo sic. Gabr. concl. 2. numer. 12. eod. tit. & Rota in d. decis. coram Card. Canal. & in Rom. Societ. Officij 15. Nouembr. 1624. coram bon. me. Vbaldo. Quae scientia hic positua Papae non probatur, & multo minus consensus in hunc contrarium vltu, immo dissensus apparet, quia vbi Episcopus contulit extero S. D. N. inhærendo indultus s. m. Pij V. concessit Michaëli Originario Maioricensi, cuius imperatio in contradictorio obtinuit coram Reuerendiss. D. Episcopo Melitio tunc Locum tenente A. C. cum post sessionem subsecuta in fauorem dicti Michaëlis, expulso dicto extero.*

3. Et multo minus attendendus est dictus non vltus tum in Constitutione Pij V. ad sint clausula; non obstantibus quibuscumque, &c. & decreto irritanti, per quas clausulas enervata est omnino vis actus contrarij subsequenti, & in obseruantia Constitutionibus, vt in puncto est decisio Crescen. 4. de priuil. n. 3. & 4. & sequent. & Caputaq. decis. 103. n. 1. part. 3. & decis. in Barchimon. Vicaria 7. Decembris 1616. coram bon. mem. Buratto Lore. lib. 1. de re benef. quest. 34. n. 51. Gratian. disp. cep. 159. num. 35. Rot. decis. 52. num. 4. part. 2. recent. & coram Reuerendiss. D. Decano, decis. 51. num. 2. & in Valentina Iuris Sedendi 12. Iunij 1614. coram me. Sic enim apponitur, quod Papa voluit resistere actui contrario suae Constitutioni, & adhuc illam voluit seruari Serader. de feud. part. 10. sect. 20. num. 161. cum aliis supra relatis.

4. Nec applicari visa est immemorabilis s. m. constet de initio saltem respectu Constitutionis s. m. Pij V. que tunc statim cepit ligare, & sic contra eam non potest dari nec de Centenaria, nec de immemorabili, vt in simili considerat Gratian. d. disp. cep. 159. n. 34. 35. & 36. Rota decis. in Ratisbonen. Canonatus 23. Iunij 1617. coram D. meo Pirouano, quae est decisio. 542. n. 3. part. 4. recent.

5. Et alio etiam capite apparet de irrelevancia articuli circa non vltum dictae Constitutionis, & Indulti Apostolici, quoniam si huiusmodi Indultum concessum est Vniuerso Corpori Ciuium, & Incolarum Regni Maioricensi, quemadmodum expressus consensus particularium non potuit praediciare ipsi Corpori vniuersali, ita multo minus tacitus consensus qui potest resultare ex illa acquiescentia, poterit auferre beneficium dicti Indulti ab aliis Ciuibus, quibus competit, nec illis praediciare gloss. in cap. dudum il. 2. in versio. de veritate in fin. de elect. Roman. consil. 374. nu. 5. Menoch. consil. 39. num. 51. Rot. decisio. 13. de procur. in nou. & in Mediolanen. Decimarum 9. Iunij 1630. coram me. Adeo vt ipsis Ciuibus permittatur, tam in petitorio, quam in possessorio nomine Vniuersitatis, & Regni agere, eorumque iura vindicare Caput. ad decis. 170. & 182. part. 3. Adde ad s. m. Greg. XV. decis. 116. n. 5. & in Collimoncen. praestimoniorum 27. Iunij 1633. coram Reuerendiss. D. Decano, & in dicta Valentina iuris Sedendi 17. Iunij 1634. coram me.

6. Nec videbatur etiam necessaria haec probatio per testes, quia cum super collationibus beneficiorum fiant Scripturae, & publica Instrumenta, & in Cancellariis conferuntur memoriae, & Aduocationes, huiusmodi Scripturas Episcopus potest exhibere, & ideo dum probatio fieri potest per scripturas non est admitenda per testes, & sic deneganda est remissoria. Bellam. de Tom. V. 111.

cif. 9. & decis. 384. Felin. in cap. 1. m. 4. de appellat. Rot. in rec. decis. 314. n. 1. p. 1. & decis. 45. n. 2. & 589. n. 1. p. 2. & alias sapissime.

7. Nec releuat subterfugium Episcopi, quod scilicet fuerint deperditae tot Scripturae per tot annos confectae, quoniam vltra quod est inuerisimilis talis amissio, & eo magis quia ipsi informantes pro Episcopo dant adnotationem collationum cum certo anno, mense, die & aliis particularibus circumstantiis, quae dari non possent, si verè non extarent dictae scripturae. Respondent DD. quod asserere, deperditas fuisse tot Scripturas, est allegare negligentiam, & delictum illius, cuius munus erat circa custodiam Scripturarum, & tale delictum non praesumitur. Bart. in l. si quis ex argumentariis, §. pen. ff. de eodem lat. Surd. consil. 109. n. 9. Honded. consil. 19. n. 17. lib. 1. Rot. coram bon. mem. Buratto, decis. 505. n. 11. & 12.

Et ita vtraque parte informante resolutum fuit pro denegatione remissoriae.

DECISIO IX.

Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Merlino.

In causa Corduben. Decimarum de Lucena.

Luna 7. Februarij 1639.

§. 1. **P**ER sententiam Rotalem coram Reuerendiss. D. meo Decano, praemissis multis decisionibus, fuit pronunciatum, R. P. Prouincialem Prouincia Beticae, & Patres Societatis Iesv, ex Indultis, & Priuilegiis Apostolicis, exemptos esse, & immunes a solutione Decimarum super bonis per dictos Patres Societatis possessis, nec eis ob stare moderationes fel. rec. Leonis XI. & Sanctissimi D. Nostri, impositumque fuit Excellentissimo D. Duci Cardonae super petitione istarum Decimarum perpetuum silentium, haecque sententia, iterum negotio noua disputatione discussa, fuit praecise confirmata coram R. P. D. meo Carillo, & hodie vnanimiter coram me, examinatis omnibus decisionibus, responsum fuit, dictas sententias Rotaes esse validas, & iustas, & ideo confirmandas.

2. Validae, quia seruatis omnibus rite latae, nihilque praetermissum, quod ad talem iudiciariam requiratur.

3. Non obstat, quod coram R. P. D. meo Carillo insisterint Agentes Excellentissimi D. Ducis pro admissione articulorum, & illis denegata & interposita appellatione deuentum fuit ad publicationem sententiae, & ideo tanquam lata pendente appositione fuerit nulla dicta sententia, Cast. consil. 281. numer. 5. in princ. vers. 1. quia, lib. 1. Crau. consil. 103. num. 5. Magon. decis. Lucan. 37. num. 7. & dabatur appellatio ab huiusmodi denegata admissione articulorum, Bald. in l. arbitrio tuos, num. 4. vers. in ergo, ff. qui suis d. cog. Surd. decis. 56. per tot. Olafsch. decis. 25. num. 14. vers. contrarium tamen, Rota Auenionen. decis. 102. numer. 2. Quoniam haec conclusio non procedit quando articuli continent materiam non releuantem, & probationes, quae ex articulis debent resultare, sunt impertinentes, si enim Iudex tales articulos reicit, non grauat, Bart. in l. 2. num. 25. vers. 3. quare ff. de appellat. Bald. in l. 2. num. 19. quest. 13. Cod. de Episcop. aud. Si autem non grauat Iudex, nec consequenter pars legitima appellat, & in terminis admissionis articulorum in Curia fuit resolutum in Maceraten. legitima 22. Iunij 1629. & 18. Febr. 1639. coram Reuerendiss. Vrgellen. quae sunt inter eius impress. illa decis. 213. haec decis. 239. Rot. decis. vltim. n. 3. & 199. p. 1. rec. tradit Scacc. de appell. quest. 17. limit. 47. membr. 1. num. 141. Quod autem materia articulata esset irrel-

T uans;

uans, & impertinens, luculenter patet ex *decisione emanata in hac causa s. Iulij superioris anni vers. irreleuantia coram R. P. D. Carillo.*

4. Nec dicatur quod fuit peritum, admitti articulos in Curia, quo casu nunquam solet denegari examen, Caputq. *decif. 47. part. 1. Rot. decif. 1. 4. de restibus in antiq.* Quia istæ decisiones intelligantur quatenus probationes, ex d. examine faciendæ, sint profuturæ, vt colligitur ex ead. *decif. 2. 4. de rest. in antiq.* ibi, *vt tamen sint boni, & pertinemes in materia, & forma.* & tradit idem Caputq. *decif. 68. part. 3. ibi: Dummodo sint releuantes, frustra enim expectamus probationes,* quæ non releuant, *Callad. de off. iud. dilat. Rot. decif. vltim. num. 5. & 6. p. 5. res.* Nec D. meus Carillus detulit appellacioni, nec à se abdicauit iurisdictionem, dum simpliciter cedit testimoniales, ex quibus solum resultat testimonium iudicis circa illud factum, quod nempe pars appellauit, & per tales testimoniales nihil dicitur à iudice approbatum circa admissionem appellacionis, vt post alios explicat *Scacc. de appellat. q. 1. n. 6.*

5. Iustitia autem sententiarum benè deducitur ex priuilegijs, & indultis concessis Societati Iesv per *fel. rec. Paulum III. Pluim IV. Gregorium XIII. in quibus Societas, & singula Collegia eximuntur à quibuscumque decimis, & vberissimis, & amplissimis clausulis huiusmodi in illa muniuntur, & signanter derogatur cap. numero. de decim. quod promulgatum fuit in Concilio generali, & huiusmodi indulta Societatis Iesv pluries in Rota fuerunt discussa, & semper canonizata, vt in decisionibus bon. mem. Bubali, & in tribus sententijs eiusdem Bubali, Seraph. & Blanchetti, vt habetur apud *Leon. in Theol. for. Eccl. part. 2. c. 24. n. 71.* & omnes allegantur in *decisione Ciuitatis Castelli decimarum 25. Junij 1629. coram R. P. D. Ghislerio.**

6. Neque obstat illa immemorabilis per centum, & vltra testes, iustificata, quod Excellenti. D. Dux Cardonæ, & eius Antecessores perceperunt omnes Decimas in Agro Lucen. quoniam iterum domini pro responsione repetebant duas conclusiones à Doctoribus frequenter receptas, & Rota millies approbatas.

7. Prima quod sola immemorabilis, & quacumque antiquissima consuetudo, non suffragatur laico, vt decimas Ecclesiasticas recipiat, *cap. ad hac decim. cap. causam que, de prescript. Felin. in cap. cum contingat. num. 4. vers. 2. fallit, de for. comper. Marc. Mant. in cap. vigilanti sub. num. 4. de prescript. Zabarell. consil. 88. num. 4. Menoch. consil. 291. num. 41. Peregr. de iur. fisco. lib. 6. tit. 8. num. 19. & decif. 144. num. 4. & decif. 144. num. 3. Rota in Mediolanen. resissionis permutationis 11. Maij 1597. coram Pamphilio, in Valentina Decimarum de Ayora 27. Nouemb. 1602. coram Penia. Cum enim à iure diuino instituta, & præcepta fuerint in subsidium, & alimentum Sacerdotum, & Dei Ministrorum, vt populo spiritualia ministrantes, temporalibus non egeant, & sic dicuntur de Sanctuario Dei, & sunt cibus in Domo Domini, & etiam in recognitionem domini vniuersalis ipsius Dei, huiusmodi Decimæ eidem Deo, & per ministerium illius Sacerdotum & Ministrorum, quasi eiusdem Dei Procuratorum, exhibendæ sunt, c. reuerenti in 16. q. 1. c. admonemus 16. quest. 2. Abb. in cap. ua nobis. n. 4. & in c. in aliquibus. n. 3. & 9. de decim. Rip. respons. 26. n. 14. Peregr. decif. 143. num. 3. 4. Non autem laicis, qui omnino huiusmodi rerum spiritualium incapaces sunt, c. placuit & cap. peruenit 16. quest. 4. prohibemus de decim. cap. cum & plantage, de priuileg. Abb. in cap. quatuor. num. 1. & 2. in cap. ad hac n. 1. de decim. Felin. in c. causam que. num. 3. de prescript. Marc. Mant. d. cap. vigilanti d. num. 1. c. dicit. de prescript. Zabarell. d. consil. 88. n. 4. Menoch. d. consil. 291. num. 42. Giouagn. consil. 27. n. 3. & 4. lib. 1. Peregr. consil. 74. n. 2. & 17. lib. 1. & d. decif. 143. n. 4.*

8. Altera conclusio est, quod immemorabilis eatenus

suffragatur laico circa perceptionem decimarum, si ad datur, & concurrat, vel fama priuilegij, vel recognitio, vel aliud æquipollens probetur, ita Ioan. And. in cap. *vers. 1. quod iste laicus, de his que sunt à Prelo. Felin. in d. cap. causam que. num. 3. de prescript. & d. cap. cum contingat. d. numer. 4. vers. si tamen simul, de for. comper. Rip. in cap. decernimus. num. 75. vers. contrarium est, verius de iudic. & sequitur Aufter. ad Capell. Theol. d. prescript. conclus. 1. num. 18. Menoch. de prescript. lib. 6. tit. 8. n. 22. & tenuit Rota decif. 215. n. 2. part. 2. d. Seraph. decif. 1102. n. 1. Mant. decif. 289. n. 2. & coram Pamphilio in illa Mediolanen. resissionis permutationis, & coram Penia in illa Valentina Decimarum de Ayora. Monet. de decim. c. 5. quest. 3. n. 59. vers. in concessione decimarum, & fuit doctissime explicatum in 3. decisione Reuerendissimi D. mei Decani.*

9. Verum nullum ex præmissis in hoc casu obstat Patribus Societatis Iesv quominus fruatur exceptione decimarum sibi à tot Romanis Pontificibus concessa-

rum.
10. Nam fama Priuilegij, quia si nedum fama Priuilegij, sed etiam ipsum Priuilegium exhibetur, adhuc Patres gaudent eorum indultis, quauis enim aliter aliquando Rota senserit, hodie postquam diligentissime examinauit articulum, retinet sententiam, quod indulta Apostolica, circa exemptionem à solutione decimarum antiquarum, suffragatur, nedum contra Rectores, & alios, qui de iure communi percipiunt decimas, sed etiam contra illos, quibus ex iure speciali competit tale ius decimas exigendi, & sunt in possessione iustis iuris decimandi, Papa quippe sciebat alicui præiudicare dum exemptionem concedat à solutione decimarum, nec distinguebat in quem caderet præiudicium, solumque præ oculis habebat fauorem illius, cuius meritis erga Ecclesiam, rependebat, dum immunitem fecit à decimis, ita duce *Callad. decif. 1. n. 1. de priuileg. verpenfis illis verbis, quia Papa Iulius sciebat, quod præiudicabat his, quibus de iure communi vel alias decima erant debita. & Caputq. decif. 263. lib. 1. in manus script. firmavit Rota in Valentina Decimarum 10. Decembr. 1601. coram bon. mem. Litta. que est decif. 48. part. 1. recen. in Gerunden. Decimarum 5. Julij 1621. coram bon. mem. Manzanedo in Placen. Canonatus 5. Decembr. 1614. coram Reuerendissimo Domino meo Decano, & sequuta est in hac causa in omnibus decisionibus tam coram Reuerendissimo. D. meo Decano, quam coram R. P. D. meo Carillo, & est etiam decif. in Conchen. exemptionis decimarum 30. Ianuarij 1589. coram Orano, & ipsius etiam idem sensit Abb. in cap. 1. dudum. num. 1. vers. & potest esse, de priuileg. ibi, *Papa, concedendo priuilegium, voluit derogare possessoribus, & ibi Hostien. numer. 6. vers. nec obstat, Ioan. And. num. 5. circa fin. & Zabarell. num. 1. circa fin. vers. quarto, & alij, quos allegat d. decif. 48. numer. 1. part. 1. recen. Egrege vident. Zaf. consil. 16. per tot. præcipue, num. 7. 11. & 18. vers. quod si etiam, qui loquitur etiam stante immemorabili præscriptione exigendi decimas, vt patet ex principio, ante num. 1. Sicque tota vis istius articuli consistit in voluntate Papæ scilicet, quibus volnerit præiudicare, dum alteri concessit immunitatem à solutione decimarum: certe, si indubitanter intellexit præiudicare illis, quibus de iure communi, & quidem Diuino, competit decima, nempe Rectoribus Ecclesiarum, qui etiam ex causa onerosa, nempe administrationis Sacramentorum, exigunt decimam, & qui perpetuo sustinent pondus decimæ, & æstus, multo magis dicendum est voluisse præiudicare laicis, & quibus solum ex priuilegio, & sic iure positio, quamuis etiam ex causa senel onerosa præsumpra, concessum fuit ius decimandi, vt perpen-**

dit d. de off. 48. nu. 1. part. 1. recent. & in simili etiam Rota in Mantuana pensionis 13. Nouemb. 1626. coram meo quaest. de off. 24. p. 1. recent.

11. Nec infeudatio seu recognitio potest suffragari Excellentiss. D. Duci, qui non probatur; nec potest deduci ex sola inmemorabili, quae quidem valet producere meliorem titulum de mundo, sed hoc intelligitur, quatenus titulus allegatus sit congruus, possibilis & proportionabilis, ut dixit Rot. in Craouien. Iurislegendi 21. Maij 1627. coram Reuerendissimo D. meo Decano, quaest. de off. 71. part. 5. recent. & in eadem 3. Decembr. 1619. coram Reuerendissimo P. D. meo Gh. sterio, quaest. de off. 32. 5. ead. part. 1. Hic autem titulus infeudationis non est proportionabilis, quia, si D. Dux vult allegare maiores suos fuisse infeudatos de hoc iure decimandi, deberet constare, quod recognouerint dominum directum Ecclesiae, & quod ipse, & antecessores sui se profitebantur Vassallos Ecclesiae, ratione istius iuridicimandi, Ioan. Andr. in d. cap. cum Apostolica sub. num. 9. vers. ad alius dic. ibi, ubi non possideret vi Vassallus, & ibidem Abb. num. 12. Rebuff. de decim. quaest. 13. num. 76. Peregrin. de iur. fidei. lib. 6. tit. 8. num. 22. & de off. 144. num. 22. Menoch. d. consil. 291. num. 43. & 44. Infeudatio enim est contractus vltrocitroque obligatorius. Abb. in cap. quaest. Ecclesiarum, num. 15. de consil. Paril. consil. 22. n. 47. & consil. 23. num. 79. lib. 1. Ruin. consil. 7. numero 31. lib. 1. & sic, si Ecclesia infeudauit, debet etiam doceri de adimplimento Vassalli per recognitionem, argum. l. Iulian. §. offerre ff. de act. empti & noi. per Bart. in l. quae ro. §. inter locat. ff. locat. & facit d. de off. 221. num. 4. 5. 6. part. 2. diu.

12. Praeterea, aut istam infeudationem Excellentiss. D. Dux deducit post Concilium Lateranense, quod sub Alexandro III. editum fuit anno 1179. & talis titulus non suffragatur, quia ibi accerime impugnata fuit, & prohibita infeudatio decimarum, nec ideo tenet infeudatio laicis facta post d. Concilium d. c. cum Apostolica, de his, quae fiunt a Praelatis, prohibemus, de decim. & cap. 2. §. sane. eod. tit. in 6. Couarr. var. resol. lib. 1. c. 17. num. 4. vers. olim sanes. Azor. in sum. part. 1. lib. 7. cap. 36. alias 25. quaest. 13. Monct. de decim. dicto cap. 5. quaest. 3. num. 66.

13. Aut vult allegare infeudationem ante d. Conciliū, quae illo tempore omnino non erat interdicta infeudatio decimarum in fauorem laicorum, ut per Couarr. & alios praeterea. Doctores, & haec possibilis non congruit casui nostro, qui ante, & de tempore Concilij Lateranensis Corduba, & Lucena laborabant sub tyrannide Maurorum, à quibus solum vindicata fuerunt longè post expletam Concilium Lateranense, nempe de anno 1240. ut eleganter ex temporum Chronologia, & rerum Hispaniarum Scriptoribus deducitur in vit. de off. 29. Maij praeterea coram R. P. D. meo Carillo.

14. Nec releuat, si diceretur, ex illa inmemorabili potest allegari, quo istud ius decimandi fuerit infeudatum priusquam Corduba, & Lucena in seruitutem Maurorum inciderent, & sic ante Concilium Lateranense. libertate verò vindicata, post Concilium, iterum laicis fuerunt infeudata decimae, quoniam nec talis titulus sufficeret; licet enim in aliquibus casibus possit ante Concilium Lateranense fieri laicis infeudatio decimarum, attamen post Concilium non potest repeti infeudatio decimarum, eorumdem etiam bonorum, ut bene explicat Felin. in d. cap. causam qua sub num. 4. vers. facit etiam, de praescrip. Inol. in cap. cum apostolica, n. 19. & seqq. de his, quae fiunt a Praelatis. Bero consil. 21. num. 9. 12. & 19. lib. 1. Couarr. var. resol. d. c. 17. sub n. 5. vers. praeter haec, Menoch. d. praesumpti. 86. sub numer. 5. Rebuff. de decim. quaest. 10. num. 12. & seqq. Monct. ad d. tracl. d. cap. 5. quaest. 3. num. 73. Giouagn. d. consil. 27. n. 38. lib. 2.

15. Denique nec suffragari potest aliud aequipollens

Tom. VIII.

quia nullum deducitur sufficiens, & Canonista nullum efficaciorum titulum deducunt, quam infeudationem. & tamen, ut supra ostensum fuit, hic non sufficit. Nec titulus diuinitus ab informantibus pro D. Duce, scilicet titulus ex causa onerosa, cui non intelligitur in dubio derogatum, potest excludere Patres Societatis Iesv; quoniam antecessores D. Duci habere poterunt hoc ius decimandi ex causa onerosa, facit quidem, ut ipse D. Dux possit exigere decimas, & si Papa alteri concederet priuilegium exigendi decimas, non conferretur in dubio tollere ius ex causa onerosa, prius competens ipsi Excellentiss. D. Duci, circa exactiorem decimarum, sed haec causa onerosa non facit, nec impedit, quin Papa alteri amplissimis clausulis, & derogatoriis, concedendo exemptionem à solutione decimarum voluerit praedicare ipsi, etiam habenti ex causa, praesumpta tamen onerosa, quia concedendo exemptionem, intelligebat praedicare illi (qualicumque ille sit) qui decimas exigebat. Nec de defectu intentionis Papae hic potest dari, cum ipsa materia exemptionis à solutione decimarum sit sui natura praedialis. Nec distinctio facienda est personarum, quae percipiunt decimas, immò credendum est, Papam facilius voluisse praedicare laico, cui impropria, & incongruissima est exactio decimae spiritualis, quamuis habeat ex titulo praesumpto oneroso, quam Rectoribus Ecclesiarum, quibus ab ipso Deo ex titulo vero, & ob continua onera Ecclesiastici Regimini, decima assignata fuit, & esset absurdissimum, quod ius decimandi esset potentius, & efficacius penes laicos ex titulo praesumpto, quam penes Parochos, qui titulum verum habent, ut optime considerat Zal. d. consil. 16. n. 16. vident, quod absurdum sequeretur, dum Patres Societatis Iesv essent immunes à solutione decimarum respectu Parochorum, non essent immunes respectu laici, qui tamen plus iuris in istis decimis habere non potest, quam habeat Parochus in cuius locum, ex quoque titulo praesumpto oneroso, successit, & est subrogatus.

16. Nec praedictis obstat videntur tradita per Ioann. Andr. in cap. nuper, nu. 4. de decim. & alios concord. quoniam videntur loqui contra communem, & à Rota approbatam opinionem, quae est, ut priuilegia Papalia, circa exemptionem à decimis soluendis, faueant contra quoscumque etiam titulo speciali decimas percipientes, & Ioan. Andr. loquitur in laico, qui titulum verum & parentem haberet ante Concilium Lateranense, Excellentiss. autem D. Dux habet solum titulum praesumptum, & est impossibile, vel saltem multum in verisimile, quod ei competat ante d. Concilium, ex supra deductis. Praeterea, cum priuilegium concessum Patribus Societatis Iesv, sit etiam concessum ex causa onerosa, intuitu nempe laborum, quos egregie sustinent ipsi, & vtiliter pro Christiana Republica; unde facilius etiam conferretur derogatum cuiuscumque iuri, etiam ex causa onerosa, laicis competenti, circa exactiorem decimarum, ex tradit. per Gonzal. ad reg. 8. gloss. 28. numer. 26. Maxime, quia per hoc priuilegium exemptionis non multum laeditur ius laici, & priuilegium Societatis Iesv habet clausulas, & derogationes amplissimas, etiam si à Regibus, & quibuscumque Principibus exigantur, placueruntque dominis aliae responsiones circa hunc titulum praesumptum ex causa onerosa, datæ in praedictis decisionibus coram Reuerendissimo D. meo Decano, & R. P. D. meo Carillo.

Et ita, utraque parte informante, fuit resolutum, sententias Rotaes esse validas, & iustas, ideo confirmandas.

T 2 DECISIO

DECISIO X.

Sacre Rotæ Romanæ coram R. D. Coccino
Decano,

In causa Tolertana Nullitatis Matrimonij.

Veneris 18. Februarij 1639.

§. 1. **D**omina Antonia cum esset annorum decem; mensum quatuor, & dierum viginti octo, vt constat ex partita libri baptismi qui probat etatem. Rota decis. 643. num. 4. part. 1. in posthum. ult. die Octobr. 1629. non adhuc pubes, quia pubertas in muliere requirit etatem annorum 12. cap. continebatur. de desponsat. impuber. Sanchez de matrim. lib. 7. disput. 104. n. 1. contraxit matrimonium cum D. Didaco præuia dispensatione, vt deponunt testes, quia malitia supplebat etatem, hoc est aderat potentia generandi, & sufficiens discretio ad obligandum, quo casu validum est matrimonium cap. de illis il. 2. cap. puberes. & cap. fin. de desponsat. impub. Sanchez loc. citat. numer. 5. & die Septembr. 1632. quæ est dies festiuitatis S. Hieronymi, quo tempore d. D. Antonia erat ætatis annorum 11. mensum quatuor, & dierum 27. vir, & vxor cœperunt simul cohabitare, dormientes in separato lecto, sed cum facili, & libero transitu de vno ad alium; quia Camaræ erant contiguae, & illarum fores apertæ, vt probatur ex confessione d. Antonia facta coram Vicario, & etiam ex testibus examinatis.

2. His ita se habentibus D. Antonia 4. Maij 1633. introduxit iudicium coram D. Vicario Matriti super dissolutione matrimonij ob impotentiam perpetuam D. Dicaci in coeundo, & Vicarius, adhibitis quatuor Medicis, ac duobus Chirurgis inspicere fecit d. Didacum, & Medici prædicti præiuro iuramento retulerunt die 19. Augusti 1633. quod ille non patiebatur defectum potentia naturalis, quæ posset videri, aut cognosci ex dicta inspectione, quæ fieri debet de iure, argum. text. in c. fin. vers. postmodum, de frigid. & malef. & ita fuit seruatum in caus. Taurinen Nullitatis matrimonij 2. Decemb. 1591. coram bon. mem. Card. Blanchetto, & superioribus annis in causa Romana Nullitatis Matrimonij coram bon. mem. Francisco Penia tunc Rota Decano, quæ est decis. 226. post. 2. volum. consil. Farinac. Vnde Vicarius præfatus 6. Nouemb. 1634. decretum fecit, quod præfati coniuges continuarent suam cohabitationem ceptam in d. die S. Hieronymi anni 1632. vsque ad diem S. Hieronymi 1635. & commisit eorum conscientis, quod procurarent, quantum in ipsis erit, consummare matrimonium, & interim frequentarent Sacramenta, & offerrent sacrificia, elargirentur elemosynas, & operarentur opera pia loco penitentia.

3. Hoc Decretum in aliqua parte visum fuit dominis iuridicum, & iustum, sed non in ea parte, in qua decernit cohabitationem triennem inceptisse, & esse computandam à die primæ cohabitationis ante decretum: Quia licet in hac materia quando fuit habita ratio Medicorum, & apparet impedimentum esse naturale, non sit necesse quod coniuges confiteantur peccata sua antequam deueniant ad cohabitationem triennem. Hostien. in cap. fin. n. 5. de frigid. & malef. Attamen si dubitatur, An impedimentum sit naturale, vel accidentale, vel à maleficio operata Daemonum, vel Magorum perpetrato, vbi non apparet de vitio, aut morbo, vel defectu membrorum genitalium visibili ad remedia naturalia, diuina, & Ecclesiastica recurrendum est. c. si perfortiarias 32. q. 1. vbi DD. & concordant Theologi super 4. sent. S. Thom. S. Bonauent. Petrus de Palude, Sotus, Durandus, & alij, Ioannes Hider. in fornicario lib. 5. cap. 6. vers. pro solutione, Martinus del Rio

10. 3. disquisit. magicar. lib. 6. cap. 2. sect. 3. & debet etiam deueniri ad exorcismos, qui quomodo sint faciendi, praxim ponit Frater Hieronymus Mengus in suo sist. demonum, siue flagello demonum exorcismo 6. sed doctus & melius theoriam ponit Syluester de frigid. lib. 2. c. 12. & omnia debent fieri iussu Iudicis, & in isto casu cum dubitaretur, An impedimentum esse perpetuum naturale vel accidentale bene fecerit Vicarius deuenire ad cohabitationem triennem cum requisitis dicti c. laudabilem, & ibi Præposit. num. 4. in opposit. de frigid. & malef. Cardin. in c. ex d. d. & ibi Præpositus num. 7. Brunell. de sponsal. conclusio 28. limitat. 1. & fuit resolutum in d. causa Taurinensi Matrimonij 27. Aprilis 1592. coram bon. mem. Blanchetto. Sed dictam cohabitationem triennem inceptam, & computari debere à Decreti Iudicis, non obstant quod multi DD. teneant contrarium ex allegatis per Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 10. num. 4. & 5. tunc esse dicunt Hostien. in dict. cap. fin. de frigid. & malef. n. 10. & in summ. eod. tit. §. qualiter & quando, n. 2. vers. vtrum dici possit, Ioan. Andr. in d. cap. fin. num. 8. & 11. Ancharan. num. 9. Butt. num. 10. vbi dicit hanc opinionem esse veriorum. Henric. Boich. num. 1. & 2. Brunell. de sponsal. d. conclus. 28. num. 10. & 14. Capel. Tholof. decis. 381. num. 6. in fin. Et hanc sententiam perpetuam Rota seruauit vt in decis. 132. num. 4. & 5. & decis. 216. num. 1. post. 2. volum. consil. Farinac. & decis. 277. n. 1. part. 4. coram bon. mem. Curat. decis. 763. num. 12. & 13. & propterea cum à die Decreti non adit cohabitatione triennis DD. responderent non constare de triennali cohabitatione, quæ suffragaretur.

4. Non obstat, quod videatur arbitrium esse Iudicis posse vti habitatione præcedenti decreto, vt in d. decis. 226. num. 1. vers. nihilominus, post. 2. volum. consil. Farinac. Quia est aduertendum quod in maleficiato semper expectatur lapsus triennij in frigidum non semper Hostien. in d. cap. laudabilem, de frigid. & malef. num. 1. Ioan. Andr. n. 8. Abb. n. 2. Alexander de Neuo n. 3. Præposit. num. 2. vers. secus est in maleficio, Butt. n. 15. vers. quod apparet in maleficio. Rota decis. 192. num. 2. vers. proprietas, post. 2. volum. consil. Farinac. Et in casu nostro cum Didacus potens sit cum aliis mulieribus coire, vt ex multis constat, eius impotentia cum vxore potius est indicanda accidentalitatis, quàm naturalis ex frigiditate Capel. Tholof. decis. 381. vers. ad primum, & fuit resolutum in causa Bononien. rescissionis Matrimonij 12. Ianuarij 1596. coram bon. mem. Cardin. Blanchetto; & propterea cessat dictum arbitrium abbreviandi triennium, sed illius lapsus expectandus est, vt patet ex prædictis, & ex Petri Ledefina de matrim. quest. 18. art. 1. & dicitur in d. Bononien. remoueturque omnis difficultas, ex eo quòd in casu decisionis bon. mem. Penia constat ex relationibus maritum, esse frigidum, & debilem, non maleficiatum, vt patet ex lectura decisionis.

Et ita conclusum vtraque parte informante, &c.

DECISIO XI.

Sacre Rotæ Romanæ coram R. P. D. Pezzin

Maioricens. Indulorum.

Veneris 16. Nonembri 1640.

§. 1. **O**Vamuis Domini sub die 11. April. 1619. coram D. meo Merlino. Indulta à Romano Pontificibus Ioanne XXII. Eugenio IV. & sm. Pio V. propter bene merita, alijque de causis concessa Incolis regni Maioricensis prohibendo ne de cetero exterus, sed originarius eiusdem regni beneficia Ecclesiastica contingerentur, Episcopo per remissoriam probare contende-

te, vñ non fuisse recepta, & contrariis actibus praescripta; hanc denegandam esse respondissent ex fundamentis in eadem decisione luculenter deductis. Placuit tamen Episcopum remissionem denudò virginem hodie coram me iterum audire. Quare dubio accurate discussa iterum resolutum fuit remissionem ex capite irrelevantiæ esse denegandam.

2. Nam quidquid sit, & circumscripta consideratione, An indulta hæc sonent in privilegium, vel legem uniuersalem, vt etiam ex hoc capite contraria quælibet probatio excludatur, de quo satis in *d. decisi. D. mei Mertini*; nihilominus articulos pro parte Episcopi datos de non vñ, & contrario vñ supradictorum privilegiorum vt exinde amissionem eorundem resultare possit, censuerunt esse omnino irrelevantes.

3. Quia licet verum sit, quod tam vniuersitas, quam plures particulares proprio privilegio per non vñ; & contrarium vñ possint renouare, cum ex pluribus actibus plures repetitis plurimum particularium resulerit notitia, & consensus ipsius vniuersitatis; vt tradit *Abb. consil. 18 n. 4. & 7. vers. non obstat, circa med. & consil. 61 n. 7. part. 2. Gail. obseru. 60. num. 12. lib. 2.* Attamen quotiescumque in privilegio adest decretum prohibitium, ac clausula irritans, prout legitur in Indulto Pij V. directo Ordinario Maioricensi; tunc cessat effectus non vñ, seu contrarij vñ, vt bene aduertit *Felin. in cap. cum accessissent, num. 30. vers. quarto limita, de constit. Innocent. in cap. accedentibus de privileg. Rot. decisi. 3. de privileg. in antiq. Gabr. consil. 11 n. 16. & 17. lib. 2.* Tali enim casu nec per contrauentionem, nec per praescriptionem privilegium potest amitti, vt habet *Archidiacon. in cap. cum de benef. num. 2. vers. sed pone, quod l. apas de prebend. in 6. Ioan. Andr. ibid. ante num. 1. vers. si Papa*: qui ponunt exemplum, si Papa dat privilegium prohibendo Abbati ne beneficia monastica conferat secularibus, non est huic privilegio derogatum per contrauentionem, quia quando de Superioris intentione constat, tunc inferioris contrauentionem nihil operatur, & ibi gloss. in *verb. clausula*. *Gail. obseru. 60. n. 12. lib. 2.* ac idem determinat *Crescent. decisi. 6. priuileg.* Adeo vt populus Maioricensis, quamuis passus fuerit ab Ordinario conferri beneficia exteris, nec reclamasse pretendatur, prout poterat, nihil per hoc egerit contra Indultum, nec privilegium amissionem dici possit per non vñ, cuius executio non à potestati aliquo actu Maioricensium, sed à solo dependebat Episcopo, ad quem beneficia incolis conferre spectabat, vt in puncto *Crescent. d. decisi. 4. de privileg.*

4. Propterea bene evitantur rationes *Abbatis d. consil. 18. & 61.* multum enim interest, quod Episcopus acquirat libertatem contra indultum per actus positivos conferendi exteris beneficia regni contra prohibitionem Papæ in quibus terminis loquuntur *Felin. & Crescent. supra allegati*, propter contrariam Papæ intentionem, & dispositionem, aut quod ipsimet Incolæ, & Regnicolæ siue tanquam particulares, siue vt vniuersi propter possibilem, vel presentationem, aut nominationem, aut electionem ipsi respectiue competentem presentauerint, nominauerint, aut elegerint exteros; nam tunc bene procederent rationes, *Abb. in consil. 18. & 61.* quoniam prohibitio Papæ cum decreto irritanti non se extendit contra voluntatem personæ privilegiate, in quibus terminis nos versamur, quia neque particulares, neque vniuersitas regni deuenit ad actum posituum, sibi met respectiue præiudicalem, sed tantummodo asseruerunt non reclamasse.

5. Non obstat, quod indulta Apostolica regno concessa non legantur derogare immemorabili, adeo quod immemorabilis articulata per Episcopum sit relevans, quia ipsi non est expressè derogatum, vt requirit *Gonzal. ad reg. 8. gloss. 33. n. 2.* cum aliis ibi per eum cumularis ob eius prærogatiuam, & excellentiam, de qua per gloss. in

Tom. VIII.

auth. de cetero cum mutationes, §. de cetero, verb. praescriptione, cellar. §. & immemorabilis consuetudo nunquam censetur sublata, nisi specialiter exprimat. Immo suffragatur etiam contra ius ad text. in c. 1. de praescript. in 6. ne multo magis in presenti casu iuri conformi suffragari debet; cum quilibet iure sit capax beneficij vnde cumque sit, ad decorem, de instit.

6. Quia, vltra quod per actus contrarios pro obseruatione indulti, qui pro regno dantur immemorabilis destruitur, quippe quæ nihil debeat habere in contrarium, Firma semper remanet supradicta conclusio, quod vbi adest decretum irritans, & prohibitum per quoscumque actus contrarios inferioris, privilegium non amittitur: cum illud decretum tollat, & inficiat, quæ deinde sequuntur *cap. si eo tempore, de elect. in 6. Callad. decisi. 11. num. 5. ad reg. Cancell. & fuit dictum in Queten. Canoniciat. 7. Iunij 1638. coram D. meo Veraschio, relata per Posth. de manu. decisi. 279. num. 3. & in V. xbonen declarationis concordia 5. Maij 1599. coram Iustis, & in Corduben. Capellanæ 24. Maij 1596. coram Corduba, & in Treueren. Abbatia S. Maximini 20. Nouembris 1624. coram Reuerendiss. D. meo Decano. Adeo quod praescriptio impeditur, vt docet *Felin. in d. cap. cum accessissent, n. 30. vers. quarto limita, de constit. ac in puncto similis indulti conferendi beneficia, tradit Lotherus de re benefic. quest. 34 n. 51. & Crescent. d. decisi. 4. n. 6. de privileg. vbi expressè habetur, quod prouisiones factæ forensibus obitante dicto decreto sunt nullæ. Vnde actus contrarij Indulto, qui dantur pro Episcopo Maioricensi, ob eandem clausulam remanent nulli, nec propterea potest dici per illos fuisse quæsitam Episcopo possessionem conferendi beneficia exteris: sine possessione autem non datur praescriptio, c. sine possessione de regim. in 6. c. causam de praescript. Abb. in c. que relam sub n. 9. de elect.**

7. Nec in contrarium facit ponderatio *Gabr. consil. 162. nu. 10. lib. 1.* vbi vult decretum irritans non aliter operari suum effectum; nisi quando privilegium per vñ est acquisitum, alias quando non constat de iure quæsito, contrarius vñ semper releuat contra privilegium: nam respondetur quod Incolis regni Maioricensis, & regno fuit ius quæsitum eodem instanti quo privilegia à Pontificibus fuerunt concessa per ea, quæ tradit *Crescent. decisi. 4. de privileg.*

8. Nec releuat quod contrarius vñ, vel non vñ particularium personarum maxime spatium vltra 40. ann. tollit privilegium concessum vniuersitati, & sic Incolæ Maioricenses permittendo per tot annos Episcopum alienigenis beneficia conferre non reclamando, censentur præiudicare regno.

9. Quia clausula facultatiua, quæ legitur in indulto Pij V. reintegracionis, & electionis nouæ date, est tantæ efficacitæ, vt privilegium sic concessum nunquam tolli possit, nec etiam per subsequentes derogatorias Papæ, nisi specialiter de hac speciali clausula in derogatione fieret mentio ad *Trad. per Seraphin. decisi. 1271. n. 3.* Adde, quod multo minus poterit tolli per solam patientiam Incolarum, qui licet non reclamasse dicantur contra Ordinarium introducendum vñ privilegio contrarium, saluum tamen ipsorum ius remanebat per prohibitionem Papæ: per quam cum efficiatur, vt nullus sit locus probationi contrariæ privilegio remissionis videbatur omnino deneganda, *Rot. decisi. 720. n. 3. part. 2. recent.*

9. Quamquam in casu proposito allegata pro parte Episcopi praescriptio corrumpit etiam ex alio capite, nimirum defectu lapsus temporis ad praescribendum, dum ex tenore Indulti Pij V. apparet Pontificem nullo vniuersum modo, nec temporis tractu voluisse privilegium hoc in controuersiam posse deduci, vel per quamcumque derogatorias, vel reuocatorias etiam expressam sub quibuscumque clausulis insolitis, & irritantibus de-

T 3 cretis,

etris per se, vel successores suos posse abrogari; iubendo his non obstantibus in sui vigore & efficacia remanere, ac si contra fuerit attentatum, toties quoties, de nouo esse restituta, ac reintegrata. Immo sub noua data per Iuratos, & Incolas regni Maioricensis eligenda, de nouo censeri concessa: qua via semper impeditur initium, ac progressus præscriptionis, ad trad. per Seraph. alleg. decis. 1271 n. 2.

11. Deinde alia etiam ratione, articulata per Episcopum immemorabilis est irreuelans, quia si intelligatur post indultum Pij V. implicat contradictionem, si verò autem, nihil prodest, quando quidem collationes ab Episcopo factæ de beneficiis ante indultum processerunt ex dispositione Iuris communis ead. decretis, de Infit. cui fuit per indultum derogatum, Cassad. decis. 38 ad reg. Cancell. n. 11 Rot. in Ferriariens. Canoniceatus 30. Mart. 1626. coram D. meo Decano.

12. Quare cum datis etiam omnibus pro parte Episcopi articulatis pro probatis; nihil releuant, nec daretur remissoria ad probandum id, quod probatum non releuaret. Domini vtraque parte acertimè informant dixerunt ex articulatarum materiarum irreuelantia remissoriam esse denegandam.

Et ita, &c.

DECISIO XII.

Sacrae Rotæ Romanæ coram R. P. D. Roias.

In causa Romana Donationis.

Mercurij 1. Februarij 1640.

1. Camillus Latinus dum erat ætatis 15. annorum cum narratiua, quod volebat ingredi Religionem: donauit Virginie matri omnia bona sua præsentia, & futura, iura, & actiones referuatis sibi scutis 25. annis vita sua durante per dictam Virginiam suamque hæredes soluendis post emissam professionem cum protestatione, quod donatio & renunciatio nullo modo valeat, nec suum sortiatur effectum, nisi emissa & secuta professione, & non aliàs, aliter nec alio modo. Vltius se obligauit dictam donationem non reuocare etiam ex causa ingratitudinis, &c.

2. Successiue Camillus ingressus fuit Religionem Cælestinorum, & in presenti vocatur D. Virginius, emisitque professionem in dicta Religione, sed prius renouauit dictam donationem præcedente absolutione à iuramento præstito in dicta donatione facta ad fauorem matris, aliamque fecit donationem ad fauorem Monasterij; discussa causa coram A. C. super validitate dd. donationum fuit ab eo pronunciatum pro prima donatione ad fauorem matris: causa in gradu appellationis ad Rotam deuoluta, & commissa Reuerendiss. Vigellen, in cuius locum subrogatus propositi pluries dubium, an sententia A. C. esset confirmanda necne, & hodie tandem esse confirmandam censuerunt Domini.

3. Pro cuius resolutione Domini voluerunt plures valere inspectiones. Prima an dicta donatio facta matri sit irrita, ex quo non fuit seruata forma Concilij Tridentini sess. 25. cap. 16. de Regul. Secunda quatenus non, an in hac facti specie potuerit reuocari. Tertia an valide fuerit reuocata. Quarta quatenus sic, an donatio facta Monasterio sustineatur. Quinta quatenus non, an nihilominus bona prædicta spectent de iure communi ad Monasterium.

4. Deueniendo igitur ad primam inspectionem DD. non discrepant, quod donatio facta ante ingressum non facta mentione ingressus sustineatur etiam non seruata forma Cone. Trid. sess. 25. cap. 16. de Regul. vt tradunt Mand. consilij. 22. n. 8. latè Ceuall. pract. conclus. comm. con-

tra comm. quest. 806. n. 1. qui dicit, quod hoc habet in practica, & ita per ipsum obseruatum fuisse tanquam arbitrium, & sic etiam fuisse iudicatum, & pro absoluto tenet Sanchez in summa, lib. 7. c. 1. n. 2. Hector Capicinus Latro decis. Neapol. 32. n. 2.

5. Sed controuersia fuit inter DD. an dispositio facta ante ingressum Religionis, facta tamen mentione ingressus eius; intuitu subiaceat dispositioni dicti Cone. Trident. & affirmatiuam sententiam tenebant Lessius de iust. & iur. lib. 3. c. 41. num. 39. Nauar. consilij. 81. & 82. de regul. lib. 3. Flamin. Parif. de resignat. lib. 3. c. 13. n. 9. qui refert per S. Congregationem ita fuisse declaratum Rojas in Epitom. success. cap. 7. num. 30. Spin. in special. testament. gloss. 1. in princip. n. 50. Menoch. consilij. 388. num. 7. Emanuel Sà in summa, in verb. Religio. Luchius Zecchius de republ. Eccles. tit. de regul. cap. 3. num. 10. Azor. in fit. Moral. tom. 1. lib. 13. c. 9. vers. secundo queritur, circa fin. qui dicit, quod quotiescumque est facta renunciatio sine donatio intuitu ingressus Religionis eam esse factam in fraudem, & non valere dixerunt Lopez de contract. lib. 2. cap. 39. nor. 5. Paulus Fucus de Vist. lib. 2. cap. 1. n. 37. Mari. Ant. Maccet. var. resolut. lib. 1. resolut. vol. cap. 62. Miranda in Manuali Pract. q. 23. art. 2. & 3. Molin. de iust. & iur. disp. 139. tract. 2. vers. ambiget rursus. n. 14. & disp. 149. n. 4. vers. ad Ecclesiam. Cancell. var. resolut. lib. 2. c. 8. n. 81. Gutierrez in cap. quatuor pactum. §. dum nuptus tradebatur, in fin. de pact. in 6. Ceuall. comm. contra comm. quest. 121. num. 4. Layman tract. 5. c. 6. de vltim. volum. cap. 7. & dixit Rot. in causa Rom. de Mongellinis 14. Ianuarij 1636. coram R. P. D. meo Carillo, quæ habetur apud Tambur. de iur. Abbat. decis. 8. Est etiam declaratio Concilij per hæc verba: Si donatio ante renunciatio facta fuerit inuisa Religionis ingrediende semper tanquam facta in fraudem huius Canonis videtur subesse illius dispositioni, vt refert in declarationem ad dictam sess. 25. c. 16. de regul. Maxilla.

6. Supradicta sententia firmatur duplici fundamentis. Primò, quia aliter dicendo redderetur elusoria dispositio Concilij, semper enim procuraretur donatio vel renunciatio ante ingressum, consequenter fieret in fraudem dicti Concilij, quæ fraus irritat dictam donationem.

7. Secundò, quia licet Concilium loquatur de ingressis in Monasterium, attamen lex etiam exorbitans, & poenalis extenditur ad alium casum, ad quem si non extenditur, redderetur frustratoria eius dispositio. Ita Nauar. d. consilij. 81. & 82.

8. Contrariam tamen sententiam quod dispositio dicti Concilij Tridentini non habeat locum, quando donatio, vel renunciatio fit ante ingressum intuitu ingressus reuocando antiquas declarationes tenet Sacra. Eminentissim. Congreg. Concilij vt refertur, eamque sequitur infra scripti DD. Quarant. in summa Bullar. in verb. dubium, pag. 310. Passarel de priuileg. Minimo. c. 37. qui refert, quod pro hac opinione fuit iudicatum, Gratian. decis. March. 37. per tot. vbi hanc opinionem ex multis comprobatur ad. ad Nauar. in d. consilij. 81. & 82. in fin. Bened. Egid. in repet. lib. 1. §. 4. n. 22. in fin. c. de sacros. Eccles. August. Barbol. in remis. DD. ad Concilij Trident. d. sess. 25. cap. 16. de Regul. & de possess. Episcop. alleg. 99. num. 1. & per tot. Riccius coll. 454. & decis. 295. part. 2. num. 10. Borgn. decis. 11. n. 11. part. 3. Vega in summa, tom. 1. cap. 91. cas. 4. & tom. 2. cap. 50. cas. 3. Confessio in priuileg. mendic. in no. ab. post. post. Bulla. Apostolicæ tit. 13. c. 12. in fin. & car. 13. Costa de remed. ab. tit. c. 12. remed. 85. in fin. Menoch. sibi contrarius de arbit. iudic. cap. 436. num. 4. & in addis. ad lib. 2. cap. 43. com. 3. vbi mi. ar. de Nauar. & Molin. qui contrarium tenent. Garz. de benefic. part. 11. cap. 9. n. 15. Pater Dian. resolut. moral. tom. 3. tract. 2. de dubijs Regul. cap. 51. vbi quod moral. tom. 3. tract. 2. de dubijs Regul. cap. 51. vbi quod hæc opinio verior sibi videtur, & refert de verbo ad verbum.

verbum declarationem Concilij. Vgolij. de poreft. Epi-
 scop. c. 20. §. 7. n. 3. Villalob. in sum. tom. 2. r. 3. diff. 17.
 n. 4. Armendar. in addit. ad recopil. l. Natiar. lib. 2. tit.
 18. lib. 7. de Relig. num. 20. & 23. Galleg. in margur. caf.
 confitem. in verb. Religiofus. pag. 216 col. 1. verb. Nouitius
 Matia de fuccell. legal. part. 3. q. 13. art. 1. sub n. 23.
 Mandol. confil. 22. n. 8. Zanard. in direct. Theolog. p. 2.
 c. 17. vers. primo si facta. Thefaur. 99 for. lib. 2. quæst. 16.
 n. 8. Megal. lib. 1. c. 2. & lib. 24. n. 24. Cutell. de do-
 nat. contem. matrim. tract. 1. diff. 2. part. 3. num. 153.
 Nald. tit. Religiofus. nu. 1. Fr. Bartholom. de Vecchis
 Capuc. in praxi obseru. in admic. nouit. dispur. 8. dub. 8.
 n. 4. Franc. Molin. de rit. nupt. q. 97. lib. 3. n. 4. Campan.
 in diuersiur. Canon. rub. 12. c. 3. num. 17. Bartholom. de
 S. Faust. in thefaur. Relig. lib. 5. q. 183. qui DD. cumu-
 lat. Sorb. in addit. ad compend. mendic. verb. Nouitius. &
 vers. sed hic sunt aliqua aduertenda. Roder. 99. Regul.
 20. 1. q. 47. art. 8. vbi quod pro hac opinione fuit iudi-
 catum. & refert quod pro ea consuluerunt quam plures
 ibi nominati Cened. qu. 6. n. 8. vbi de veteriori. Negul.
 iun. confil. 10. num. 49. Molina dicit. nupt. lib. 3. q. 99.
 n. 29. versibus non obstantibus. & n. 39. & 40. Cauagnol.
 confil. 17. num. 22. lib. 1. qui refert in praxi receptam
 esse istam sententiam Sanchez in sum. tom. 2. lib. 7.
 c. 5. n. 4. Aldana in compend. canon. resolut. lib. 2. tit. 8.
 n. 5. Hector Capicinus Latio decif. 31. n. 7. vbi quod
 hæc opinio frequentiori DD. calculo est approbata.
 decisionibus supremorum tribunalium roborata. &
 declarationibus Eminentiſſimorum Cardinalium sic
 Sacr. Concil. est interpretatum Rota in Tarentina do-
 nationis 3. Februarij 1607. coram Sacrato. & in Par-
 men. Tranſactionis coram Duarn. decif. p. 121. n. 37. in
 impress. in Perusin. hereditatis 10. Decembr. 1628. co-
 ram. bon mem. Card. Virili.
 9. Cuius opinionis ratio præcipua est. quia dictum
 Conc. est correctorium iuris communis. & proinde
 non potest intelligi. nisi in casu. de quo loquitur. qui
 est. quando ingressus Monasterium vult renunciatio-
 nem. seu donationem facere.
 10. Neque obſtare videntur in contrarium adducta.
 ex quo dispositio Concilij redderetur eluſoria. & quod
 lex etiam exorbitans deberet extendi. quando frustra-
 ret illius dispositio.
 11. Quia cum Concilium voluerit diſponere tan-
 tum post ingressum dando formam renuntiationibus.
 vel donationibus faciendis post ingressum. & nihil di-
 xerit de donationibus factis ante. propterea non debet
 talis dispositio extendi ad casum non expressum. quia
 redderetur frustratoria. cum illa procedat in propriis
 terminis. in quibus loquitur. ex ſupracitatis DD. & ad-
 uertebant Domini textum prædictum Concil. Trid.
 ſeſſ. 25. c. 16. reperiri poſſum. in tit. de Regul. propte-
 rea non esse aptum comprehendere meros ſeculares.
 quales ſunt. qui habitum nondum ſuſceperunt. qui in-
 ter nouitios adhuc non ſunt adſcripti. Ita Sanchez in
 sum. tom. 2. lib. 7. c. 5. n. 4. nec esse curandum de illis
 DD. tenentibus. quod talis donatio. vel renunciatio
 facta ante ingressum non ſit valida non ſeruata forma
 Concilij. cum eorum dictum reproberet ex eo quod
 Concilium in tali diſpoſitione exorbitaret à iure
 communi. propterea non esse extendendum ad casum
 non expressum.
 12. Supradictis ſtantibus Domini hodie reſoluerunt
 pro hac ſecunda opinione. vti magis æqua. & quæ mi-
 nus aberrat à iure communi. & quamuis pro prima ſen-
 tentia adſint vltra viginti DD. qui expreſſe eam ſequun-
 tur. ac etiam Rota decifio in Romana de Mongellinis.
 tamen quia pro hac ſecunda adſunt duo. & quadragin-
 ta DD. & tres Rotæ decifiones omnes validiſſimis. fun-
 damentis munita tuentes hanc ſententiã magis æqui-
 tati. adherentem & declarationes recentiores Sacr.
 Congr. Eminentiſſimorum Cardinalium Concilij in-

terpretum. vt ſupradixi. & referunt dicti DD. ac Rotæ
 decifiones. ideo ab hac ſecunda opinione in iudicando
 non est recedendum. & ſufficeret ſolum. quod ſic ho-
 die teneat d. Sacr. Congregat. Concilij. cum agatur de
 faciendi illius interpretatione. Duran. d. 39. n. 1.

13. Doueniendo igitur ad ſecundam inſpectionem.
 ſcilicet an in hac facti ſpecie prima donatio facta ma-
 tri poterit reuocari. Domini tenuerunt. ex duobus
 fundamentis dictam primam donationem potuiſſe re-
 uocari. Primam deducunt. ex eo. quod nos ſeruari in
 donatione proueniens matri ex mero titulo lucratiuo.
 & facta cum clauſula quatenus donans profeſſionem
 emittat. & non alias. quo caſu iſta conditio ſuſpenſiua
 non est caſualis. vel mixta. ſed merte poteſtatina. à qua
 propterea bene potuit D. Virginius recedere. provt ab
 ea recellit. Ita Menoch. confil. 388. num. 34. 35. & 40.
 Molfel. confil. 1. n. 31. & 32. Burat. in puncto. dec. 581.
 n. 12. & 13. & fuit dictum in Romana de Mazzatoſtis
 22. Iulij 1626. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.

14. Secundum fundamentum deductum fuit ex eo.
 quod prima donatio facta matri non fuit valida. vti
 donatio omnium bonorum. iurium. & actionum. præ-
 ſentium. & futurorum. quamuis aduerſus iuramentum.
 cum ſibi non reſeruaſſet aliquam portionem pro ſac-
 cultate teſtandi. propterea non tenuit. vt poſt Bart. in
 l. ſin. n. 12. C. de pact. tenent Guidop. confil. 214. num. 5.
 Crauet. confil. 139. nu. 8. & hanc eſſe communem opi-
 nionem teſtatur Iulius Clarus in §. donatio. qu. 20. nu. 1.
 Bald. in d. l. ſin. n. 19. vers. communis opinio. C. de pact.
 Abb. confil. 48. n. 1. vers. ſed hie ſibi. 1. Rom. confil. 171.
 princip. Rouit. Aldobr. confil. 23. num. 2. lib. 2. Seraph.
 decif. 1219. n. 6. quæ conſuſio locum habet etiam ſi
 fuerit ſequuta donatio omnium bonorum præſentium.
 & futurorum. quia nihilominus nec ſuſtinetur quoad
 bona præſentia tantum. nec quoad bona futura tantum
 iuxta communem opinionem de qua Clarus loc. cit.
 n. 2. Guidop. d. confil. 214. poſt n. 5. Duenas in reg. 219.
 in §. ampliacione.

15. Nec obſtat pactum appoſitum in prima donatio-
 ne ad fauorem matris de ea non reuocanda cum iura-
 mento. tum quia à iuramento fuit abſolutus antea. &
 pactum huiusmodi tanquam poſitum in clauſulis ex-
 equitiuis non alterat qualitatem contractus. nec obli-
 gat vltra eius naturam. provt in terminis donationis
 dixerunt Michaël Craſſus in §. donatio cauſa mortis.
 q. 1. n. 6. Menoch. præſump. 35. n. 28. lib. 3. Mantica de
 iacit. lib. 1. tit. 13. n. 7. Addent. ad Burat. dec. 581. n. 18.
 verſ. ſed tamen. Tum etiam quia illud provt aſſertio ir-
 reuocabilitatis intelligendum venit eueniens ipla cõ-
 ditione. hoc eſt. poſt ſequutam profeſſionem. Menoch.
 confil. 388. nu. 43. Tum denique quia pactum loquitur
 de ea non reuocanda ex capite ingratiſtudinis. &c. &
 conſequenter ex cauſis. quibus regulariter donatio pu-
 ra reuocatur. non tamen comprehendit reuocationem
 proueniens ex natura contractus. provt erat dicta
 donatio facta matri. iuxta notata per Add. ad Burat.
 decif. 442. n. 6. & dixit Rot. in Rom. de Mazzatoſtis 7.
 Maij 1618. coram bon mem. Card. Verofpio.

16. Nec pariter obſtat. quod in d. prima donatione D.
 Virginius matri promiſerit donationem habere ratam.
 gratam. & non contrafacere. &c. Quia cum ex ſupra-
 dictis reuocatio veniat ex natura dictæ donationis.
 donans reuocando non dicitur contraueniſſe ex Bald.
 in l. cum quis. n. 2. ff. de condit. cauſ. dat. Angel. con-
 ſil. 254. Gabr. qui teſtatur de communi confil. 96. nu. 6.
 lib. 2. Rot. decif. 581. n. 6. coram Burat.

17. Nec aliquid facit quod Fontanella de pact. nupt.
 part. 1. clauſ. 4. gloſſ. 21. num. 68. cum ſeqq. teneat. quod
 donatio omnium bonorum præſentium. & futurorum
 ſuſtineatur. quando ad eſt iuramentum quoad bona
 præſentia. tamen pace illius loquitur contra commu-
 nem. vt dixit Clar. in diſt. §. donatio quaſt. 20. num. 2.
 T 4 qui

qui allegat concordantes, quæ opinio in iudican. est tuenda.

18. Minus facit, quod D. Virginius referuauerit sibi vita sua durante annua scuta 35. quia ex quo in dicta referuatione conuentum fuit, quod d. scuta 25. donatori præstarentur tantummodo post emissam professionem, quo tempore nemo est, qui dubitat, quin de illis non posset testando disponere, iuxta text. in c. quia ingrediensibus 19. q. 3. a. ubi. ingressi. ubi Bald. num. 1. & 4. lal. n. 7. Dec. n. 18. C. de sacro sanct. Eccles. Crass. in testamentum, quest. 39. num. 1. & 2. Couarr. in c. 3. n. 3. in fin. vers. secunda autem obiectio, de testam. Rot. decis. 76. num. 1. & decis. 87. n. 1. part. 2. recent. propterea dicta referuatio scutorum 25. nihil operatur, cum fuerint ea promissa post emissam professionem, & sic tempore quo non poterat disponere, ut autem donatio suffragaretur, erat opus, quod ualuisset de illis scuta 25. testari, & in eis hæredem instituere. Ita Bald. in dict. l. fin. nu. 19. vers. alioquin diceremus, & vers. quia licet, C. de pact. & Instit. ad l. Falcidiam, in princ.

19. Quo uero ad tertiam inspectionem, an donatio facta matri fuerit ualide reuocata, affirmatiuè responsum fuit, ex quo processit absolutio à iuramento, quæ operatur ad effectum agendi, & dicendi de nullitate. Vltimus, obtinuit sibi dari curatorem, & postmodum de consensu Vicarij Episcopi & dicti curatoris donationem prædictam reuocauit.

20. Detinuit, igitur ad quartam inspectionem, scilicet an donatio facta Monasterio sustineatur, Domini non fultineri respondebant, quia donatio fuit facta Monasterio 13. Martij 1626. & postea dictus D. Virginius, qui fecit donationem, emisit professionem 26. Maij eiusdem anni, & sic per 13. dies ante duos menses, & propterea esse contra formam præscriptam à Conc. in d. sess. 25. c. 16. de Regul. quæ annullat cessiones, & donationes factas ab illo, qui ingressus fuit Religionem, & professionem emisit ante duos menses à die factæ donationis, cum d. Concil. uideatur statuere certum determinatum tempus Sanchez in peccati. Decal. tom. 2. lib. 7. c. 5. n. 82. Fr. Barthol. de Vecchis in praxi admitt. nouit. disp. 8. dub. 9. n. 5. August. Barbof. de offic. & potest. Episcop. allegat. 99. num. 11. cum in Concil. ad sit decretum irritans, quo non seruato actus corruit, Felin. in c. cum delicta. n. 6. de rescrip. Guttier. lib. 3. pract. q. 15. n. 3. Menoch. de arbitrio. 30. n. 5. Cened. pract. q. 6. n. 4.

21. Tandem & vltimò quantum attinet ad quintam inspectionem, an alia via sit succurren. Monasterio, dictum fuit quod sic. Ex quo de iure communi successio Monachorum non disponen. de bonis suis salua legitima debita ascendentibus, & descendentibus spectet ad Monasterium, per text. in a. ubi. ingressi. Cod. de sacro sanct. Eccles. c. quia ingrediensibus 19. quest. 3. A. ubi. si qua mulier. §. nunc autem, C. de sanctiss. Episc. Innocent. in cap. in presentia, num. 4. ubi Ioann. Andr. num. 13. l. 20. & 21. Bald. numer. 4. Abb. num. 2. de probat. Nauarr. de Regular. comment. 2. num. 55. Sanchez in summa, lib. 7. cap. 12. num. 4. Molina de instit. & iur. disp. 140. lib. 2. vers. à regula. n. 6. Et quis est, qui dubitet, quod statim atque D. Virginius professionem emisit, dicatur mortuus ita & taliter quòd statim bona peruenerint ad Monasterium uti eius hæredem.

22. Quibus stantibus bènè Domini hodie censuerunt sententiam A. C. contrariam firmantem approbando primam donationem factam ad fauorem matris esse uti iniustam reuocandam.

Et ita resolutum, &c.

DECISIO XIII.

SACRÆ ROTÆ ROMANÆ CORAM R. P. D. MERLINO.

In causa Perusina Oblationum.

Veneris 27. Ianuarij 1640.

§. 1. **T**imotheus, Rector Capellæ S. Antonij, locauit Monachis Oliuetanis nonnullos proventus ad suam Capellâ spectantes pro triennio, & vitæ: Vix inchoata conductione, reclamauerunt Patres, & denegauerunt pensionem. Iudices Commissarij Perusini pro primo triennio condemnauerunt Monachos ad soluendam pensiones: pro alijs uero, post dictum triennium decursis, & decurrendis, absoluerunt Monachos; super qua sententia hodie proposito dubio Domini dixerunt esse reuocandam in prima parte, in quantum condemnatur pro primo triennio, & confirmandam in secunda parte, in qua absolutus post triennium. Et moti sunt Domini, quia iudices debebant absolute pro toto tempore, & sic etiam pro primo triennio, absoluerunt Monachos, & declarare nullam, & inualidam dictam locationem, cum non fuerit obtentum beneplacitum Apostolicum, quod necessarium erat, etiam in locatione, & conductione, ut in uerbis cauetur in Extravag. Ambrosiense de reb. Eccles. non alienand. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 7. c. 10. vers. tertio quaritur Quarat. summ. Bullar. verb. alienatio rerum Eccles. n. 18. P. Molin. de contract. disp. 466. nu. 5. & 8. Caroc. de locat. & conduct. part. 2. q. 4. Dixitque Rota in Tiburtina locationis 5. Decembris 1597. coram bon. mem. Card. Milino & in Comen. locationis 20. Martij 1600. coram bon. mem. Card. Pamphilio, etiam si contractus fuerit celebratus cum alia Ecclesia, ut in Treueren. Bonorum 15. Martij 1621. coram bon. mem. Reuerend. Selection. benè fecit Nauarrus consil. 10. de reb. Eccles. non alienand.

2. Et quamuis inter se Doctores certauerint, an contractus locationis de bonis Ecclesiasticis, vitæ triennium, sustineatur saltem pro primo triennio, cum ad tale tempus sit permilla locatio, absque beneplacito, & multi ternerint sustineri tanquam contractum, ratione temporis, diuiduum, Atamen Rota contractum semper censuit, & in totum locationem improbat, ut nec etiam pro primo triennio sustineatur, prout in decis. 70. n. 6. part. 1. diuers. in Brixien. locationis coram bon. mem. Penia. Quæ est apud Marchel. de commiss. part. 1. fol. 118. & ead. cum decis. 30. part. 1. recent. licet posita sub diuersa die, & mense, ac in ead. Brixien. 17. Maij 1595. coram Orano, & in d. Tiburtina locationis coram Cardin. Merlino, in d. Comen. locationis coram Card. Pamphilio, in Ferrarien. Bonorum coram Reuerendiss. Selection. quæ est dec. 631. n. 7. part. 2. recent. as in Aretina bonorum coram Reuerendiss. D. meo Decano, quæ est 436. n. 3. part. 3. recent. & in Romana seu Terracinen. Afflictuum 27. Ianuarij 1627. coram R. P. D. meo Piromano in Regien. prædij 6. Martij 1637. coram eod.

3. Requiritur enim pro forma beneplacitum Apostolicum; unde non potest euitari hæc forma, diuidendo in plura tempora, nec possunt contrahentes illudere præscriptum Papæ in d. Extravag. Ambrosiense, ne uile per inutile tali casu uitiatur, & intrat regula, quod potius nolui, quod uolui, adimplere nequini, Et cum hæc opinio, semper recepta fuerit in hoc sacro nostro Tribunali, non est amplius de ea dubitandum, quam, & etiam uiri grauissimi amplexi sunt, ut præter multos relatos in d. Brixien. & in d. Aretina bonorum coram R. P. D. meo De ano 435. part. 3. recent. Eandem Rotæ sententiam tenuerunt Couarr. variar. resolut. lib. 2. cap. 16. num. 5. vers. tandem, ut liberè sententiam dicam. lal. in a. ubi. qui rem. n. 2. vers. teneo in Ecclesia Cede

C. de sacrosancti. Eccles. & in d. 1. §. Sed & si mibi. n. 10. ff. de verbor. obligat. Gratian. discipul. forens. cap. 162. n. 2. Gaz. de benef. part. 2. c. 1. n. 55. & 56. & facit in simili Andr. Iern. in cap. 1. §. profecto. de lege Corradi.

4. Non obstat, quod non fuerint locata bona Ecclesiæ sed fructus, & proventus, quia hæc cautela sublata est ex verbis *d. Extrauag. Amvrosi*: ubi prohibetur locatio ultra triennium, & in locazione non transferuntur, nec venduntur bona, sed solum fructus, & redditus, & ibi solum permittitur alienatio fructuum, qui seruando seruati non possunt, & in puncto fuit consideratum in d. Comen. locacionis *coram bon. mem. d. v. d. Pamphilo*. & in presenti cessat omnis difficultas, quia, nedum concessi fuerunt proventus, sed omnis factio, & sic ius ipsum illos percipiendi, quod sane non potuit in alium transferri sine beneplacito Apostolico, quatenus etiam sola commoditas transferri potuisset, *Gaz. de benef. part. 2. c. 1. n. 28. & 29. & ponderauit Rot. in Ferrar. Decimat. 23. Iulij 1617. coram Eminenti. D. Card. Pamphilo. quæ est dec. 545. n. 1. p. 4. recent.* Priusque etiam considerauerat in Mediolanen. rescissionis permutationis 21. Maij 1597.

5. Non obstat, quia Monachi Oliuetani non reclamauerunt, immo proventus illos locatos, perceperunt, & contractus factus ab Ecclesiâ, etiam sine beneplacito Apostolico, sit in implicito ita validitatis, & earum non sustineatur, quatenus Ecclesiâ nolit stare contractui, *Rota part. 2. d. vers. decisi. 33. n. 11. decisi. 1. de locat. in Perusina rescissionis contractus 34. Februarij 1588. post. Pacific. de Saluian. decisi. 34. in Vlixbonen. nullitatis locacionis 1. Iulij 1596. & decisi. 201. nu. 1. cum alijs. Quoniam reclamatio Monachorum est clara, qui statim dixerunt de nullitate contractus, & noluerunt soluere pensionem locacionis, etiam pro primo triennio, nisi coacti ex mandato Vicarij Perulini: Quod autem exegerint proventus, vel non, probatur, vt ostenditur in responsione facti pro Monachis: Vel quatenus probaretur non obstat, quia asseritur dicta perceptio facta à famulo dd. Monachorum, vel ab vno, vel alio ex Monachis, quorum nemo habebat auctoritatem præiudicandi Monasterio, vt in his terminis dixit Rota in d. Tiburtina locacionis 5. Decembris 1597. ubi affectus fuerat soluti Cellarario Monasterij: & cum d. perceptio possit intelligi facta citra animum ratificandi contractum, quacumque alia interpretatio est accipienda, nempe, vel vt euitaretur scandalum, quod sequeretur, si ipse pro pietate oblatum reculeretur, vel vt aliquo modo Monachi se releuarent pro pecunijs, quas in vim mandati Vicarij soluerant, vel dubitabant se soluturos Timotheo, & ita receptiones factæ per monachos omnes emanarunt, pendente lite, & sic, dum Monachi acriter impugnabant validitatem locacionis; & faciendâ est interpretatio, vt talis receptio non sit contraria liti, quam sustinebant, & ne Monachi vno eodémque tempore sibi contrarij essent, adnotat, per Bald. *consil. vlt. n. 4. vers. quando factum, lib. 3. Angel. in l. si quis §. prator. n. 2. vers. solum ergo, de acquir. heredit. & Rota coram. mem. Greg. XV. dec. 7. n. 9.* Et ita vtraque parte, &c.*

DECISIO XIV.

Sacra Rotæ Romana coram R. P. D. Duncetto.

Pampilonen. electionis Canonicorum.

Veneris 11. Maij 1640.

§. 1. **E**X nouem Canonicis Ecclesiæ Regularis Pampilonen. quæ dicitur esse recepticia, quinque

nep̄e D. Martinus de Argais Prior, & consortes sub die 8. Aprilis 1638. elegerunt alios vndecim Canonicos, reliqui verò quatuor, nempe D. Michaël de Librixia & consortes die sequenti elegerunt alios quindecim Canonicos, connumeratis inter eos septem ex prioribus vndecim Canonicis ab altera parte electis; Hinc orta controuersia, dictus Michaël, & consortes appellarunt extraiudicialiter à priori electione, causamque huiusmodi appellationis coram Nuncio Apostolico introducere, qui inhibitionem vigore dictæ appellationis simpliciter relaxauit, eamque deinde sub die 26. Iunij eiusdem anni moderatus fuit quoad effectum suspensionis sine præiudicio iurium partium tam in petitorio, quam in possessorio mandauitque ulterius procedi ad receptionem Canonicorum prius electorum, quorum nonnulli vigore dicti decreti habitum susceperunt: Appellarunt ab isto Decreto Nuncij dictus Michaël, & consortes, ac deinde causam in Rota mihi committi simpliciter obtinuerunt, interim autem cum Nuntius eorum appellationem non nisi quoad effectum deuolutiui admississet, recursum habuerunt ad Regium Consilium Navarrae, & deinde ad supremum Consilium Castellæ, à quo emanauit præceptum contra Nuntium Apostolicum, vt deferret dictæ appellationi quoad vtrumque effectum, & omnia gesta reuocaret, in cuius præcepti executionem Nuntius appellationem prædictam ad vtrumque effectum admisit, ac successiue in executionem aggrauatoriæ, & reaggrauatoriæ relaxauit censuras contra Canonicos electos, ad hoc vt habitum canonicalem dimitterent pro vt eum effectum dimiserunt. Quocirca d. Michaël, & consortes obtinuerunt à Sanctissimo Breue de absolouendis à censuris ob huiusmodi recursus mihi directum cum clausulis, *renunciato prius recursui, & sine liti ac litigantium præiudicio, ac duomodo exponentes nullum ius de nouo propterea adquirant.* Quapropter dato dubio, an danda esset absolutio, & quomodo, illam non esse dandam hodie responsum fuit. Quoniam facultas absolouendi d. Michaëlem, & consortes fuit concessa non simpliciter, sed cum dd. clausulis, *renunciato prius recursui, &c.* quæ cum inducant condiciones, iuxta l. *d. restator de off. condit. & demonstrat. Parif. consil. 41. nu. 14. lib. 4. Seraph. dec. 615. n. 4.* & in terminis de clausula *renunciato prius recursui, Rot. decisi. 173. n. 1. part. 6. recent.* & de clausula dummodò, *Gabr. consil. 65. n. 1. lib. 1. Rota coram Gregor. XV. dec. 311. n. 12. & decisi. 110. n. 6. part. 4. recent.* vtique non est locus petitiæ absolutiui, nisi doceatur dd. condiciones adimpletas fuisse: cum facultas, seu iurisdicção concessa sub certa conditione adimplenda; ea non adimpleta perinde habeatur, ac si data non fuit, *Mart. decisi. 343. num. 1. Gregor. XV. decisi. 378. n. 1.* & in his terminis *Rota in d. decisi. 173. n. 1. p. 6. recent.* & fuit dictum in *Vlixbonen. professionis 27. Martij 1637. coram R. P. D. meo Carillo.* de quarum tamen conditionum adimpletione non visum fuit constare sufficienter.

2. Non obstat, quod Michaël de Librixia, & consortibus in Vrbe præsens tam suo nomine, quam aliorum absentium renunciauerit in actis omnibus recursibus, & quibuslibet actibus illorum vigore gestis, ac declarauit illis se vti nolle, Quoniam omnia inspecta respectu aliorum absentium, & quorum speciali, & sufficienti mandato non constat, adhuc respectu d. Michaëlis commorantis in Vrbe, talis renunciatio non visa fuit suffragari ad effectum obtinendi absolutiui, quia cum ex prædicta facti serie ac iuribus datis in summario appareat Canonicos prius electos vigore decreti lari à Nuntio Apostolico habitum canonicalem suscepisse, illumque deinde fuisse coactos dimittere ob iteratos recursus ex aduerso habitos ad consilia Regia, dicebant DD. non esse satisfactum dd. clausulis, nisi d. Michaël, & alij recurrentes

currentes eurent, quod iidem Canonici electi reassumant habitum Canonicalem, & reponantur in eodem statu, in quo erant ante dd. recursus, ex quorum causa fuerant coacti habitum dimittere, cum huiusmodi recursus, omniâque illorum vigore gesta purgari debeant in odium recurrentium ad instar attentatorum, quæ regulariter operantur, vt omnia in pristinum restituantur Rot. coram Buratt. *decis. 446. n. 11. & d. decis. 173. nu. 13. part. 6. rec.* aliâs enim huiusmodi renunciatio esse solum verbalis, quæ non sufficit ad hoc vt quis dicatur renunciaisse recursibus, sed vera & effectualis requiritur, adeo vt omnia impedimenta illata vigore recursuum in partibus sublata sint, illaque nec de iure, nec de facto nocere possint, vt in his terminis fuit aliâs resolutum in Calaguritana de Brancauilla 9 Iunij 1603. coram Sacratio & Regien. Capellæ 1. Iulij 1630. coram R.P.D. meo Piruano cum aliis relatis in d. *decis. 173. n. 10. cum trib. segg. p. 6. recent.*

3. Idque comprobatur ex aliis clausulis in eodem Breui adiectis, & sine litis & colligarij praiudicio, ac dummodo exponentes nullum ius propterea acquirant. Etenim si dd. Recurrentes consequerentur absolutiorem non restitutus Canonici in statu, in quo erant ante recursus, acquirerent saltem per indirectum aliquod ius ex dd. recursibus, nempe priuationem dd. Canonicorum, quoad habitum, & possessionem Canonicalem contra mentem Pontificis, qui censetur d. absolutiorem demandasse iuxta iuris communis dispositionem, *6. causam. qua.* & ibi Felin. *n. 5. de rescript. Rom. consil. 334. n. 1. Ferret. consil. 308. n. 5.* & fuit dictum in Ianuen. pecuniaria seu prætenforum attentatorum 20. Aprilis 1640. coram me. quo attento absolutio à censuris ob recursus ad iudices laicos non conceditur, nisi præcedat satisfactio de iniuriis, damnis & interesse, quæ pars ob huiusmodi recursus passa fuit *e. quoniam. §. si quis vero.* & ibi gloss. in verbo *satisfactum*, de *immun. Eccles. in 6. Anchar. n. 2. in 7. notab. Monach. nu. 19. Archidia. in cap. quamquam ad fin. in verb. restituat. de cens. in 6.* & fuit dictum in Vlixbonen. professionis 27. Martij 1637. coram R.P.D. meo Carillo.

4. Non obstat, quod reassumptio habitus vt pendens non à potestate d. Michaëlis aliorumque recurrentium, sed à voluntate Iudicum laicorum, iudicetur ferè impossibilis, & ideo sufficit simplex renunciatio iuxta *decis. 64. num. 2. vers. & licet part. 3. rec.* quia ultra quod non omnia, quæ pendent à voluntate Principis iudicantur impossibilia, cum ea facilitate, qua consiliū Regium ad instantiam, & preces d. Michaëlis, & consortum præcepta pro dimissione habitus relaxauit, ea pariter ad contrarias preces eorundem eadem præcepta forsitan reuocaret, vt in proposito ponderauit Rot. *d. decis. 173. n. 14. & seg.* adhuc admittit huiusmodi impossibilitatem dd. Recurrentes tenentur facere, quantum possunt ex eorum parte, & sic specialiter & indiuiduè renuntiare omnibus & singulis in vim Regiarum prohibitionum gestis, & consequenter consentire reassumptioni dicti habitus adeo vt dd. Canonici quoad omnes iuris effectus habeantur pro illis possessoribus, qui erant ante priuationes Regias, vt dixit Rot. in ead. *decis. 64. n. 2. vers. voluerunt tamen DD. p. 6. recent.*

5. Nec obstat prætenso, quod assumptio habitus Canonialis fuerit attentata tam ex eo quod illa fuit sequuta post appellationem extra iudicalem ab electione dd. Canonicorum, quam etiam ex eo, quod deinde fuit appellatum iudicialiter à decreto Nuntij mandantis procedi ad receptionem eorundem Canonicoꝝ, & Signatura causam deinde simpliciter commiserit. Quoniam omiſſa huiusmodi inspectione, sat esse dicebant DD. quod ante dd. recursus Canonici electi erant in habitu Canonicali, illumque deinde fuerunt coacti dimittere vigore dd. recursuum, ad hoc vt d. Michaël, & alij recurrentes teneantur curare, quod omnia redu-

cantur ad primæum statum, in quo erant ante dd. recursus, cum sola detentio, seu status, qualicumque ille sit siue bonus, siue malus, in quo quis reperitur tempore attentatorum sufficiat, vt illi competat restitutio, Rota *decis. 11. incip. Nota quod ubi aliquis post appellationem. n. 1. de appell. in antiq. Lancellor. de accens. part. 3. c. 24. q. 8. n. 7. & segg.* cum aliis relatis à Rot. *decis. 393. n. 1. part. 2. recent.*

6. Sed visa fuit cessare difficultas, quia cum attentata ex aduerso commissa in vim dd. recursuum, sine posteriora, intrat conclusio quod vltima attentata sunt prius purganda, *c. fin. de ord. cognit. Lancellor. de accens. part. 3. c. 24. q. 8. n. 29. Rot. decis. 27. in fin. de appell. in nou. & decis. 860. n. 2. p. 4. diuers. & coram Gregor. XV. dec. 500. n. 10.* & in Mantuana iurisdictionis 16. Ianij 1628. coram bon. mem. Tard. Pivis.

Et ita vtraque, &c.

DECISIO XV.

Sacra Rotæ Romanæ coram R.P.D. Carillo.

In causa Vlixbonen. nullitatis Professionis.

Veneris 17. Maij 1641.

§. 1. FRANCISCA Coronella postquã vt expressè professella fatio 24. annorum permaneret in Monasterio S. Dionisij de Odiuellas Ordinis S. Bernardi sub prætextu, quod professio ibidem emissã secuta fuisset ob vim, & metum, obtinuit de anno 1628. à Sanctissimo D. N. breue restitutionis in integrum aduersus lapsum quinquennij à Conc. Trident. præscripti *§. 2. c. 19. de regular. cum solita clausula* (dummodo professionem huiusmodi tacite, vel expressè nõ ratificauerit) causamque prætextus restitutionis in integrum in Rota introduci curauit cum clausula (appellatione remota) contra d. Monasterium, & Antonium, & Ioannem eius fratres, factisque hinc inde probationibus proposuit dubium. An constet de nullitate professionis.

2. Pro cuius affirmatiua resolutione informantes pro d. Francisca dicebant expressam professionem eam in manibus Superioris emissam anno ætatis sue 16. nullius esse momenti ob metum reuerentiam patris sibi incussum cum minis mortis, vt dilerte depopunt plures testes de visu, & auditu proprio, & præcipuè 3. 6. 7. & 10. *Summ. d. Francisca. n. 5. & segg.* & signanter n. 10. qui metus dicitur iustus, & iusta professionem. Abb. in *cap. virum. n. 8. de regular. Felin. in c. causam matrimonij. num. 5. de offe. delegat. Coar. de sponsal. 2. part. c. 1. §. 6. nu. 8. Azor. in *insti. mor. al. lib. 2. c. 5. qu. 4. vers. Si roges. part. 1. Sanchez de matrimon. lib. 4. disp. 6. n. 36.* & in præcept. *Decalog. lib. 4. cap. 1. n. 26. Rota decis. 779. n. 10. part. 3. recent.* præsertim in muliere, & minore, vt de muliere in qua requiritur minor metus quàm in masculo, tradunt gloss. & Doctor. in *c. cum locum. de sponsal. Innocent. & alij in d. cap. causam matrimonij de offe. deleg. Calderin. consil. 1. vers. tertio quid. sub tit. quod mer. caus. Anchar. consil. 24. n. 7. Abb. consil. 4. n. 5. lib. 1. & de minore, in quo minor metus exigitur quam in maiore perfectæ ætatis notant Paul. de Calt. consil. 174. post. n. 3. lib. 1. Purpurat. consil. 579. n. 7. & Rimin. sent. consil. 15. n. 22. concurrentibus præcipuè tum explicata protestatione, quam eadem Francisca fecit coram Sanctissimo Crucifixo in Choro existente dum accedebat ad profertendum, quod scilicet benè idem Crucifixus sciebat non sua propria voluntate, sed per metum patris erat professura, vt vno ore concludunt vdecim testes de *Summ. numer. 13. & seg.* ad text. in *l. oni in aliena. in fin. ff. de acquir. heredit. benè Rebuff. consil. 60. num. 9. tum, & etiam successibus lamentationibus de professione per metum emissis.***

emissa, vt dicunt iidem testes d. Summ. n. 12. quæ probationem metus valde coadiuuant. Angel. in l. *metum* la 3. ff. quod met. caus. Dec. in cap. fin. num. 2. 1. vers. *bonè verum est. de appell.* Couarr. in epitom. de sponsal. part. 2. c. 3. §. 5. n. 12. Rebuff. d. consil. 69. num. 10. vers. *quod etiam factis*, Rota coram f. mem. Gregor. XV. in decis. 326. n. 25. & 26.

3. Provt nec tacitam professionem adesse iidem informantibus subiungebant ex eo, quod d. Francisca postea receperit velum nigrum à veris professis recipi solitum, quia vltra quod ad illius susceptionem fuit pariter coacta, vt deponunt testes d. Summ. n. 19. quatenus etiam actus videretur spontè factus adhuc non obstaret cum tunc temporis viueret pater, & sic vigeat quoque eiusdem metus causa, quæ facit vt actus succedanei ea durante facti pariter metuculosi dicatur. Bart. in l. penult. ff. de condi. ob turpem caus. & passim DD. in l. 2. C. quod met. caus. Abb. in c. consultationi, de sponsalib. Couarr. in epitom. 4. Decret. d. part. 2. c. 3. §. 5. n. 1. Rolan. consil. 2. n. 86. lib. 1. Paris. consil. 60. n. 34. lib. 4. Rota coram Seraph. decis. 771. n. 8. & 9. in fin. attentis præcipuè lamentationibus, & expressis declarationibus à d. Francisca factis tam ante, quam post emissionem professionem, ac etiam post mortem patris, & fratris, & omni tempore, vt asserunt testes d. Summ. n. 22. vsque ad fin. deponentes cum dictionibus (vnuquam) & (semper) quæ omne tempus includunt l. 1. vbi gloss. & DD. ff. solut. matrim. l. quis semper, ff. de in ius vocand. Rot. decis. 243. n. 4. part. 1. recent. ista namque lamentationes, & declarationes excludunt tacitam, & præsumptam professionem resistentem ex delatione habitus per 20. annos, & vltra ex hilaritate, ac ex exercitio actuum professus proprium, quia præsumptio cedit veritati in dd. declarationibus expressæ, vt notant Innocent. & alij communiter in c. 1. de eo quod met. caus. Suar. de regular. tit. 3. qu. 17. art. 15. in princ. Barbat. consil. 59. col. 2. lib. 2. Dec. consil. 18. n. 5. & seq. lib. 1. Handed. consil. 78. n. 25. lib. 2. in puncto. Rota decis. 533. nu. 4. & 5. part. 4. recent. & in terminis professæ, quæ per plures annos permanerat in Monasterio. Rebuff. in consil. 68. n. 26. in fin. & n. 29. Rota decis. 397. sub n. 6. vbi quod Monialis præsumitur interuenisse actibus iniurijs, & ob reuerentiam Abbatissæ part. 4. recent. latè Aden. ad Gregor. XV. in decis. 385. n. 6. vers. *excluditur*, quicquid esset dicendum si professæ animus sum in contrarium non aperuisset in quibus terminis loquuntur decem. professionis 2. Iunij 1636. coram me. impress. apud Modern. de iur. Abbatiss. quæ est 3. in ordine, & decis. Messanen. professionis 5. Decemb. anni proxime præteriti, coram R. D. Peutingero.

4. Nec contrarium elici asserbatur ex reditu dictæ Franciscæ ad Monasterium vnde egressa fuerat ad curandam ægritudinem, nec ex confessionibus emissis in dispensationibus obtentis vbi ipsa enunciat professa. Nam quoad reditum ad Monasterium testes probant eam fuisse coactam à D. Collectore Lusitanæ ad redeundum mediantibus combinationibus censurarum, confessiones verò quatenus demonstrant, professionem fuisse emissam, non ideo important eius validitatem, vel quod francisca illi consentiat, sed restringuntur ad illam causam pro qua emanarunt, ad l. si certa, vbi Bart. & DD. C. de translati. Aym. conf. 497. n. 30. Natt. conf. 546. n. 12. & facit decisio Meliten. pensionis 7. Iunij, & 9. Decembris 1630. coram bon. mem. Coccino.

5. Quibus non aduertari dicebatur testes contra dictam Franciscam examinatos ad probandum, quod ipsa verè, & realiter professionem emiseric abque vilo metu, tum quia sunt Moniales eiusdem Monasterij, cuius interest professionem esse validam, & ideo non sunt integræ fidei dum adfunt alij testes iuxta magistralem distinctionem, quam sequuta est Rota in Calaguritana

Parochialis de Alzola 20. Martij, & 22. Iunij 1620. coram bon. mem. Coccino. Tum etiam quia in hac materia magis creditur duobus testibus affirmantibus metum quam mille dicentibus actum fuisse sponte factum ea ratione, quia deponentes super metu deponunt super actu perceptibili sensu corporeo. Sed alij de actu imperceptibili nempe de intrinsecis cordis, vt post Abb. notat. in specie Innoc. in c. 1. sub nu. 10. vers. *imo plus*, de his, quæ vi metus esse caus. Gutier. consil. 14. nu. 9. & consil. 16. n. 4. Rebuff. d. consil. 68. qu. 33. Sanch. de matr. lib. 4. disp. 27. n. 1. & sequuntur quamplures relati in d. decis. 326. n. 46. coram Gregor. XV.

6. Absque quod aliquid releuet nullitas opposita contra aliquos ex dictis testibus præ Francisca examinatis, & quod aliqui eorum fuerint examinati extra diem citationis, alij verò extra dies præfixos in remissoria cuius forma debebat ad vnguem seruari, cap. cum dilecta, & ibi notat. de rescript. c. statutum, eod. tit. in 6. aut qui aliter, in princ. & ibi Bart. ff. quod vi, aut clam. Caputaq. dec. 143. n. 5. part. 3. Rot. decis. 466. n. 1. part. 2. recent. Quia cum testes Franciscæ iurauerint presente procuratore partis aduersæ, vt in process. de partib. fol. 71. à verbo in fin. vsque ad fol. 76. dicuntur ritè examinati, talis enim præsentia supplet defectum citationis ad text. in l. de vnoquoque ff. de re iud. Rot. coram Seraph. in decis. 388. n. 4. & inter recent. decis. 79. n. 15. part. 5.

7. Prædictis tamen minime obstantibus articulo per plures positiones ab omnibus Dominis exactè discusso contrarium fuit resolutum, hoc est constare de valida professione ea præcipua ratione, quia quidquid sit, an realiter ad. testes sint validè omnes examinati, & concludant præsumtum metum, continuum, provt requiritur, & non conuallentur ex alijs pro monasterio, & fratribus eiusdem Franciscæ examinatis contrarium deponentibus, super quo Domini non fuerunt concordēs, certum est, quòd dicta Francisca post diu agitatum litem super hac præsentia nullitate professionis pendente examine testium remissorialium in partibus positivè liti huiusmodi renunciauit, professionemque ratificauit coram Vicarij Ordinarij Notario, & testibus in hac verba ibi, *quævis monialis non esset, hodie monialis esse volebat*, quod sufficit ad hoc, vt ipsa professionem amplius impugnare nequeat, vt de Mulliere, quæ dixerat se velle esse monialem ex doct. Hostien. in c. porrethum. col. 1. & ibi Abb. in 3. notab. firmavit Rot. in decis. 216. part. 2. diuers. n. 10. etiam si non interueniret noua acceptatio Monasterij cum alijs solemnitatibus, nã quando provt hic professio fuit ab initio solemniter emissæ, sed solum inualida ob defectum consensus profitentis per vim, & metum eo ipso dicitur validè ratificata, quo superuenit consensus eiusdem monialis sic professæ vt tenent P. Saar. 10. 3. de Relig. lib. 7. c. 1. Emanuel Rodrig. 2. tom. Summes. 9. 2. concl. 5. m. 5. Angles in Flor. iur. de regular. consil. 24. in priori editione, & 50. in posteriori, Sanctarell. 2. m. res. fol. 9. 48. n. 30. Less. de iust. & iur. lib. 2. c. 41. n. 67. Bartol. de Vecch. in praxi obseruand. in admittend. ad relig. disp. 14. dub. 4. n. 7. Sanchez de matrim. 1. 2. disp. 12. n. 9. vers. *ergo satis*, & n. 14. & in lib. 7. disp. 17. n. 60. & 61.

8. Et ratio est, quia quatenus noua acceptatio requiritur ea suppletur à Papa, qui est supremus Religioni Prælatus, & media religione semper acceptat, suumque consensum de facto præstat quoties professus suus præfiterit, & religio expressè non contradixerit, vt colligitur ex cap. ad nostram & ap. significatum, de regular. & c. 1. eod. tit. in 6. & ex Conc. Trident. sess. 25. c. 19. de regular. & expressè docent Sanch. d. lib. 7. disp. 97. n. 64. & Ferdinand. de Castr. Palao rom. 3. disp. 2. punct. 5. n. 4. in fin. quod proculdubio procedit in præsentibus, ex eo, quòd Sanctissimus in commissione restitutionis in integrum excepit professionem tacitam, in qua non requiritur noua, & sollemnis Monasterij acceptatio, cum

ea inducatur ex sola delatione habitus professorum, c. vniuersi. vers. si vero de regul. in 6. Clem. ep. tit. ac ex eorum exercitiis. c. v. d. de regul. Sanch. super Decalog. lib. 5. c. 3. n. 10. & 13. ergo multo magis censetur inducta ex expresso consensu apertis verbis declarato per Franciscam in actu d. renuntiationis, vt admonet ad hoc propositum Henric. Boic. in c. 1. n. 5. in fin. de his, quae vi metusve causi. sunt.

9. Hincque patet non applicari d. decisionem 395. coram Gregor. XV. in qua fuit dictum matrimonium non esse ratificatum ex simultanea cohabitatione, nec ex superuenientia consensu ulterius coniugis, vel ex aliis actibus, & quod ad illius ratificationem requirentur eadem solemnitates, quae requirebantur in ipso contractu, quia licet in reliquis valeat argumentum à matrimonio carnali ad spirituale, quale dicitur professio cap. inter. de translat. Episc. Rebuff. d. consil. 69. n. 9. Non valet tamen in hoc articulo stante diuersitate rationis ex eo resultante, quod Pontifex, seu Ecclesia non potest supplere alterutrius coniugis consensum, Petr. de Ledefina de matrim. p. 45. art. 3. in solut. ad vlt. secus vero in professione, vt constat ex superius allegatis, & tradit in puncto Sanchez de matrim. d. lib. 7. q. 7. disp. 37. n. 64. vers. est enim.

10. Non obstat, quod Monasterium suum consensum reuocauerit, & contradixerit ante superuenientiam noui consensu d. Franciscam, vt probati praetenditur, ex fidebus extrajudicialibus 76. Monialium attestantium se non habuisse Franciscam pro Moniali, & quod nomine Abbatissae id ipsum fuerit Sanctissimo expositum, vt in summatario Franciscae n. 7. quo casu limitatur conclusio supra firmata, cum Pontifex non intendat admittere ratificationem superiore, id est, eodem Monasterio repugnare. Less. de iustit. & iur. d. lib. 2. c. 41. d. 7. in fin. Barthol. de Vecch. in praxi d. disp. 14. d. 4. n. 3. in fin.

11. Quoniam licet vera sit limitatio, non potest applicari huic casui, cum dictae Moniales Sanctissimo scripserint, & dictas fides fecerint absque consensu Capituli, & ideo reuocatio, seu contradictio ex eis desumpta nullius est momenti. Nam sicuti in prima acceptatione adhibitus fuit capitularis Monialium consensu sine quo, nec factis fuisset consensu Superioris, gloss. in cap. porrectum. verb. Monachum, de regul. Anchar. ibid. n. 6. & in cap. fin. in 2. nor. eod. tit. in 6. Nauarr. consil. 9. n. 12. de consil. lib. 1. Roderic. quest. regular. tom. 3. q. 17. art. 7. Lap. allegat. 1. n. 1. & 3. ibique Adden. litt. A. vbi quod receptio monialis spectat ad Abbatissam, & Conuentum, vt ad Collegium, Sanchez in praxi. Decalog. lib. 5. c. 4. q. 2. n. 65. ita requirebatur vel consensu capitulariter praestitus in eiusdem acceptationis reuocatione iuxta vulgatam regulam quod actus eodem modo destruitur, quo constituitur, l. 2. c. si aduers. donat. auth. contra. C. de repudiis Pinell. in l. 1. n. 4. vers. quare cum donat. C. quando lic. ab empr. disced. Menoch. consil. 1095. n. 24. Surd. decis. 128. n. 14. & 15. vel quod Superior reuocasset praevio Monialium capitulari consensu, quem non inducunt dictae attestations seu declarationes ab Abbatissa, & Monialibus emissae vti singulis, non autem in loco capitulariter congregatis, Bald. in l. & suum, §. de i. am. vers. notat. Angel. ibid. n. 1. ff. de pact. Felin. in c. cum omnes, n. 24. de consil. Rot. decis. 484. n. 6. part. 1. recent. & decis. 351. n. 11. coram Buratto, ibique adden. n. 13. litt. C.

12. Nec dicatur, quod ad effectum, vt ratificatio sit valida, requiratur scientia nullitatis professionis praecedentis. Caietan. in 2. 2. q. 189. art. 5. Nauarr. consil. 28. n. 7. & consil. 89. n. 3. de regular. & in manual. c. 12. n. 71. Rota decis. 179. n. 7. decis. 397. n. 5. part. 4. recent. Quia vlt. quod praedictam opinionem vti minus tutam Sacra Congregatio Eminentiss. Cardinalium

Sacr. Concil. Interp. non amplectitur, sed contrarium pluries tenuit, vt in declarationibus relatis in d. Meten. Abbatis. sub n. 12. cum seq. vbi quod Sanctiss. D. N. Urbanus VIII. huiusmodi declarationes obsequari mandauit 1. Februarij 1631. in vna Romana nullitatis professionis, cessat in presenti declaratione obsequari testibus pro Franciscam examinatis, & supra in principio ponderatis probetur ipsam nunquam se habuisse pro Moniali, nec ab aliis Monialibus pro tali reputatam, quod clarius patet, ex propria confessione emissa in actu renuntiationis, ibi, quomodo Monialis non esset, hodie Monialis esse volebar, quia nulla datur maior probatio, l. cum te. C. de transact.

13. Minus obstat, quod d. ratificatio desumatur ex dictis verbis in renuntiatione liti prolatis, & ideo sicuti d. renuntiatione corruit, ita corruere debeat ipsa ratificatio vti accessoria, quia renuntiatione liti corruit ex quo pars, ad cuius fauorem fuit renuntiatum, non fuit praesens, nec aliquis pro ea stipulatus fuit, prout requirebatur ex text. in l. certum, §. si quis abfuit. ff. de consil. & notat. in specie. lat. in l. postquam liti. n. 1. in fin. C. de pactis & propterea merito potuit reuocari ante acceptationem. Alciat. in d. l. postquam liti. n. 19. vers. sed tamen, cum aliis allegat. in particulari decisione super de renuntiationis nullitate emanata sub die 30. Ian. anni proximi praeteritis, quae quidem ratio cessat in ratificatione professionis, quae fit Deo vbiq. praesenti, & sic parum refert, quod non fuerit acceptata à parte colligante, imò cum religio suam ab initio praestiterit consensum, cuius perseverantia praesumitur ex retentione eiusdem professionis in Monasterio. Nauarr. consil. 50. sub n. 1. vers. nec potest dici, de reg. lib. 3. Rodrig. 9. regul. 10. 3. q. 17. n. 3. vers. non nullitas, sufficit, quod Papa Religione non contradicente facto acceptet, prout acceptasse praesumitur eo ipso, quo professam suam praestiterit consensum, vt supra fuit firmatum ex doct. Ferd. de Castr. Palao 10. 3. moral. disp. 2. punct. 5. n. 4. vbi concordantes cumulantur. Nec est nouum, quod idem actus possit valere respectu vnius licet sit nullus respectu alterius, quando prout hic est de sua natura diuiduus, vt tradunt Alban. consil. 8. n. 8. Gabr. consil. 36. n. 45. & 46. vol. 1. quos refert, & sequitur Ciriac. controuers. 198. n. 23. ex regula, quod in diuiduis vile per inutile non vitietur, cap. si confirmatum 19. vbi Gemin. notat. 5. de elect. in 6. cap. vtile 36. vbi Rim. n. 7. de reg. iur. in 6. Surd. consil. 428. n. 20.

14. Et quauis in eadem decisione 30. Ian. subingatur ex d. renuntiatione liti non posse inferri ad ratificationem professionis cum Franciscam non dixerit vel ratificare professionem, sed potius declarauerit per antea se non fuisse Monialem, vt colligitur ex saepius recitatis verbis, ibi, quomodo Monialis non esset, hodie Monialis esse volebar, & ideo dum constat ipsam non fuisse Monialem non possit intrare ratificatio professionis, ex quo non detur ratificatio eius, quod non est, vt notat Barcin. l. obseruare 4. §. fin. n. 6. de offic. Proconsul. & legat. non obstantibus illis verbis, hodie Monialis esse volebar, quia excessio quod non fuisset Monialis, praedicta verba importarent tantum nouam professionem, & consequenter nullam ob defectum solemnitatis requisitari, ex p. porrectum, de reg. velat per Azor. instit. mor. p. 1. lib. 2. c. 5. q. 7.

15. Tamen hodie melius negotio per DD. examinato recedendo in hac parte à dicta decisione, responsu fuit, quod dum d. Franciscam habitum monialem gestantem professionemque solemniter emisit, & spacio tanti temporis in Monasterio permansit faciendo actus professus conuenientes negari non possit, quin ipsa saltem appareat Monialis reputari deberet, licet inualide professio ob metum sibi incussum, & propterea quando dixit, quomodo Monialis non esset, dicendum est intellexisse de vera Moniali, non autem de Moniali, saltem habitu, & consequenter retorquetur conclusio in dicta decisione firmata.

DECISIO XVI

Sacra Rotæ Romanæ coram R. D. Dunozet Decano,

In causa Melequitana Marefciallatus.

Veneris 27. Ianuarij 1643.

firmata, quod scilicet illud quod est, sed ab initio nullum postea ratificari possit, quando proxi hic actus peccat in his, quæ pendunt à solo consensu ratificantis, vt post Abb. tradit Felin. in c. nonnulli, §. sunt & alij. col. 3. de rescript. in 3. ampliat. quam ibi ponit vers. pro ista ratione, bene Nat. consil. 20. n. 10. Surd. consil. 28. n. 123. in fin. quo supposito stante, non debet dici, quod Franciscus in illis verbis, *hodie Monialis esse volebas*, voluerit nouam professionem emittere, sed tantum præcedentem nullam ratificare, in qua non requiruntur alia solemnitates, vt fuscè supra fuit ostensum ex dispositione S. Concil. Trid. d. sess. 25. c. 19. de reg. & ex text. in c. ad nostram, & c. significatum, eod. tit.

16. His igitur sic positis non vget, quod Franciscus seducta fuerit ad professionem ratificandam illecebris, & promissionibus Antonij fratris, quia omisso, quod testes ad id examinati deponunt promissiones fuisse factas mediantibus Fr. Jacobo Peregrino, Fr. Didaco de Areca, & Fr. Emanuelè de Valconcellos, qui tamen medio iuramento contrarium attestati sunt, quod confirmatur ex ipso euentu, dum ratificatio pure, & simpliciter facta fuit, quæ propterea debet attendi, quidquid antea tractatum fuerit, c. dudum, §. sed ad ista, vers. in super, de conue. sconing. Sanchez in præcept. Decalog. lib. 6. c. 2. n. 40. & in terminis matrimonij carnalis, idem Sanch. de matr. lib. 2. disp. 45. n. 19. vbi plures cumulat, & nuperimè fuit in Rota decisum in Romana matrimonij 10. mensis currentis coram Reuerendissimo Patre Domino meo Decano non inde inuenient non in inferri possit ad conditionem suspensiuam eiusdem ratificationis, nam cum promissorum executio deberet subsequi actum ratificationis importat modum duntaxat, non autem conditionem, l. cum tales, §. 1. ff. de condit. & demonstrat. Bart. in l. quibus diebus, §. Terminus, n. 11. ff. eod. Nat. consil. 313. n. 28. Rota dec. 293. n. 14. & 15. part. 5. recent. & in puncto quod matrimonium sic contractum dicatur purum, cum obligatione tamen præstandi, quod promissum est, tradit Basil. l. ponte de matr. lib. 3. c. 13. n. 4. vers. deinde, modus enim non suspendit actum neque illum si deficit, resoluit, sed ad promissorum adimplementum est agendum, vt inter modum, & conditionem distinguit Bart. in leg. scilicet, §. videmus ff. quibus mod. pign. & hypothec. solut. Negul. de pign. membr. 3. part. 6. n. 31. vers. scilicet autem. Surd. dec. 116. n. 6. & 7. & in terminis matrimonij notat Sanch. lib. 5. de matr. disp. 19. n. 9. vbi plures concordantes refert.

17. In omnem euentum non inde inferri possit ad conditionem suspensiuam eiusdem ratificationis, nam cum promissorum executio deberet subsequi actum ratificationis importat modum duntaxat, non autem conditionem, l. cum tales, §. 1. ff. de condit. & demonstrat. Bart. in l. quibus diebus, §. Terminus, n. 11. ff. eod. Nat. consil. 313. n. 28. Rota dec. 293. n. 14. & 15. part. 5. recent. & in puncto quod matrimonium sic contractum dicatur purum, cum obligatione tamen præstandi, quod promissum est, tradit Basil. l. ponte de matr. lib. 3. c. 13. n. 4. vers. deinde, modus enim non suspendit actum neque illum si deficit, resoluit, sed ad promissorum adimplementum est agendum, vt inter modum, & conditionem distinguit Bart. in leg. scilicet, §. videmus ff. quibus mod. pign. & hypothec. solut. Negul. de pign. membr. 3. part. 6. n. 31. vers. scilicet autem. Surd. dec. 116. n. 6. & 7. & in terminis matrimonij notat Sanch. lib. 5. de matr. disp. 19. n. 9. vbi plures concordantes refert.

18. Denique non releuat, quod Franciscus protestata fuerit se accedere ad ratificandum tanquam ad malam crucem, vt se subleuaret ab are alieno, quo valde grauata reperiebatur, quia præterquæ quod de hac protestatione non deponit, nisi vnicus testis, & per consequens nihil probans c. veniens 10. & cap. licet ex quadam 47. de test. l. iurifurandi 8. c. eod. tit. adhuc non releuat eum non doceatur emissâ coram iudice, vel coram ipso promittente, seu metum inferente, Bart. & alij in l. qui in aliena, §. final. ff. de acquir. her. ed. Abb. in cap. tua nos, de sponsal. Aym. consil. 120. n. 1. & 5. Paris. consil. 10. n. 42. & seqq. lib. 1. Dec. consil. 41. n. 122. & seqq. lib. 2. Menoch. præsumpt. 127. n. 9. & 10. lib. 2. & eo minus, quia post præsentem protestationem pure ratificauit, quod fit, vt etiam si errasset in spe maioris fortune, seu diuitiarum, valeat nihilominus ratificatio, vt in puncto professionis tradit Nauarr. in consil. 50. n. 2. de regular. ex c. constituit 20. quæst. 3. & in matr. carnal. idem Nauarr. nota. in manual. c. 22. n. 32. & semper in dubio est facienda interpretatio, & profectio sustineatur. Nauarr. consil. 13. n. 10. de regular. Sanch. de matr. lib. 7. disp. 37. n. 12. in fin. Rot. coram Seraph. dec. 136. in fin.

Et ita vtraque parte, &c.

Tom. VIII.

§. 1. **D**omini responderunt D. Commendatori Fratri Ioanni Lafay de la Tour non esse adiudicandam dignitatem Marefciallatus, de qua agitur, moti præcipue ex eius incapacitate, quæ resultare visa fuit ex eo quod ille alienauit propria auctoritate Molendinum vnâ cum Pratis, & Tenementis spectantibus ad Commendam, quam obtinebat, illudque concessit in emphyteusim perpetuam cuidam laico recipienti pro se, & successoribus cum expressa obligatione stabiliendi d. Commendæ pro talis contractus obseruantia, propter quam alienationem factam sine beneplacito Apostolico, vel Magni Magistri, & Capituli Generalis incidit in penas comminatas per statuta Religionis 6. & 7. de contract. & alienat. Et consequenter censetur priuatus omnibus Commendis, & beneficiis, etiam si id non fuerit expressum, provt disponitur in altero statuto 27. de verb. signif. quæ statuta conueniunt cum dispositione iuris communis iuxta quam res Ecclesiæ regulariter alienari non possunt cap. sine exceptione 52. caus. 12. quæst. 2. c. nulli liceat 5. de reb. Eccl. non alien. c. hoc consultiſſimo 2. eod. tit. in 6. Clem. 1. & Extraiug. ambrosia eod. tit.

2. Neque alienatio d. Molendini visa fuit excusari posse sub eo prætextu quod minaretur ruinam, quia periculum assertæ ruine, quatenus deseruire potuisset pro sufficienti causa alienandi, non tamen est sufficiens ad sustinendam alienationem factam absque solemnitate, cum alienatio rei Ecclesiæ duo copulariè requiratur, causam scilicet, quæ debet esse necessitas, vel euidens vtilitas Ecclesiæ, & solemnitatem, nempe beneplacitum Apostolicum, aut alterius superioris auctoritatem habentis, c. 1. de reb. Eccl. non alien. in 6. Clement. 1. eodem tit. Abb. in cap. 2. num. 10. vers. duo enim sunt necessaria de bis quæ vi metusve caus. sunt, & in cap. ad nostram 11. num. 8. de reb. Eccl. non alien. Dec. in aub. qui rem n. 21. vers. & in alienatione bonorum Ecclesiæ. C. de sacros. Eccl. & consil. 142. num. 4. Couarr. var. resolut. lib. 2. c. 17. num. 2. Redoan. in tract. de reb. Eccl. alien. vel non, quæst. 5. c. 7. n. 21. Molin. de contract. disp. 468. n. 2. & 14. Quarant. in summ. Bullar. verb. alienatio rerum Ecclesiæ n. 2. Rota coram Seraph. dec. 108. num. 1. & in diuers. dec. 160. num. 1. & 178. num. 1. part. 2. & in recent. dec. 430. n. 1. part. 2. & dec. 367. n. 5. part. 5. & in Gerunden. Scribania 1. Iulij 1637. §. præsertim quia, & 27. Nouemb. eiusdem anni §. circa alios autem, & 26. Februarij 1638. §. 1. coram bon. mem. Meritino.

3. Non obstat quod prædictum Molendinum fuerit aliàs locatum, seu concessum in emphyteusim, & præterea tanquam locari solitum poterit relocari absque solemnitate, cap. 2. & ibidem gloss. in verb. inuestire. Abb. num. 3. de feudis, Dec. in d. aub. qui rem. num. 29. vers. prima est. C. de sacrosanct. Eccl. Calderin. consil. vltim. circa med. vers. sed nego consuetudinem tit. de consuet. Ruin. consil. 41. n. 39. lib. 1. Bero. consil. 86. nu. 1. lib. 1. Iul. Clar. lib. 4. sement. §. Emphyteusis quæst. 6. post princ. vers. si verores Ecclesiæ, Molin. de contract. d. disp. 468. num. 17. Couarr. var. resolut. d. lib. 2. c. 17. n. 4. Quarant. in summ. Bullar. in d. verb. alienatio rerum Ecclesiæ n. 38. vers. bona igitur, & in terminis bonorum huius Religionis consuluit Gabr. consil. 71. num. 2. & 7. lib. 2. Tum quia huiusmodi solitum non probatur nisi ex assertionem eiusdem Fratris Ioannis cui non creditur, sed de-

V bet